

~~25/4~~

Teczka Nr 3

Publikacje Rządu RP na
Uchodźstwie i Gł. Komisji
Skarbu Narodowego

63

Inwentarz Archiwum Delegata Rządu i Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie, w Republice Południowej Afryki.

TECZKA No 3

Publikacje Rządu RP na Uchodźstwie i Głównej Komisji Skarbu Narodowego w Londynie, otrzymane z Londynu :

1. Skarb Narodowy Rzeczypospolitej Polskiej. Główna Komisja : "Przepisy Prawne Skarbu Narodowego R.P., Londyn, 1967
2. "Skarb Narodowy. W trzydziesta rocznice utworzenia, 1949 – 1979 ", Londyn, 1979
3. "40 lat Skarbu Narodowego, 1949 – 1989", wydane przez Główna Komisje Skarbu Narodowego, Londyn, 1989
4. "Polish Government in Exile", Londyn, 1989
5. "Memorandum on the fate of Poles in the Soviet Union", wydane przez Polish Government in Exile, London 1989
6. "Władze Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie", wydane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie, Londyn 1989
7. "III Światowy Zjazd Wolnych Polaków w Londynie. 14 – 18 września 1989". Londyn, 1991
8. "Informator Polonijny '91", wydane przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska, Warszawa, 1990
9. "Poland. The new Business Frontier". wyd. przez Ministry of Foreign Economic Relations, Warszawa, 1992

Sporządził : ZM Dziembowski, Pretoria, Maj 2002

Polish National Fund.

SKARB NARODOWY

RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Główna Komisja

General Committee

Constitution
PRZEPISY PRAWNE

SKARBU NARODOWEGO R.P.

LONDYN 1967

Walka o wyzwolenie Polski

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Rządem przez siebie powołanym prowadzą bez przerwy walkę o wyzwolenie Polski spod przemocy sowiecko-moskiewskiego imperializmu i przeciwko zagrożeniu odradzającego się imperializmu niemieckiego.

Walka ta musi być ciągła, wytrwała i czujna — dlatego wymaga środków pieniężnych. Mogą i powinni dać je Polacy zamieszkali w wolnym świecie, albowiem:

- KAŻDY POLAK JEST ŻOŁNIERZEM W WALCE POKOJOWEJ O WOLNOŚĆ POLSKI, WIĘC POWINIEN POPIERAĆ SKARB NARODOWY R.P.
- POPIERAJĄC SKARB NARODOWY R.P. SPEŁNIAJĄ POLACY SWÓJ OBOWIĄZEK NARODOWY I OBYWATELSKI.

Czeki, Postal i Money Orders należy przekreślać i wystawiać na:

„THE POLISH NATIONAL FUND“

lub

„THE POLISH GOVERNMENT IN EXILE“

Wysłać pod adresem:

GLÓWNA KOMISJA SKARBU NARODOWEGO R.P.
43, Eaton Place, London, S.W.1. England.

Można zebrać pokaźny datek na Skarb Narodowy, odkładając co tydzień nawet drobną kwotę!

Walka o wyzwolenie Polski

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Rządem przez siebie powołanym prowadzą bez przerwy walkę o wyzwolenie Polski spod przemoicy sowiecko-moskiewskiego imperializmu i przeciwko zagrożeniu odradzającego się imperializmu niemieckiego.

Walka ta musi być ciągła, wytrwała i czujna — dlatego wymaga środków pieniężnych. Mogą i powinni dać je Polacy zamieszkali w wolnym świecie, albowiem:

- KAŻDY POLAK JEST ŻOŁNIERZEM W WALCE POKOJOWEJ O WOLNOŚĆ POLSKI, WIĘC POWINIEN POPIERAĆ SKARB NARODOWY R.P.
- POPIERAJĄC SKARB NARODOWY R.P. SPEŁNIAJĄ POLACY SWÓJ OBOWIĄZEK NARODOWY I OBYWATELSKI.

Czeki, Postal i Money Orders należy przekreślać i wystawiać na:

„THE POLISH NATIONAL FUND“

lub

„THE POLISH GOVERNMENT IN EXILE“

Wysyłać pod adresem:

GŁÓWNA KOMISJA SKARBU NARODOWEGO R.P.

43, Eaton Place, London, S.W.1. England.

Można zebrać pokaźny datek na Skarb Narodowy, odkładając co tydzień nawet drobną kwotę!

S K A R B N A R O D O W Y

RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Główna Komisja

PRZEPISY PRAWNE

SKARBU NARODOWEGO R. P.

L O N D Y N 1 9 6 7

NAKLADEM GŁÓWNEJ KOMISJI
SKARBU NARODOWEGO R. P.
43, EATON PLACE, LONDON, S.W. 1.
L O N D Y N 1967

Printed by Gryf Printers (H.C.) Ltd. — 171, Battersea Church Rd.,
London, S.W. 11.

T R E Ś C :

<i>Słowo wstępne</i> — Wacław Grubiński, Prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.	5
---	---

A. DEKRETY PREZYDENTA R.P. ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW

1. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym R.P.	6
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 1960 r. o kolejności noszenia odznaki Skarbu Narodowego R.P.	13
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1967 r. o sposobie przekazywania kwot zebranych przez Komisje, Komitety i Delegatów Skarbu Narodowego R.P. do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. oraz przelewu tychże kwot do Skarbu Państwa	15

B. REGULAMINY I INSTRUKCJE GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO R.P.

4. Regulamin odznaki Skarbu Narodowego R.P.	19
5. Regulamin Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.	22
6. Instrukcja dla Pełnomocników Skarbu Narodowego R.P. i o prowadzeniu przez nich rachunkowości	26
7. Instrukcja Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. o powoływaniu nowych Komisji i Komitetów Skarbu Narodowego R.P.	31

GLÓWNA KOMISJA SKARBU NARODOWEGO R.P.
(w kadencji do roku 1968)

Prezydium

P r e z e s : Wacław Grubiński
Wiceprezesa: Stanisław Nowak
 gen. dr Ludwik Ząbkowski
Sekretarz: mgr Zofia Byrowa
Skarbnik: gen. Augustyn Gruszka, Minister Skarbu
Członek Prezydium: Halina Janiszewska

Członkowie Głównej Komisji

dr Jadwiga Baranowska
minister Stefan Eichler
senator Józef Godlewski
płk Franciszek Karassek
mjr Bronisław Łokaj
płk Henryk Picheta.

GLÓWNA KOMISJA REWIZYJNA
SKARBU NARODOWEGO R.P.
(w kadencji do roku 1968)

P r e z e s : płk Henryk Spaltenstein
Sekretarz: mgr Sylwester Karalus
Członek Komisji: minister Bohdan Wendorff
Zast. Członka Kom.: Feliks Sęczkowski, wiceprezes Rady R.P.

*
* *

Zbieranie pieniędzy na prace naszego Rządu na emigracji jest obowiązkiem obywatelskim i państwowym, z którego żaden fakt ani akt obywateli nie zwolnił.

Formalna podstawa ciągłości Państwa i Rządu do dziś opiera się na zasadzie Konstytucji z 23 kwietnia 1935 roku, a obowiązek płacenia jest potwierdzony dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1949 r. o Skarbie Narodowym (Dz. U. R.P. Nr. 3 z 1949 roku) z późniejszymi dekretoowymi zmianami.

Pod zakończeniu drugiej wojny światowej zaszczyt rzeczywistości wydarzenia osobliwie. Wschodni sojusznik Hitlera, razem z nim zaborca Polski, zdradzony nagle przez Hitlera, umiał oczarować potentatów zachodniego świata, aby z nich potem zakpić. Nigdy jeszcze kłamstwo, oszustwo i bezczelność, nie panoszyły się w współtocowaniu narodów tak otwarcie, jak za naszego życia. Króluje frazes i przemoc, honor jest wyśmiewany, lojalność pomiatana.

Ale nawet bezwstyd ma granice. Młode pokolenie zaczyna żądać prawdy i uczciwości, szerokie masy na całym globie tęsknią za legalizmem. Komunizm jest zdemaskowany. Największe państwo dyktatury, przeżywające się wolnością i równością, zdaje się coraz głośniejsze być wzywane do zdawania rachunku z tyrańskich szalbierstw.

Uchodźcy narodów, pozbawionych wolności, przedostawszy się na Zachód, od lat uświadamiają wolne demokracje, jakim fałszem jest propaganda komunistyczna o rzekomo demokratycznych rządach w krajach okupowanych przez bolszewików. Niewątpliwie na czele tej uświadamiającej działalności, pracy ostrzegawczej, kroczy uchodźstwo polskie, Rząd polski z legalnym Prezydentem Rzeczypospolitej, Augustem Zaleskim.

Na każdą wojnę, więc i na tę pokojową wojnę naszą o wolność Polski, potrzebne są pieniądze. Skarb Narodowy R.P. zbiera te pieniądze, jako pokojową amunicję przeciw naszym okupantom.

Skarb Narodowy R.P. jest jeden.

Ktokolwiek by zbierał pieniądze, postugując się podobnie brzmącą firmą, zbiera je nie dla Rządu Polskiego, nie dla legalnego Rządu naszego na emigracji.

WACŁAW GRUBIŃSKI

A. Dekrety Prezydenta R.P.
i
Rozporządzenia Rady Ministrów

1.

**OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW Z DNIA
20 GRUDNIA 1966 R. W SPRAWIE OGŁOSZENIA JEDNO-
LITEGO TEKSTU DEKRETU PREZYDENTA RZECZYPO-
SPOLITEJ Z DNIA 4 LUTEGO 1959 R. O SKARBIE NARO-
DOWYM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.**

Na podstawie art. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 grudnia 1966 r. o zmianach w dekreście Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 6 z 1966 r., poz. 5) ogłaszam jednolity tekst dekretu z dnia 4 lutego 1959 r. z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do dnia ogłoszenia załączonego jednolitego tekstu.

PREZES RADY MINISTRÓW
(—) Aleksander Zawisza

Załącznik

**DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
Z DNIA 4 LUTEGO 1959 R.
O SKARBIE NARODOWYM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 79 ust. 2 Ustawy Konstytucyjnej stanowiącej co następuje:

Art. 1.

Skarb Narodowy Rzeczypospolitej Polskiej (dalej oznaczony jako Skarb Narodowy R.P.) ma za zadanie:

- a) zapewnienie władzom Rzeczypospolitej niezbędnych środków materialnych na prowadzenie niezależnej akcji, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego;
- b) umożliwienia władzom Rzeczypospolitej finansowania poczynań, zmierzających ku zabezpieczeniu kultury narodowej i narodowego wychowania młodzieży na uchodźstwie.

Art. 2.

Udział w świadczeniach na rzecz Skarbu Narodowego R.P. jest obowiązkiem wszystkich obywateli Rzeczypospolitej i powinnością narodową Polaków, przebywających w wolnym świecie, pragnących wspólnym wysiłkiem przyczynić się do zrealizowania naczelnego celu wszystkich Polaków — odzyskania Polski Wolnej, Całej i Niepodległej.

Art. 3.

(1) Obszarem działania Skarbu Narodowego R.P. są wszystkie kraje, w których znajdują się skupienia polskie.

(2) Siedzibą władz centralnych Skarbu Narodowego R.P. jest siedziba Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 4.

(1) Władzami Skarbu Narodowego R.P. są:

- a) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P.,
- b) Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego R.P.,
- c) Komisje lub Komitety Skarbu Narodowego R.P.,
- d) Delegaci Skarbu Narodowego R.P.,
- e) Komisje Rewizyjne Skarbu Narodowego R.P.

(2) Członkowie władz Skarbu Narodowego R.P. nie mogą pobierać wynagrodzenia za pracę na rzecz Skarbu Narodowego R.P.

(3) Organami wykonawczymi Skarbu Narodowego R.P. są pełnomocnicy.

Art. 5.

Do zakresu działania Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. należy:

- a) opracowanie z własnej inicjatywy lub na wniosek Ministra Skarbu zagadnień dotyczących organizacji i działalności Skarbu Narodowego R.P. przewidzianej w art. 1,
- b) zwierzchni nadzór nad ogniwami organizacyjnymi Skarbu Narodowego R.P.

Art. 6.

Centralną księgowość i kasowość Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. prowadzi Ministerstwo Skarbu, które co miesiąc komunikuje Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. wysokość wpływów otrzymanych z poszczególnych Komisji, Komitetów i od Delegatów Skarbu Narodowego R.P. oraz wysokość sum wpłaconych na określone cele, zgodnie z intencją ofiarodawcy.

Art. 7.

- (1) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. składa się:
 - a) z 7 członków wybranych przez Radę Rzeczypospolitej Polskiej ze swego grona bądź spośród osób, nie wchodzących w skład Rady Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) z 5 członków powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej.
- (2) Kadencja członków wymienionych w poprzednim ustępie trwa trzy lata.
- (3) Ponadto do składu Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. wchodzi z urzędu Minister Skarbu jako jej skarbnik.
- (4) Pracami Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. kieruje jej prezydium wybierane przez nią ze swego grona na czas kadencji. Prezydium składa się z prezesa Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P., z dwóch wiceprezesów, skarbnika i sekretarza Komisji.
- (5) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. może przekazać uprawnienia w sprawach wymienionych w artykułach 8, 9, 11, 16 i 18 niniejszego dekretu swemu prezydium.

Art. 8.

- (1) W krajach i miejscowościach, gdzie nie ma Komisji, Komitetów lub Delegatów Skarbu Narodowego R.P. albo gdzie zaprzestali oni działalności, Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P.

wego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu powołuje Komisje lub Komitety Skarbu Narodowego R.P. w składzie tylu osób, ile potrzeba do sprawnego działania Komisji lub Komitetu.

(2) Kadencja tak powołanych Komisji lub Komitetów trwa dwa lata.

(3) Na kwartał przed upływem dwuletniej kadencji Komisji lub Komitetu Skarbu Narodowego R.P. Komisja ta lub Komitet na walnym zebraniu swoich płatników Skarbu Narodowego R.P. przeprowadza wybory nowego składu Komisji lub Komitetu Skarbu Narodowego R.P. Nowy skład Komisji lub Komitetu Skarbu Narodowego R.P. należy zgłosić do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.

(4) Kadencja wybranych członków Komisji lub Komitetu Skarbu Narodowego R.P. trwa trzy lata.

(5) Komisje lub Komitety Skarbu Narodowego R.P. przybierają do swej nazwy nazwę kraju lub obszaru, gdzie działają.

(6) Komisje lub Komitety Skarbu Narodowego R.P. powołują i odwołują pełnomocników.

Art. 9.

(1) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu może powoływać w poszczególnych krajach lub miejscowościach Delegatów Skarbu Narodowego R.P. określając zakres ich działania.

(2) Delegat Skarbu Narodowego R.P. może być przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu w każdym czasie odwołany.

Art. 10.

(1) Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego R.P. składa się z 3 członków i 2 zastępców, wybranych przez Radę Rzeczypospolitej Polskiej bądź ze swego grona, bądź spośród osób nie wchodzących w skład Rady Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) Kadencja Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego R.P. trwa trzy lata.

(3) Komisje Rewizyjne Skarbu Narodowego R.P. w składzie 3 członków i 2 zastępców dla krajów, lub obszarów, na których działają Komisje lub Komitety albo Delegacji Skarbu Na-

rodowego R.P., wybiera walne zebranie płatników Skarbu Narodowego R.P. Skład tych Komisji należy zgłosić do Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego R.P.

(4) Kadencja Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego R.P. trwa trzy lata.

Art. 11.

(1) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu rozwiązuje Komisję lub Komitet Skarbu Narodowego R.P., jeżeli uzna, iż Komisja lub Komitet Skarbu Narodowego R.P. pracuje niezadawalająco.

(2) Rozwiązana Komisja lub Komitet Skarbu Narodowego R.P. przekazuje swe sprawy wyznaczonemu przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu — Delegatowi Skarbu Narodowego R.P.

(3) W okresie czasu do trzech miesięcy ma być powołana w trybie określonym w art. 8 ust. (3) niniejszego dekretu nowa Komisja lub Komitet Skarbu Narodowego R.P., która przejmie sprawy od wyznaczonego Delegata Skarbu Narodowego R.P.

Art. 12.

(1) Dochody Skarbu Narodowego R.P. stanowią:

- a) stałe wpłaty, składane przez obywateli polskich na obczyźnie,
- b) świadczenia pieniężne Polaków obywateli państw innych,
- c) inne świadczenia, dary i zapisy na rzecz Skarbu Narodowego R.P. przyjęte przez jego władze.

(2) Ofiarodawcy na Skarb Narodowy R.P. mogą składać oświadczenia co do szczególnego przeznaczenia ich ofiar, co władze Skarbu Narodowego R.P. przyjmują do wiadomości i wykonania.

Art. 13.

(1) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. w swym działaniu kieruje się ustalonym przez siebie regulaminem, który wchodzi w życie po zasięgnięciu wiążącej opinii Ministra Sprawiedliwości. Komisje i Komitety Skarbu Narodowego R.P.

kierują się uchwalonymi przez siebie regulaminami, zatwierdzonymi przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P. po zasięgnięciu wiążącej opinii Ministra Sprawiedliwości.

(2) W razie, gdy tego będzie wymagało ustawodawstwo poszczególnego kraju, Skarb Narodowy działać będzie w tym kraju na podstawie odrębnego statutu, uchwalonego przez Komisję lub Komitet Skarbu Narodowego R.P. tego kraju. Jeden egzemplarz tego statutu należy przesłać do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.

Art. 14.

(1) Do kontroli finansowej gospodarki Skarbu Narodowego R.P. są powołane Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego R.P. i Najwyższa Izba Kontroli.

(2) Poszczególne Komisje Rewizyjne Skarbu Narodowego R.P. są powołane do kontroli tych Komisji, Komitetów i Delegatów Skarbu Narodowego R.P., przy których są ustanowione.

(3) Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego R.P. składa corocznie Radzie Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdanie z przeprowadzonej kontroli.

(4) Najwyższa Izba Kontroli wnosi corocznie do Rady Rzeczypospolitej uwagi z przeprowadzonej kontroli Skarbu Narodowego R.P.

(5) Rada Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą powziętą na podstawie tych sprawozdań i uwag udziela władzom Skarbu Narodowego R.P. absolutorium za okres roczny.

Art. 15.

(1) Jako sposób zbierania stałych opłat na rzecz Skarbu Narodowego R.P. przyjmuje się system znaczkowy, co nie wyłącza możliwości innego sposobu zbierania funduszków na Skarb Narodowy R.P. (ust. 3).

Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. emituje i dostarcza znaczki Skarbu Narodowego R.P. władzom i organom wymienionym w art. 4 niniejszego dekretu.

(2) Każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej lub Polak będący obywatelem innego państwa, a wyrażający gotowość świadczenia na rzecz Skarbu Narodowego R.P., otrzymuje legitymację, w której za pomocą znaczków Skarbu Narodowe-

go R.P. uwidacznia się wpłaty dokonane przez właściciela legitymacji.

(3) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. określi nadto inne rodzaje i sposoby dobrowolnych świadczeń na rzecz Skarbu Narodowego R.P. i ich normy.

Art. 16.

(1) Komisje, Komitety i Delegaci Skarbu Narodowego R.P. przekazują co miesiąc zebrane kwoty na Skarb Narodowy R.P. do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. Z sum przekazanych mogą być potrącane tylko wydatki administracyjne.

(2) Wydatki administracyjne nie mogą przewyższać dziesięciu procent zebranych kwot na Skarb Narodowy R.P. Wydatki te podlegają zatwierdzeniu przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P. i mogą być potrącone dopiero po zatwierdzeniu.

(3) Wydatki administracyjne Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. i Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego R.P. są pokrywane z budżetu państwowego.

Art. 17.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi sposób przekazywania zebranych kwot przez Komisje, Komitety i Delegatów Skarbu Narodowego R.P. do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. i przelewu przez tę Komisję do Skarbu Państwa.

Art. 18.

(1) Za szczególne zasługi w zakresie świadczeń i pracy na rzecz Skarbu Narodowego R.P. płatnikom, ofiarodawcom i działaczom na wniosek właściwej Komisji, Komitetu lub Delegata — który zatwierdzi Główna Komisja — może być przyznana odznaka Skarbu Narodowego R.P. według ustanowionego wzoru.

(2) Ustanowienie wzoru odznaki, wielokrotność jej nadawania, warunków i szczegółów, dotyczących nadawania tej odznaki, określi regulamin wydany przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 19.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 września 1954 r. o przekształceniu Skarbu Narodowego (Dz. U. R.P. Nr. 9 z 1954 r., poz. 11) uchyla się.

Art. 20.

Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu.

Art. 21.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Ogłoszony w Dzienniku Ustaw R.P. Nr 6 z 1966 r., poz. 7)

2.**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 10 MAJA
1960 R. O KOLEJNOŚCI NOSZENIA ODZNAKI SKARBU
NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.****Art. 1.**

Ustanowioną w artykule 18 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R.P. Nr. 1 z 1959 r., poz. 1) odznakę za szczególne zasługi w zakresie świadczeń i pracy na rzecz Skarbu Narodowego R.P., której to odznaki wzór został ustalony w regulaminie, wydanym w dniu 10 kwietnia 1960 r. przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu, nosi się po polskich odznaczeniach państwowych, najpierw złotą, po niej srebrną i po niej brązową, a przed odznaczeniami zagranicznymi.

Art. 2.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

i

MINISTER SKARBU

(—) Antoni Pająk

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH

(—) Stanisław Pomianowski

MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH

(—) Aleksander Zawisza

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

(—) Antoni B. Brochwicz Lewiński, płk. dypl.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

(—) Stanisław Lubodziecki

KIEROWNIK MINISTERSTWA WYZNAŃ
RELIGIJNYCH, OŚWIATY I KULTURY

(—) Józef Kapica

MINISTER ZAGAGNIEŃ POLSKIEJ
EMIGRACJI POLITYCZNEJ

(—) Zygmunt Muchniewski

MINISTER

(—) Dr. Jerzy Gawenda

MINISTER

(—) Tadeusz Machalski, płk. dypl.

(Ogłoszone w Dzienniku Ustaw R.P. Nr 1 z 1960, poz. 1)

3.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 13 STYCZNIA 1967 R. O SPOSOBIE PRZEKAZYWANIA ZEBRANYCH KWOT PRZEZ KOMISJE, KOMITETY I DELEGATÓW SKARBU NARODOWEGO R.P. DO GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO R.P. ORAZ PRZELEWU TYCHŻE KWOT DO SKARBU PAŃSTWA.

Na podstawie art. 17 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R.P. Nr. 6 z 1966 r., poz. 7) zarządza się co następuje:

Art. 1.

(1) Komisje, Komitety i Delegaci Skarbu Narodowego R.P. w każdym miesiącu przekazują zebrane na Skarb Narodowy R.P. kwoty do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P., 43, Eaton Place, London, S.W. 1.

(2) Pełnomocnicy Skarbu Narodowego R.P. na miasto Londyn mogą być dla uproszczenia wpłat kierowani przez Komitet Skarbu Narodowego R.P. na miasto Londyn z ich wpłatami bezpośrednio do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.

(3) a) Zebrane kwoty mają być przekazywane do Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. przy pomocy czeków bankowych lub przekazów pocztowych (Postal Orders lub Money Orders). Czeki i przekazy pocztowe powinny być wystawione w języku angielskim na „Polish National Fund, R.P.“ lub „Polish Government in Exile“ i przekreślone. Tak zabezpieczone czeki i przekazy pocztowe mogą być przesyłane zwykłą pocztą bez względu na wielkość wpłaty.

b) Wpłata zebranych kwot może być dokonywana transferem bankowym po uzgodnieniu między Komisją, Komitetem lub Delegatem Skarbu Narodowego R.P. a Ministrem Skarbu co do nazwy i adresu konta bankowego.

c) Wpłaty gotówkowe powinny być dokonywane w zasadzie na miejscu w biurze Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.; jeśli są dokonywane pocztą, powinny być przesłane listem poleconym.

(4) Z zebranych sum mogą być potrącone tylko faktyczne wydatki administracyjne w wysokości i trybie wskazanym w

art. 16 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o Skarbie Narodowym R.P. (powołany wyżej Dz. U. R.P. Nr. 6 z 1966 r., poz. 7).

(5) Odcinki czeków i przekazów pocztowych, za pomocą których dokonano wpłaty, nadawca ma przechowywać w teczce dowodów kasowych do dyspozycji właściwej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego R.P.

Art. 2.

(1) Biuro Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. inkasuje wpływy, wpisując je jednostkowo do ksiąg bankowych, osobnej dla waluty szterlingowej i osobnej dla innych walut, oraz wystawia pokwitowania wpłaty z bloczku w trzech kopiach przez kalkę. Jeden egzemplarz przesyła się wpłacającemu, drugi przeznaczą się do księgowości rachunkowej Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. (ustęp 3 poniżej); trzeci jako grzbiet pozostaje w bloczku dla ewidencji.

(2) Biuro Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. przelewa zebrane kwoty w miarę ich uzyskania, a co najmniej raz w tygodniu, do Skarbu Państwa, po podliczeniu wpisów do ksiąg bankowych oraz przeliczeniu walerów i gotówki z wpływów. Wpływy te przekazuje się w całości do banku.

(3) Na dokonane przelewy do Skarbu Państwa wystawia się w dwóch egzemplarzach asygnaty przelewowe, które podpisują dwaj członkowie Prezydium Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P., jako zdający, oraz Minister Skarbu jako odbierający. Jeden egzemplarz asygnaty przelewowej wraz z właściwym egzemplarzem dowodów wpłaty (ust. 1 powyżej) przeznaczą się dla księgowości Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P., drugi dla księgowości Ministerstwa Skarbu.

Art. 3.

Księgowość Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. i ewidencje pomocnicze prowadzi się według osobnej instrukcji wydanej przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli, Główną Komisją Rewizyjną Skarbu Narodowego R.P. i Główną Komisją Skarbu Narodowego R.P., po zasięgnięciu wiążącej opinii Ministra Sprawiedliwości.

Art. 4.

Personel Biura Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. podlega służbowo Ministrowi Skarbu.

Art. 5.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 6.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z tą datą tracą moc obowiązującą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1959 r. (Dz. U. R.P. Nr. 4 z 1959 r., poz. 7) oraz z dnia 2 sierpnia 1962 r. (Dz. U. R.P. Nr. 3 z 1962 r., poz. 2), oba w przedmiocie uregulowanym niniejszym rozporządzeniem.

PREZES RADY MINISTRÓW

(—) Aleksander Zawisza

MINISTER SKARBU

(—) Augustyn Gruszka

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

(—) Stanisław Lubodziecki

(Ogłoszone w Dzienniku Ustaw R.P. Nr 1 z 1967, poz. 1)

Medal Skarbu Narodowego R.P.

Strona
czołowa

Strona
odwrotna

B. Regulaminy i Instrukcje Główniej Komisji Skarbu Narodowego R.P.

4.

REGULAMIN ODZNAKI SKARBU NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Na podstawie art. 18, ust. (2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R.P. Nr. 6 z 1966 r., poz. 7) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu uchwaliła w dniu 17 kwietnia 1967 r. następujący regulamin odznaki Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 1.

Odznakę Skarbu Narodowego R.P. stanowi medal o średnicy 38 mm. wykonany w metalu brązowym, srebrnym lub pozłacanym z napisem w otoku „Skarb Narodowy“ i w środku medalu z powiązаныmi literami „RP“. Poniżej liter „RP“ w miejscu wolnym od napisu „Skarb Narodowy“ mała wiązka liści laurowych. Na stronie odwrotnej medalu napis umieszczony w poziomych liniach: „Za szczególne zasługi dla Skarbu Narodowego R.P.“. W otoku po prawej i lewej stronie napisu po jednej gałązce laurowej, a pod nimi w otoku: „1950-X-1960“.

Medal jest zawieszony na wstążce z jedwabnej mory szerokości 32 mm. z paskami na przemian siedmiu czerwonymi i sześciu białymi szerokości — czerwone 2 mm., białe — 3 mm. (zał. 1).

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10. 5. 1960 r. o kolejności noszenia odznaki Skarbu Narodowego R.P. (Dz. U. R.P. Nr. 1 z 1960, poz. 1) — medal nosi się po polskich odznaczeniach państwowych, najpierw złoty, po nim srebrny a po nim brązowy, a przed odznaczeniami zagranicznymi.

§ 2.

Odznakę nadaje Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwej Komisji, Komitetu lub Delegata Skarbu Narodowego R.P.

§ 3.

Odznaka nadawana jest za szczególne zasługi w zakresie świadczeń i pracy na rzecz Skarbu Narodowego R.P. płatnikom, ofiarodawcom i działaczom Skarbu Narodowego R.P.

W ocenie zasług powinny być wzięte pod uwagę:

- a) rozmiar świadczeń i pracy,
- b) stopień poświęcenia kandydata w zależności od jego warunków osobistych,
- c) regularność świadczeń i pracy.

§ 4.

Odznaka może być nadawana instytucjom i stowarzyszeniom za działalność w charakterze zbiorowego płatnika, ofiarodawcy lub działacza Skarbu Narodowego R.P.

§ 5.

Odznaka może być nadawana płatnikom, ofiarodawcom lub działaczom Skarbu Narodowego R.P. również pośmiertnie.

§ 6.

Odznaczeni otrzymują dyplom wydany i podpisany przez Prezesa i Sekretarza Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. według załączonego wzoru (załącznik 2).

W razie odznaczenia pośmiertnego dyplom doręcza się spadkobiercy lub wykonawcy ostatniej woli odznaczonego.

§ 7.

1. Odznaka może być nadawana płatnikom S.N.R.P.:

- *brązowa*: za świadczenia na S.N.R.P. przez łączny okres co najmniej 3-ch lat,
- *srebrna*: za świadczenia na S.N.R.P. za okres następujących 5-ciu lat,

— złota: za okres dalszych 5-ciu lat.

Złota odznaka może być nadawana wielokrotnie po dalszych okresach 3-letnich.

Wielokrotność odznaki uwidoczniiona jest poprzecznymi metalowymi okuciami.

2. Czasokresy podane wyżej w punkcie pierwszym skraca się do połowy za działalność w charakterze członka Komisji, Komitetu, Delegata i Pełnomocnika S.N.R.P.

3. Osobom, które przyczyniły się do rozwoju Skarbu Narodowego R.P. pracą organizacyjną lub złożyły jednorazowo donację w kwocie co najmniej \$500, Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. może nadać złotą odznakę z pominięciem ustalonych w punkcie 1 i 2 czasokresów, a także nadać odznakę dwu lub wielokrotnie.

§ 8.

Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. ogłasza listy osób, instytucji i stowarzyszeń odznaczonych w biuletynie informacyjnym Skarbu Narodowego R.P.

§ 9.

1. Odznaczeni otrzymują bezpłatnie dyplomy nadania odznaki, które przesyła się na adres Komisji, Komitetu lub Delegata celem uroczystego, w miarę możliwości, wręczenia odznaczonym.

2. Odznaczeni mogą nabyć medale w Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. w cenie: — brązowy: £1.9.0 — \$4.20; srebrny: £2.10.0 — \$7.00; złoty: £3.10.0 — \$10.00, oraz miniaturki w cenie: — brązowa: £0.15.0 — \$2.15; srebrna: £0.17.6 — \$2.50; złota: £1.1.0 — \$3.00.

§ 10.

Wnioski o nadanie odznaki winny zawierać następujące rubryki: 1) imię i nazwisko, 2) ewent. Nr. legitymacji, 3) płatnik od . . . , i wysokość wpłat rocznych, 4) posiada odznakę nadaną za okres od . . . do . . . , 5) szczególne zasługi w pracy S.N.R.P., 6) uzasadnienie punktu 5.

Na wnioskach z par. 7, ust. 2 należy podać szczegółowe uzasadnienie ewent. na oddzielnym załączniku.

§ 11.

Ogłoszony w Dz. U. R.P. Nr. 1 z dnia 25 maja 1960 roku Regulamin odznaki Skarbu Narodowego R.P. uchyla się.

§ 12.

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R.P.

(Ogłoszony w Dzien. Ustaw R.P. Nr 2 z 1967 r. — str. 12—13)

5.

**REGULAMIN
GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 13 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R.P. Nr 6 z 1966 r.). Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. ustaliła dla siebie regulamin w następującym brzmieniu:

§ 1.

Do zakresu działania Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. należy:

- 1) opracowanie z własnej inicjatywy lub na wniosek Ministra Skarbu zagadnień, dotyczących organizacji i działalności Skarbu Narodowego R.P. [art. 5 lit. a) cyt. dekretu];
- 2) zwierzchni nadzór nad ogniwami Skarbu Narodowego [art. 5 lit. b) cyt. dekretu];
- 3) dostarczanie Komisjom, Komitetom i Delegatom Skarbu Narodowego znaczków Skarbu Narodowego R.P. oraz przepisów i druków (art. 15 cyt. dekretu).

§ 2.

Księgowość Głównej Komisji S.N.R.P. prowadzona jest w myśl art. 6 cyt. dekretu.

§ 3.

Główna Komisja S.N.R.P. wybiera ze swego grona na okres swej kadencji zwykłą większością głosów Prezydium złożone: z prezesa, dwóch wiceprezesów i sekretarza. Ponadto w skład Prezydium wchodzi z urzędu Minister Skarbu, jako skarbnik Głównej Komisji S.N.R.P., który kieruje pracami kasowości i księgowości Głównej Komisji S.N.R.P. Osoby zatrudnione tymi pracami podlegają służbowo Ministrowi Skarbu.

§ 4.

Posiedzenia Prezydium Głównej Komisji S.N.R.P. będą zwoływane przez prezesa co najmniej raz w miesiącu albo na propozycję skarbnika w najkrótszym możliwie czasie.

§ 5.

Do ważności uchwał formalnie zwołanego Prezydium Głównej Komisji S.N.R.P. jest niezbędna obecność prezesa lub delegowanego przez niego wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.

Uchwały Prezydium zapadają większością głosów. W razie równości głosów uchwała nie zapada na tym zebraniu.

Jeżeli przedmiotem uchwały ma być jedna ze spraw, wymienionych w art. 7, ust. 5 powołanego dekretu, to wśród głosów za uchwałą niezbędny jest głos Ministra Skarbu.

§ 6.

1. Posiedzenia Głównej Komisji S.N.R.P. będą zwoływane przez prezesa co najmniej raz na kwartał.

2. Ponadto prezes zwoła posiedzenie w każdym czasie na żądanie co najmniej 6-ciu członków Głównej Komisji S.N.R.P. zgłoszone na piśmie, albo na żądanie Ministra Skarbu lub Prezesa Najwyższej Izby Kontroli albo Głównej Komisji Rewizyjnej S.N.R.P.

3. Żądanie zwołania Głównej Komisji S.N.R.P. przez czynniki wymienione w ust. 2 mają odnosić się do konkretnych, wyszczególnionych zagadnień i być zgłoszone na piśmie wraz z uzasadnieniem.

§ 7.

Prezes układa projekt porządku obrad, który powinien być wysłany członkom wraz z zawiadomieniem o terminie posiedzenia nie później niż na 7 dni przed datą posiedzenia.

§ 8.

Do ważności uchwał Głównej Komisji S.N.R.P. jest niezbędna obecność co najmniej połowy członków tejże Komisji oraz skarbnika lub jego przedstawiciela.

Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos prezesa. Jeżeli przedmiotem uchwały ma być jedna ze spraw wymienionych w art. 8 ust. (1), art. 9, art. 11, ust. (1) i (2), art. 12, ust. (2), art. 15, ust. (3), art. 16, ust. (1), (2), (3) i art. 18 ust. (2) powołanego dekretu, to wśród głosów za uchwałą niezbędny jest głos skarbnika lub jego przedstawiciela.

§ 9.

Prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. lub upoważniony przez niego wiceprezes reprezentuje Główną Komisję S.N.R.P. na zewnątrz.

Sprawozdanie z działalności S.N.R.P. składa prezes lub w jego zastępstwie upoważniony członek Prezydium. Sprawozdanie ustala Prezydium.

Listy i akty podpisują prezes lub wiceprezes i sekretarz. Jeżeli korespondencja dotyczy spraw finansowych lub księgowości oraz sprawozdań i wyjaśnień, to niezbędny jest podpis i skarbnika.

§ 10.

1. Główna Komisja S.N.R.P. własną uchwałą przy uwzględnieniu § 8 niniejszego Regulaminu powołuje Komisje, Komitety lub Delegatów S.N.R.P. oraz odwołuje tych Delegatów w przypadkach, przewidzianych w art. 8 i 9 powołanego dekretu.

2. Komisje, Komitety i Delegaci S.N.R.P. powołują i odwołują pełnomocników.

§ 11.

Główna Komisja S.N.R.P. własną uchwałą przy uwzględnieniu § 8 niniejszego regulaminu rozwiązuje Komisje i Ko-

mitety S.N.R.P. w przypadkach przewidzianych w art. 11 powołanego dekretu.

§ 12.

Główna Komisja S.N.R.P. w porozumieniu z Ministrem Skarbu przyjmuje do wiadomości i wykonania oświadczenia ofiarodawców co do szczególnego przeznaczenia ofiar składanych przez nich na S.N.R.P., jeżeli uzna, że nie zachodzą poważne zastrzeżenia co do osoby ofiarodawcy i przeznaczenia ofiary.

§ 13.

Główna Komisja S.N.R.P., Komisje, Komitety albo Delegaci S.N.R.P. wystawiają legitymacje płatnikom S.N.R.P. (art. 15, ust. (2) powołanego dekretu). Druk legitymacji i wkładek rocznych do niej zarządza w miarę potrzeby Prezydium Głównej Komisji S.N.R.P.

§ 14.

Główna Komisja S.N.R.P. projektuje inne, poza systemem znaczkowym, rodzaje i sposoby dobrowolnych świadczeń na rzecz S.N.R.P. (art. 15, ust. (3), powołanego dekretu).

Te rodzaje i sposoby muszą być zgodne z postanowieniami dekretu o S.N.R.P., tudzież z przepisami prawnymi kraju, w którym świadczenia są dokonywane.

§ 15.

1. Główna Komisja S.N.R.P. zarządza mocą swej uchwały emisję znaczków S.N.R.P., określając wzory znaczków, ich ilość i wartości.

2. Główna Komisja S.N.R.P. jest wyłącznym dysponentem znaczków S.N.R.P.

3. Znaczkki S.N.R.P. są emitowane w walucie złotowej, a mianowicie: 1, 2 i 5 zł.

4. Wartość przeliczeniową znaczków S.N.R.P. w stosunku do walut poszczególnych krajów ustala Główna Komisja S.N.R.P.

5. Biuro Głównej Komisji S.N.R.P. wysyła uprawnionym osobom w komis zapotrzebowane znaczkki i przyjmuje rozliczenie z ich rozprzedaży.

6. Biuro Głównej Komisji S.N.R.P. prowadzi rachunkowość znaczków S.N.R.P. i kontotekę odbiorców znaczków.

§ 16.

Minister Skarbu pokrywa w ramach budżetu państwowego wydatki administracyjne Głównej Komisji Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 17.

Prezydium Głównej Komisji S.N.R.P. opracowuje i wydaje w miarę potrzeby biuletyny Głównej Komisji S.N.R.P. obrazujące działalność wszystkich ogniw S.N.R.P.

Do obowiązków Prezydium Głównej Komisji S.N.R.P. należy również opracowywanie komunikatów do prasy i innych wydawnictw.

§ 18.

Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

(Ogłoszony w Dzienn. Ustaw R.P. Nr 2 z 1967 r. — str. 9—11)

6.

I N S T R U K C J A
GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO
DLA PEŁNOMOCNIKÓW SKARBU NARODOWEGO R.P.
I O PROWADZENIU PRZEZ NICH RACHUNKOWOŚCI.

Na podstawie art. 5 lit. a) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R.P. Nr 6 z 1966 r., poz. 7) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. ustaliła następującą instrukcję dla pełnomocników Skarbu Narodowego R.P. i o prowadzeniu rachunkowości:

I. PEŁNOMOCNICY.

§ 1.

Komisje, komitety i delegaci Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej powołują i odwołują pełnomocników Skarbu Narodowego R.P.

§ 2.

Pełnomocnikiem Skarbu Narodowego R.P. może być każdy płatnik S.N.R.P., który tej misji dobrowolnie się podejmie.

§ 3.

Pełnomocnicy S.N.R.P. otrzymują od komisji, komitetów lub delegatów które ich powołują:

- a) legitymacje dla siebie jako pełnomocników,
- b) blankiety legitymacji i rocznych wkładek do nich dla płatników Skarbu Narodowego R.P.,
- c) znaczki Skarbu Narodowego R.P. jako dowody wpłat na Skarb Narodowy R.P.

§ 4.

a) Pełnomocnicy S.N.R.P. wystawiają płatnikom S.N.R.P. legitymacje S.N.R.P. i roczne wkładki do tych legitymacji oraz wręczają im jako pokwitowanie wpłaty ilość znaczków wartości dokonanej wpłaty na S.N.R.P.

b) Odcinki rocznych wkładek do legitymacji, po należytych wypełnieniu, pełnomocnik przekazuje przy najbliższej wpłacie zebranych funduszy tej władzy S.N.R.P., która go powołała, a ta z kolei odsyła je do Głównej Komisji S.N.R.P. (43, Eaton Place, London, S.W.1).

§ 5.

Pełnomocnicy prowadzą ewidencję swoich płatników S.N.R.P. z oznaczeniem daty i wysokości dokonywanych wpłat.

§ 6.

Pełnomocnicy S.N.R.P. przekazują składki (pieniądze) w miarę ich zebrania, lub co najmniej raz na miesiąc do tych komisji, komitetów lub delegatów, które ich powołały. Sprawozdanie miesięczne obowiązuje także w razie braku wpływów.

§ 7.

Wynik działalności pełnomocnika zależy w dużej mierze od jego energii i umiejętności podejścia do ludzi.

Nieodzowną pomocą w pracy pełnomocnika jest znajomość celów i zadań niepodległościowej emigracji politycznej z Władzami Państwowymi R.P. na czele.

Ponadto dla ułatwienia pracy pełnomocników — przepisy prawne regulujące działalność S.N.R.P. zostały włączone w zbiór przepisów, którego niniejsza instrukcja jest częścią składową.

II. RACHUNKOWOŚĆ.

§ 8.

Dowodem wpłaty świadczeń indywidualnych przy pomocy legitymacji członkowskich są znaczki Skarbu Narodowego R.P.

§ 9.

a) Uprawnionymi do zapotrzebowania, odbioru i rozliczenia znaczków S.N.R.P. wobec Głównej Komisji S.N.R.P. są:

- 1) osoby upoważnione przez władze (zarządy) komisji, komitetów,
- 2) delegaci S.N.R.P.,
- 3) pełnomocnicy S.N.R.P. bezpośrednio powoływani przez Główną Komisję Skarbu Narodowego R.P.

b) Dla każdej wymienionej w tym paragrafie osoby Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. prowadzi oddzielne konto rozrachunkowe. Numer konta (folio) uwidoczniiony jest na każdym dowodzie rachunkowym związanym ze znaczkami.

§ 10.

Pełnomocnicy S.N.R.P. prowadzą książkę rachunkową według poniżej zaleconego wzoru (może być formatu kieszonkowego).

Data	Wyszczególnienie	Nr. dowodu	Przychody			Rozchody		
			£	s	d	£	s	d
	Strona lewa rachunek znaczków							

Data	Wyszczególnienie	Nr. dowodu	Przychody			Rozchody		
			£	s	d	£	s	d
	Strona prawa rachunek gotówki							

§ 11.

Dowodami dla książki rachunkowej pełnomocników są:

- a) dla przychodu znaczków: dowód wydania znaczków, wystawiony i przesłany łącznie ze znaczkami przez delegata, komitet, komisje lub biuro Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. w dwu egzemplarzach; jeden po podpisaniu przez odbiorcę znaczków należy zwrócić organowi przesyłającemu znaczki.
- b) Dla przychodu gotówki:
 - 1) za sprzedane znaczki — stan kasy pełnomocnika,
 - 2) z innych źródeł (imprezy, dary itp.) — dowody wpłaty wystawione w trzech kopiach, podpisane przez wpłacającego i pełnomocnika; pierwszą kopię otrzymuje wpłacający, drugą przesyłana jest z gotówką władzy pełnomocnika, trzecią zatrzymuje pełnomocnik. Bloczki dowodów wpłaty mają być legalizowane i ewidencjonowane przez władze powołujące pełnomocników.
- c) Dla rozchodu znaczków: gotówka za rozprzedane znaczki S.N.R.P.;
- d) Dla rozchodu gotówki: potwierdzenie wpłaty wystawione przez delegata, komitet, komisję lub przez biuro Głównej Komisji S.N.R.P.

§ 12.

a) Do każdej przesyłki pieniężnej do delegata, komitetu, komisji i do Głównej Komisji S.N.R.P. należy dołączyć notatkę (list) określającą charakter wpłaty: za znaczki S.N.R.P., z darów, z imprez itp.

b) Jeżeli wpłata obejmuje członków Klubu Tysiąca — podać nazwisko i imię, kwotę i za jaki okres, dla każdego członka Klubu.

c) Jeżeli wpłata zawiera większe dary, należy to wyszczególnić i zaznaczyć czy jest pożądane ogłoszenie tego w czasopiśmie „Rzeczpospolita Polska“, czy tylko pisemne podziękowanie od Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P.

§ 13.

Jeżeli komisje, komitety, delegaci lub bezpośrednio powoływani pełnomocnicy zgłaszają pretensje o zwrot wydatków

administracyjnych powinni to uzasadnić zestawieniem wydatków (ust. 2, art. 16 dekretu o S.N.R.P.).

§ 14.

a) Komisje, komitety i delegaci Skarbu Narodowego R.P. prowadzą dla każdego z pełnomocników osobne konto znaczków S.N.R.P. Pełnomocnicy otrzymują za pokwitowaniem zapas znaczków do rozprzedaży. Dalsze uzupełnienie zapasu znaczków odbywa się zasadniczo w wysokości wpłaconej gotówki za sprzedane znaczki z pierwszej dotacji, która pozostaje jako stała pozycja do wyliczenia. W razie potrzeby większej ilości znaczków pełnomocnik przedstawia zapotrzebowanie z wyszczególnieniem rodzaju wartości znaczków.

b) Znaczki S.N.R.P. nie mogą być wydane płatnikom Skarbu Narodowego R.P. na kredyt. Znaczki S.N.R.P. są pokwitowaniem na wpłaconą gotówkę.

§ 15.

Innym sposobem zwiększenia wpływów na Skarb Narodowy R.P. stanowi zbiórka na święta Bożego Narodzenia.

Do tego celu Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. wystawia numerowane listy zbiórkowe. Listy te jako druki ścisłego zarachowania podlegają zwrotowi wraz z zebraną gotówką.

Zwrotowi podlegają także listy zbiórkowe niewykorzystane.

III. KLUB TYSIĄCA.

§ 16.

a) Płatnicy na Skarb Narodowy R.P., którzy deklarują stałą opłatę co najmniej £6.0.0 rocznie, stanowią Klub Tysiąca S.N.R.P.

b) Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P. prowadzi ewidencję członków Klubu Tysiąca w ZŁOTEJ KSIĘDZE S.N.R.P.

c) Przy wszelkich wpłatach do Głównej Komisji S.N.R.P. należy wyszczególniać osoby, kwoty i czasokresy wpłaty na Klub Tysiąca (§ 12-b).

- d) Do drugiej części Złotej Księgi wpisywane są osoby, które wpłaciły na Skarb Narodowy R.P. okazyjnie kwotę £25.0.0 lub więcej.

§ 17.

Instrukcja wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R.P.

(Ogłoszona w Dzienn. Ustaw R.P. Nr 2 z 1967 r. — str. 14—16)

7.

I N S T R U K C J A GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO O POWOŁYWANIU NOWYCH KOMISJI KOMITETÓW SKARBU NARODOWEGO R.P.

§ 1.

W krajach i miejscowościach, gdzie dotąd nie ma Komisji lub Komitetu Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, lub gdzie takie Komisje lub Komitety Główna Komisja S.N.R.P. rozwiązała (art. 8, ust. (1) i art. 11 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1959 r. o Skarbie Narodowym R.P., Dz. U. R.P. Nr. 6/1966, poz. 7) — Główna Komisja S.N.R.P. w obranej przez siebie drodze wynajduje właściwą osobę, którą w porozumieniu z Ministrem Skarbu powołuje na stanowisko Delegata Skarbu Narodowego R.P., określając zakres jego działania (art. 9 ust. (1) cyt. dekretu).

§ 2.

Delegat Skarbu Narodowego R.P. (powołany na podstawie art. 9 ust. (1) cyt. dekretu) ma w najkrótszym czasie znaleźć wśród płatników S.N.R.P. tyle osób, ile potrzeba do zorganizowania Komisji lub Komitetu.

§ 3.

1) Delegat Skarbu Narodowego R.P. zleca pełnienie obowiązków pełnomocników S.N.R.P. osobom przewidzianym na

członków Komisji czy Komitetu, lub innym odpowiednim płatnikiem.

2) Do powołanych przez Delegata S.N.R.P. pełnomocników odnoszą się przepisy instrukcji Głównej Komisji S.N.R.P. dla pełnomocników.

3) Po powstaniu Komisji czy Komitetu na danym obszarze dotychczasowi pełnomocnicy zostaną zatwierdzeni na swych funkcjach przez Komisję czy Komitet S.N.R.P. (art. 8 ust. (6) cyt. dekretu).

§ 4.

1) Delegat Skarbu Narodowego R.P. składa Głównej Komisji Skarbu Narodowego R.P. imienny wniosek o powołanie rzeczonych osób jako Komisji lub Komitetu S.N.R.P.

2) Z chwilą powołania Komisji lub Komitetu S.N.R.P. kończy się funkcja Delegata Skarbu Narodowego R.P. Delegat może być powołany w skład Komisji lub Komitetu Skarbu Narodowego R.P.

§ 5.

1) Do wznowionych lub nowopowstałych Komisji czy Komitetów Skarbu Narodowego R.P. (wymienionych w § 4 nin. Instrukcji) — odnoszą się przepisy zawarte w art. 8 ust. 2, 3, 4, 5, 6 cyt. dekretu.

2) Nowopowstałe Komisje lub Komitety obowiązane są przed pierwszym Walnym Zebraniem Płatników przygotować projekty Regulaminu i dwie (2) kopie nadesłać przed Walnym Zebraniem do Głównej Komisji S.N.R.P. celem zatwierdzenia (art. 13 cyt. dekretu).

§ 6.

Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R.P.

(Ogłoszona w Dzienniku Ustaw R.P. Nr 2 z 1967 r. — str. 17)

PISMO LEGALNEGO RZĄDU R. P.
„RZECZPOSPOLITA POLSKA”
BRONI PRAWA CIĄGŁOŚCI POLSKI NIEPODLEGŁEJ

**MEDAL TYSIĄCLECIA POLSKI
CHRZEŚCIJAŃSKIEJ**

po cenach kolektorskich: brązowy £2.10.0 (\$7.15), srebrny w W. Brytanii £9.3.9, srebrny eksportowy £8.5.0 (\$23.57), kasetka pluszowa £0.6.0 (\$0.90), kosztą przesyłki w W. Brytanii 3/9, zagranicę lotniczo 7/- (\$1.00), zwykła 4/- (\$0.65), oraz

**MINIATURY MEDALU
SKARBU NARODOWEGO R.P.**

w cenie: miniatura złota £1.1.0, srebrna 17/6, brązowa 15/-, a za przesyłane listami poleconymi z dodatkową opłatą 3/7 w Anglii, 5/7 zagranicę, wysyła na opłacone z góry zamówienia wg. podanych tu cen — Główna Komisja Skarbu Narodowego R.P.

Wartość znaczków Skarbu Narodowego R.P.

w walutach obcych w przeliczeniu za 1 Złoty:

Anglia i kraje obszaru szterlingowego — 1 Szyling ang.	
Argentyna — 2 Pesos	Holandia — 0.50 Fl.
Australia — 0.20 \$	Kanada — 0.20 \$ C.
Austria — 4 Szyl. austr.	Niemcy Zach. — 0.50 D.M.
Belgia — 5 Fr. Belg.	Portugalia — 4 Escud.
Brazylia — 5 Cr \$	Szwecja — 1 Kor.
Chile — 100 Pesos	Szwajcaria — 0.50 Frs.
Columbia — 1 Peso	Stany Zj. USA — 0.20 \$
Dania — 1 Kor.	Wenezuela — 0.50 Boliw.
Francja — 0.50 Fr.	Włochy — 50 Lir.
Hiszpania — 5 Pesos	

**JEST OBOWIĄZKIEM KAŻDEGO POLAKA NA EMIGRACJI
POMAGAĆ LEGALNEMU RZĄDOWI R.P. PRZEZ UDZIAŁ
W SKŁADKACH NA SKARB NARODOWY R.P.**

**SKARB NARODOWY RZECZYPOSPOLITEJ
TO OBRONA NIEZALEŻNOŚCI POLSKIEJ RACJI STANU
W POLITYCE MIĘDZYNARODOWEJ**

Price 3/-

**SKARB
NARODOWY**

**XXX
1949 — 1979**

Drukarnia Polska: POW-POL ENTERPRISES Co.
15 Nottingham Road, Wandsworth Common, London SW17 7EA
Tel. 01-672 0573

**W trzydziestą,
rocznicę, utworzenia**

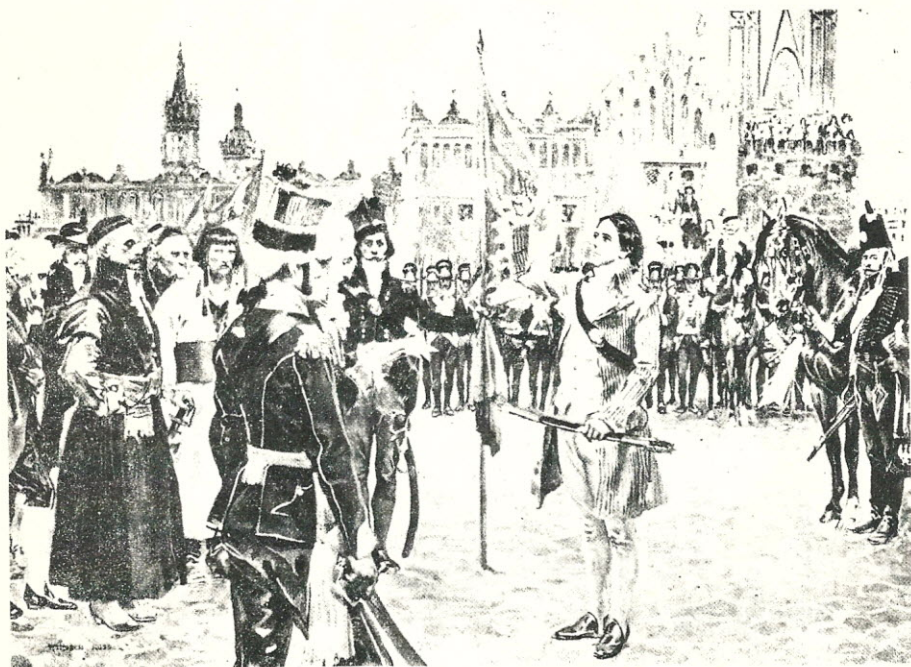

**SKARBU
NARODOWEGO**

1979

*Twój grosz - jedno ziarno, co wyrasta zbożem,
Twój grosz - jedna kropla, co zasłumi morzem,
Twój grosz - jedna cegła do wspólnej budowy,
Twój grosz i milion innych -*

to SKARB NARODOWY

Gdy Kościuszko w 1794 roku powołał naród pod broń i zwrócił się do społeczeństwa z apelem o daninę powszechną na Skarb Narodowy, wszystkie warstwy i stany odpowiedziały jednakową gotowością do ofiar.

EMIGRACJA - „TO JEST POPROSTU WYPRAWA SYNÓW Z RODZICIELSKIEGO DOMU, NIE DLATEGO, ŻEBY GDZIEINDZIEJ SZUKALI, JAK TO MÓWIĄ, LEPSZEGO LOSU, ALE, ŻEBY DOMOWĄ SKARGĘ PRZED CAŁYM WYWODZILI ŚWIATEM I POWRÓCILI OJCOWSKICH KRZYWD MŚCICIELAMI.

WIELKIE I GŁĘBOKIE JEST KAŻDEJ EMIGRACJI ZNACZENIE, BO TO ŻYWA, JAWNA PROTESTACJA, KTÓRĄ CAŁY LUD PODZIELA PRZECIWKO OBCYM NAJEŹDŹCOM”.

Maurycy Mochnacki

Romuald Traugutt

17 października 1863 obwołany Dyktatorem Powstania Styczniowego. Aresztowany 11 kwietnia 1864 roku. Powieszony na stokach Cytadeli Warszawskiej 5 sierpnia 1864 r.

Podczas Powstania Styczniowego, kiedy to Rząd Narodowy powołał do życia Skarb Narodowy wydał bilety skarbowe i obligacje Pożyczki Narodowej:

OBLIGACJA TYMCZASOWA NARODOWEJ POŻYCZKI	N ^o	Litt C.	<i>Serja I^{na}</i>
	Wzrost 1000.....	RZĄD NARODOWY.	
	Postanod.....	OBLIGACJA TYMCZASOWA	
	Odebrano.....	Członnej Narodowej Pożyczki.	
	Litt C. Serja I ^{na}	N ^o	
	Okaziciel niniejszego wniósł do Kasy Głównej Narodowej Summę: <i>W złotych Polskich Tysiąc.</i>		
	Obligacja tymczasowa zamieniona zostanie na Obligację właściwą, przy nosząca pięć procent w stosunku rocznym, opłaconą kuponami, talo- nem, i podpisami Członków Komisjii długu Narodowego. Procent liczonym będzie od dnia zrealizowania niniejszej obligacji. dnia 186 r.		

Zygmunt Miłkowski (Pseudonim: Teodor Tomasz Jeż), żołnierz Powstania Styczniowego, na emigracji cierpiał głód. W pamiętnikach pisze:

„Naliczyłem dziewięć dni, w tym siedem, w których oprócz wody nic innego w usta nie wziętem”.

Ten głodujący człowiek, po Powstaniu Styczniowym, podjął na nowo inicjatywę Skarbu Narodowego. Dzięki niemu powstał Skarb Narodowy, zrodzony daleko od Polski, na wolnej ziemi szwajcarskiej. Miłkowski wiedział, że zasadniczą przeszkodą w skonsolidowaniu walki o wolność jest brak rządu, opartego o własne zasoby finansowe.

Długie szeregi najlepszych, najwierniejszych synów Ojczyzny podejmowały tę ideę i służbę dla niej wierząc, że Skarb Narodowy jest podstawą, realną siłą wszelkich poczynań, że jest celem nadrzędnym, wyższym niż hasła partyjne i przekonania polityczne. Pamiętali bowiem wezwanie Miłkowskiego, o którym i nam nie wolno zapominać:

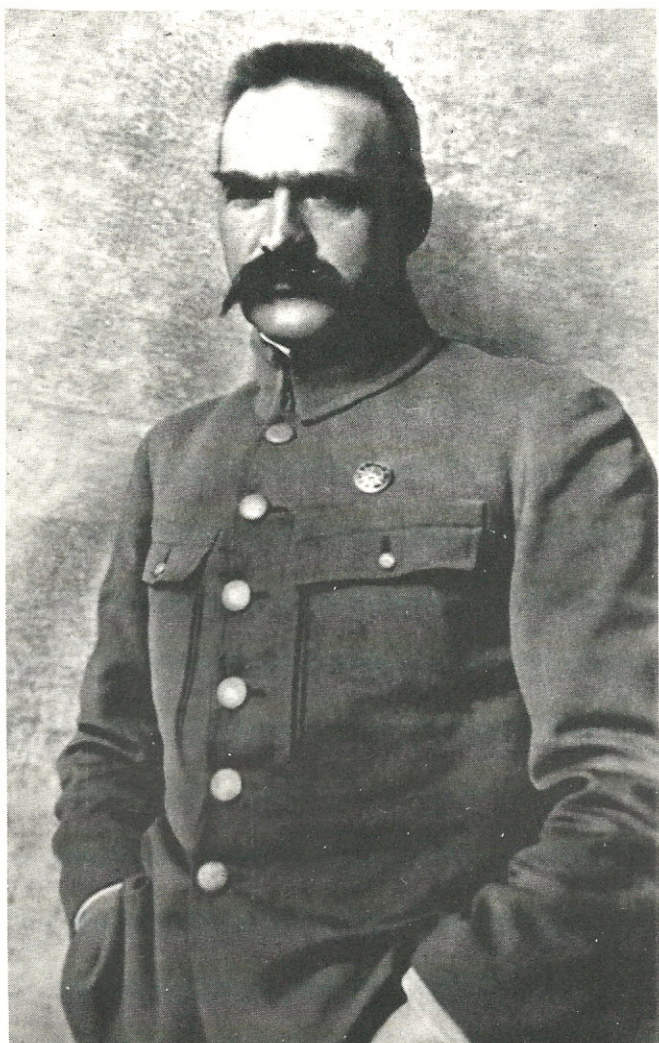
„TOCZYMY WALKĘ Z NIEPRZEBIERAJĄCYM W ŚRODKACH I SPOSOBACH PRZECIWNIKIEM, KTÓRY NAM BÓJ NA ŚMIERĆ, NIE NA ŻYCIE WYDAŁ. PIENIĄDZ JEST NERWEM WOJNY”.

W dniu 13 listopada 1904 roku odbyła się manifestacja na Placu Grzybowskiem w Warszawie. W końcu listopada, na urządzonym staraniem członków P.P.S. obchodzie w Zakopanem, Józef Piłsudski nawiązując do wypadków warszawskich powiedział, że były one dziełem tych Polaków, co cenili swój honor i bronili godności człowieka.

Piłsudski, tak jak jego poprzednicy, rozumiał, że bez własnych funduszy nie można prowadzić roboty w celu odzyskania niepodległości. Zwrócił się do ludzi pióra. Więć Wyspiański pisze hymn do Ducha Świętego: „Przyjdź gołębico, zbożny duch” - Było to wezwanie do skupienia ludzi przed walką. Rozprzedanie hymnu ze szkicem rysunkowym miało przynieść dochód gromadzony przez Żeromskiego. Akademia Umiejętności rękopis zatrzymała i odmówiła wydrukowania. Zabrakło im „zbożnego ducha”.

Dopiero w 1912 roku, na zjeździe w dniach 25 i 26 sierpnia w Zakopanem, w którym wzięli udział: stronnictwa socjalistyczne Królestwa oraz Galicji i Śląska, przedstawiciele Polskiego Stronnictwa Postępowego ze Lwowa, Stronnictwo Ludowe z Galicji, różne grupy z zaboru rosyjskiego, oraz grupy byłych Narodowych Demokratów, występujących jako grupa „Zarzewie” i przedstawiciele Drużyn Strzeleckich - powstał Polski Skarb Wojskowy.

Ignacy Daszyński nawoływał do jedności narodowej, podkreślając potrzeby rządu moralnego. Wszystkie kierunki polityczne od socjalistycznego do konserwatywnego poparły inicjatywę stworzenia Polskiego Skarbu Wojskowego.

Cofnięcie uznania prawowitemu Rządowi Polskiemu przez Aliantów, oraz odrzucenie w imieniu Narodu Polskiego postanowień jałtańskich i poczdamskich przez gabinet Tomasza Arciszewskiego, wreszcie przekazanie przez Aliantów złota Banku Polskiego reżymowi komunistycznemu w Polsce, stworzyły nową sytuację, w której Rząd R.P. został pozbawiony środków finansowych na kontynuowanie akcji niepodległościowej. W roku 1948 na zjeździe Delegatów Koła Armii Krajowej w Londynie ponownie powzięto następującą uchwałę:

„Stwierdzamy konieczność utworzenia Skarbu Narodowego, opodatkowania obywateli polskich na uchodźctwie, zabezpieczenia obywatelskiej gospodarki tego skarbu”.

Zasadnicze cele Skarbu Narodowego zostały określone w Dekrecie Prezydenta R.P. z dnia 14 października 1949 roku:

„Tworzy się Skarb Narodowy w celu zapewnienia władzom Rzeczypospolitej niezbędnych środków materialnych na prowadzenie niezależnej akcji, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego”.

W myśl dalszych przepisów Dekretu, Rada Narodowa wybrała 12 członków Głównej Komisji Skarbu Narodowego w następującym składzie: gen. Władysław Anders, Tomasz Arciszewski, Tadeusz Bielecki, ks. Włodzimierz Cieński, Tytus Filipowicz, Mikołaj Dolanowski, Jerzy Koncewicz, Stanisław Dołęga-Modrzewski, dr. Zygmunt Nowakowski, Kazimierz Okulicz, prof. Henryk Paszkiewicz, gen. Zygmunt Podhorski.

Lista wybranych była wyrazem intencji ustawodawców zapewnienia powstającemu Skarbowi Narodowemu jak najszerszej podstawy politycznej. Skarb stać się miał platformą współdziałania ludzi różnych poglądów politycznych i zaczynem pełnego zjednoczenia obozu niepodległościowego.

I. Prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego
Generał Broni Władysław Anders

Generała W. Andersa wybrano na Prezesa Głównej Komisji Skarbu w roku 1949. Pozostał on na tym stanowisku przez przeszło 20 lat. Kierował pracą i poczynaniami Skarbu Narodowego gdziekolwiek osiedlili się Żołnierze polscy. Podpisał pierwszą odezwę;

„Wojna nie skończyła się. Dla nas Polaków jest to ten sam konflikt z września 1939 r., spowodowany najazdem Niemców i Rosji na Polskę. To wojna o ciało i duszę Narodu. Musimy stać na straży honoru i interesów Ojczyzny oraz głosić prawdę o Polsce, przeciwstawiając się fałszom szerzonym na świecie przez komunistów. Walka o niepodległość wymaga zasobów pieniężnych. Szukać ich trzeba przede wszystkim we własnych szeregach”.

To nie my, nie nasze pokolenie jest wynalazcą tego sposobu zdobywania środków na akcję niepodległościową. To historia nasza, która zna już podobne wypadki masowego uchodźstwa z kraju zajętego przez wroga jest naszą nauczycielką i przykładem. Wtedy jak i dziś — chodziło o to, aby przez ofiarność społeczeństwa zdobyć środki na obronę zagrożonego bytu narodowego.

Już Tadeusz Kościuszko podczas insurekcji odwołał się do ofiarności Narodu.

Pisze o tym Adam Mickiewicz w artykułach „Pielgrzym” w 1833 roku jak to za Kościuszką obywatele uchwalili dziesiąty grosz na utrzymanie wojska, wdowy oddawały jako specjalny podatek ostatnią krowę, a sieroty ostatnią łyżkę srebrną. Mickiewicz powołuje się na ten przykład, wzywa Wielką Emigrację po-listopadową do ofiarności i nazywa zebrane środki „funduszem na odziewanie Ojczyzny”.

Ideę Skarbu Narodowego podejmowali Maurycy Mochnacki i Bolesław Limanowski, najwięksi szermierze sprawy niepodległości.

Zawsze w chwilach krytycznych dla naszej Ojczyzny uciekano się do tej drogi zdobywania środków. Tak było również podczas Powstania Styczniowego, kiedy to Rząd Narodowy powołał do życia Skarb Narodowy, wydał bilety skarbowe i obligacje Pożyczki Narodowej.

Nawiązując do przytoczonego przed chwilą dekretu o Skarbie Narodowym, wydanego w 1949 roku, przytoczę odnośne postanowienie wydane przez Rząd Narodowy podczas Powstania Styczniowego w 1863 roku. Tak oto brzmi artykuł pierwszy tego powstania:

)) Dla bezwłocznego zaopatrzenia Skarbu Narodowego w potrzebny fundusz do wykonania prac — wyzwolenia kraju polskiego z pod obecnej przemocy na celu mających, postanawia się nałożyć podatek od dochodu pod tytułem Ofiary Narodowej, jednorazowo ująć się winien do kass narodowych właściwych, podług zasad niżej wykazanych ((

Po upadku powstania Styczniowego ideę Skarbu Narodowego podniósł na emigracji w Szwajcarii i w Londynie Zugmunt Miłkowski-Jeż.

A w czasach nam najbliższych, podczas przygotowań do walki z zaborcami, Józef Piłsudski już w 1908 roku, a więc na kilka lat przed pierwszą wojną światową ogłosił zbiórke początkowo na Skarb Wojskowych, a później na Skarb Narodowy.

W czasie pierwszej wojny światowej Sejm Uchodźstwa Polskiego w Stanach Zjednoczonych w Detroit na płomienny apel Ignacego Paderewskiego i Romana Dmowskiego uchwalili utworzyć Fundusz Narodowy (zwany również Skarbem Narodowym) w wysokości 10 milionów dolarów, do dyspozycji Polskiego Komitetu w Paryżu. W ciągu jednego tylko roku Polonia Amerykańska złożyła na ten cel 4.425.000 dolarów.

Nie ma chyba innego narodu na świecie, którego przyszłość ponad głowami teraźniejszości, tak dziwnie spleta się z przyszłością. Wydaje się nam czasem, jak gdyby duchy wielkich Polaków wciąż były między nami i brały udział w naszej walce. Słowa sprzed stu i więcej lat mówią o troskach dzisiejszych i przyszłych celach. Z tych doświadczeń czerpiemy przykłady i stosujemy je w naszej akcji niepodległościowej.

Władysław Anders

Podaliliśmy powyżej w skrócie historję Skarbów Narodowych od roku 1794 po dni dzisiejsze. Przejrzyjmy wyniki poczynań Skarbu w ciągu trzydziestolecia:

- 1) Obecnie istnieje w świecie, w środowiskach polskiego osiedlenia - 48 ogniw Skarbu Narodowego;
- 2) prócz tych 48 mamy 52 Komitety Lokalne w Wielkiej Brytanii i 33 samodzielnych Pełnomocników Skarbu Narodowego.
3. Skarb Narodowy przez 30 lat działalności zebrał sumę £839.468.00
4. Skarb Narodowy przekazał do Ministerstwa Skarbu R.P.
w ciągu ostatnich pięciu lat £135.798.00
plus do 1.9.1979 17.500.00

Są to cyfry wysokie, a zarazem bardzo niskie, w stosunku do ilości Polaków na emigracji. Gdyby każdy z nas złożył rocznie jednego funta, Skarb Narodowy mógłby stworzyć Rządowi R.P. podstawy do szerzej zakreślonej działalności.

W Polsce ludzie rezygnują dla Sprawy ze swych stanowisk, z możliwości zarobkowania, często z wolności.

Nasuwa się pytanie jakie ofiary ponosi Polak mieszkający w wolnym świecie.

Pamiętajmy: NIKT NAS NIE ZWOLNIŁ Z PRZYSIĘGI !!

MARIAN HEMAR

MOBILIZACJA

Kiedy na murach i parkanach
Na bramach, wrotach, płotach, scianach,
Na miejskich reklamowych słupach,
Na domach, gmachach i chałupach,
Jak milion jednakowych makat
Pojawił się ów plakat
A na nim już: „MOBILIZACJA!” —
Wtedy, w tej chwili — wtedy zwłaszcza —
Zachodzi taka komplikacja,
Co nagle wiele spraw upraszcza.

Bez najmniejszego względu na to,
czy jesteś socjal-demokratą,
Ludowcem czy konserwatystą,
Albo, np., pacyfistą —
Czy, z przekonania i z poglądu,
Rząd kochasz, czy nie kochasz rządu —
Czy twój bojowy zapal słaby,
Czy większym płonąłbyś zapałem,
Ale pod tym warunkiem, aby
Kto inny był twym generałem —
Czy masz stosunek (ten wojskowy)
Tak platoniczny, jak sam Plato —

Bez najmniejszego względu na to —
Jeżeli wiek twój poborowy —
Masz tego ranka, czy wieczoru,
Dwie tylko drogi do wyboru.

Dwie drogi widzisz, prosto z mostu,
Za urzędowym twym papierem:
Już tylko możesz być po prostu
Żołnierzem. Albo dezercerem.

I nic nie zdołasz na to sprawić,
Szkoda się w argumenty bawić,
Bądź sobie nadal w opozycji
I rządu nie cierp. I nienawidź
Generalicji i policji
I wojewody i starosty —
Świat stał się nagle bardzo prosty.

Prosty, niestety — i prawdziwy.
Chociaż byś cierpiał, jak sam Werter.
Przed tobą dwie alternatywy —
Dwie tylko: Żołnierz lub dezterter.
Mobilizacji imperatyw
Nie widzi innych alternatyw.

Lecz zagadnienie to sromotne,
W praktyce bywa nieistotne.
Bo żaden Polak nie wybiera
Sromotnej drogi deztertera.

• •

Nieraz przychodzi mi do głowy
Myśl taka, że Skarb Narodowy,
W obecnej naszej sytuacji,
Ma w sobie coś z mobilizacji . . .

Niechaj nas taka myśl nie płoszy,
Chociaż to raczej skromnie brzmi,
Że to mobilizacja groszy
A nie mobilizacja krwi.

Ale podobnym bardzo celem
W spragnione oczy błyska nam.
I pod plakatem, pod apelem,
Podpis podobny — ba — ten sam.

Przed tym apelem, przed plakatem,
Znów te alternatywy dwie . . .
I tylko dwie.

A więc — a zatem —
Dać im ten grosz? Czy lepiej nie? . . .

• •

Mój przyjacielu z opozycji,
Szanuję upór twej ambicji,
Ale zastanów się, mój drogi,
Nad sensem mojej analogii.

40 lat

Skarbu Narodowego

1949-1989

40 lat
Skarbu Narodowego

1949-1989

SKARB NARODOWY
GŁÓWNA KOMISJA

Nakładem Głównej Komisji Skarbu Narodowego
43 Eaton Place, Londyn SW1X 8BX

Reprodukcja Medalu na okładce.

Aby upamiętnić 40-lecie Skarbu Narodowego, znany w Stanach Zjednoczonych artysta-rzeźbiarz, Andrzej Pitynski, zaofiarował się wykonać 40 medali, które będą nadane osobom w podzięce za ich specjalnie wysokie donacje złożone w rocznicę Skarbu Narodowego. Medal jest odlany w brązie. Średnica medalu 90 mm. Waga 250 gr.

Medale te znajdują się tylko w dyspozycji Komitetu Skarbu Narodowego w Chicago. Po informacje należy zgłaszać się do skarbnika, p. Wilhelma Morki, na adres: 6005 W. Irving Park Rd., Chicago. III.60634.

Ryszard Kaczorowski
Prezydent Rzeczypospolitej Polski
od 19.7.1989 do dziś

40-lecie Skarbu Narodowego

Skarb Narodowy, jedna z chlubnych instytucji emigracji niepodległościowej, obchodzi swoje 40-lecie.

Przez te lata cała działalność legalnych władz Rzeczypospolitej była finansowana z funduszy zbieranych wśród Polaków w wolnym świecie.

Dawały one rękojmię niezależnej od czynników zewnętrznych polityki, prowadzonej przez Rząd Polski na uchodźstwie na rzecz wolności i niepodległości naszej ojczyzny.

W dniu tego jubileuszu wszystkim działaczom i płatnikom Skarbu Narodowego należą się słowa uznania i podziękowania a także zachęty do dalszych wysiłków aż do zrealizowania naszego najwyższego celu : odzyskania przez Polskę pełnej suwerenności.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

Ryszard Kaczorowski

Londyn, październik 1989 roku

Kazimierz Sabbat
Prezydent Rzeczypospolitej Polski
od 8.4.1986 do 19.7.1989

Edward Raczyński
Prezydent Rzeczypospolitej Polski
od 8.4.1979 do 8.4.1986

dr. Stanisław Ostrowski
Prezydent Rzeczypospolitej Polski
od 7.4.1972 do 8.4.1979

August Zaleski
Prezydent Rzeczypospolitej Polski
od 6.6.1947 do 7.4.1972

Władysław Raczkiewicz
Prezydent Rzeczypospolitej Polski
od 30.9.1939 do 6.6.1947

Szanowny Panie Przewodniczący!

Z okazji 40-lecia istnienia na emigracji Skarbu Narodowego, składam na ręce Szanownego Pana, szczerze gratulacje z okazji rocznicy i życzę powodzenia w dalszej działalności.

Skarb Narodowy powstał w trudnym, początkowym okresie emigracyjnego życia. Powstał ze zrozumienia, że o Polskę i polskie sprawy można skutecznie walczyć jedynie w oparciu o własne, niezależne fundusze. Czterdzieści lat istnienia świadczy, że słuszne były założenia i że mimo zmieniających się warunków i sytuacji, zasada Założycieli Skarbu jest nadal słuszna.

Z wyrazami szacunku i poważania

W. Wesol

Szanowny Pan Przewodniczący
Ludwik LUBIEŃSKI
43 Eaton Place
LONDON SW1X 8BX

11 JUL 1989

PREZES RADY MINISTRÓW

43 Eaton Place
London SW1X 8BX
Tel. 01 - 235 1480

W Pan Ludwik Zubieński
Przewodniczący
Główniej Komisji Skarbu Narodowego
w Londynie

23 sierpnia 1989

Wielce Szanowny i Drogi Panie Przewodniczący!

W związku z nadchodzącą 40-tą rocznicą utworzenia Skarbu Narodowego pragnę przekazać na Pańskie ręce bardzo serdeczne podziękowania od Rządu R. P. na Uchodźstwie i ode mnie osobiście wszystkim działaczom i płaćnikom Skarbu Narodowego. Ich ofiarna służba Rzeczypospolitej dopomogła do przybliżenia dnia Niepodległości i Wolności Polski. Nadal jednak nie wiemy, kiedy ten wielki dzień nastąpi. Musimy więc być gotowi do dalszej pracy politycznej i ufamy, że Skarb Narodowy zapewni jej ciągłość.

Łączę wyrazy wysokiego poważania i przyjacielski uścisk dłoni w dowód szczególnej podziękacji za Pańskie wieloletnie i tak owocne kierownictwo Skarbem Narodowym, życząc dalszego powodzenia w tej działalności.

Prof. Dr Edward Szczepanik

RADA NARODOWA R.P.

POLISH NATIONAL COUNCIL IN EXILE
CONSEIL NATIONAL POLONAIS EN EXIL

43. EATON PLACE,
LONDON, SW1X 8BX

NA 40-LECIE DZIAŁALNOŚCI SKARBU NARODOWEGO

Na pierwszym posiedzeniu III Rady Narodowej RP w dniu 6 czerwca 1949 roku Prezes Rady Ministrów Tadeusz Tomaszewski w swym przemówieniu na czoło prac Rady wysunął dwie sprawy:

1. Opracowanie poprawek do dekretu Prezydenta RP o Radzie Narodowej RP tak, aby "była rzeczywistym aparatem kontroli publicznej nad działalnością rządu..."
2. Opracowanie projektu dekretu Prezydenta RP o powołaniu do życia Skarbu Narodowego.

Na potrzebę stworzenia instytucji zapewniającej polskie środki finansowe legalnym władzom RP na działalność niepodległościową zwracali uwagę nie tylko stronnictwa i ugrupowania polityczne, ale co trzeba tu podkreślić, że od roku 1946 angażowało się w tych sprawach Starsze Harcerstwo a Zjazd AK w 1947 roku powziął w tej sprawie uchwałę.

Rada oba projekty opracowała i już 14 października 1949 roku ukazał się Dekret Prezydenta o Skarbie Narodowym, którego celem jest zapewnienie polskich środków finansowych na działalność niepodległościową Władz Rzeczypospolitej.

Dzięki ofiarności Płatników Skarbu Narodowego, indywidualnych kwestarzy, delegatur i Komisji Skarb Narodowy od czterdziestu lat zapewnia środki finansowe do budżetu państwowego, z których gospodarki pod ścisłą kontrolą rozliczają się władze Skarbu Narodowego wszystkich szczebli oraz Rząd RP.

Wszystkim ofiarnym Płatnikom Skarbu Narodowego oraz wszystkim bezinteresownym Działaczom, w czterdziestą rocznicę jego powstania gratuluję dotychczasowych osiągnięć, dziękując za wysiłek życzy, aby Ich ofiarna służba tak, jak długo to będzie potrzebne, zapewniała polskie niezależne środki finansowe na działalność władz Rzeczypospolitej w ich walce o Polskę wolną, niepodległą, suwerenną i społecznie sprawiedliwą.

24.8.1989r.

Zygmunt Szadkowski
Przewodniczący Rady
Narodowej RP

STOWARZYSZENIE POLSKICH KOMBATANTÓW

RADA FEDERACJI ŚWIATOWEJ

238-246 KING STREET
LONDON W6 0RF

Tel. 01-741 1911/2/3

DATA 11.8.1989.

W. Pan Mjr. L. Łubieński,
Prezes Głównej Komisji
Skarbu Narodowego,
43, Eaton Place,
London SW1X 8BX

Wielce Szanowny i Drogi Panie Prezesie,

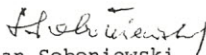
Uczestniczyłem przy narodzinach Skarbu Narodowego w październiku 1949 roku. Była to świetna koncepcja nawiązująca do naszej historii niepodległościowej. Pierwszym prezesem Skarbu Narodowego był niezapomniany dowódca wojskowy i przywódca emigracji politycznej gen. Władysław Anders, który sprawował tę funkcję aż do swej śmierci w r. 1970.

Idea Skarbu Narodowego została przyjęta we wszystkich krajach osiedlenia Polaków po II wojnie światowej, a zwłaszcza wśród mas kombatanckich, rozsianych po świecie.

Koła SPK w swej większości wprowadziły pewne kwoty do swych budżetów rocznych, co ma zarówno znaczenie propagandowo-ideowe, jak i finansowe. Te ostatnie są ważnym elementem w organizacji Skarbu narodowego, gdyż legalne władze polityczne mogą prowadzić polską politykę za własne polskie pieniądze.

W 40-lecie Skarbu Narodowego przesyłam jego władzom i ofiarodawcom szczerze gratulacje jubileuszowe oraz życzenia, by prowadzili pracę Skarbu tak długo, jak tego będzie wymagała sytuacja, związana z odzyskaniem wolności i suwerenności Polski.

Łączymy wyrazy prawdziwego szacunku

Stefan Soboniewski
Przewodniczący Rady Federacji

WIELKA POTRZEBA

Skarb Narodowy jest instytucją o charakterze ogólnopolskim. Posiada swój własny Statut. Zbiera pieniądze przez ogniwa i pełnomocników we wszystkich ośrodkach polskich w świecie. Wpływające pieniądze podlegają dwukrotnej kontroli przeprowadzanej przez Komisję Główną Skarbu Narodowego i przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Skarb Narodowy nie wydaje pieniędzy, natomiast przekazuje je do dyspozycji Rządowi Rzeczypospolitej Polski na Uchodźstwie. Przychody Skarbu i rozchody Rządu są przedstawiane 135 członkom Rady Narodowej, którzy zatwierdzają gospodarkę Rządu lub wprowadzają do niej poprawki.

Przez 40 lat istnieje Skarb Narodowy. Na pierwszym swym zjeździe w Londynie byli żołnierze Armii Krajowej stwierdzili potrzebę utworzenia Skarbu Narodowego. 14 października 1949 r., dekretem Pana Prezydenta RP na Uchodźstwie, powołano tę instytucję.

Przez 40 lat Skarb Narodowy zapewnia legalnym władzom polskim na uchodźstwie niezbędne środki materialne na prowadzenie niezależnej akcji, zmierzającej do obalenia skutków umowy jałtańskiej i do odzyskania niepodległości Polski.

Przez 40 lat kwestarze Skarbu Narodowego nie szczędzili wysiłku, by Polska mogła zrzucić ucisk monopartii rządzonej z Moskwy i niszczącej naród i kraj.

Przez 40 lat zbierane ofiary, dary, składki i zapisy testamentowe – to cegiełki do podbudowy fundamentów wolnej Ojczyzny.

Nie zmarnujmy wysiłków tych 40 lat! Pomagajmy nadal narodowi w jego zmaganiach i dołożmy starań, by Polska mogła wrócić do rodziny wolnych narodów świata.

Nikt nam nie pomoże, jeśli nie wykażemy największej własnej woli, wysiłku i ofiary w drodze do tego Wielkiego Celu!

Główna Komisja
Skarbu Narodowego

Ryszard Czarnecki

O SKARBIE NARODOWYM

„Utworzony 40 lat temu Skarb Narodowy (...) jest podstawowym źródłem finansowym władz Rzeczypospolitej na prowadzenie niezależnej akcji zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego” (Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej, z dnia 14 października 1989, „O utrzymaniu Skarbu Narodowego”, art. 1).

Skarb Narodowy... Instytucja towarzysząca Polsce i Polakom, pod różnymi nazwami od blisko 200 lat. Instytucja wpisana już na trwałe w nowożytny dzieje naszej Ojczyzny i wpisująca się w jej trudne dziś.

Instytucja – źle brzmi to słowo. Trzeba mówić raczej o społecznym dziele, bezinteresownym, ofiarnym, budowanym na przekór nieprzychylnym wyrokom historii, wbrew nienawiści sąsiadów i obojętności teoretycznych sojuszników.

Skarb Narodowy – „pomost między dawnymi i nowymi czasy”. Wiele wszak łączy, mimo różnych epok, Tadeusza Kościuszkę, wzywającego do ochotniczego zasilania funduszu na wojsko i powstanie, ze współczesnym emigrantem z Niemiec, wysupłującym kilkadziesiąt azylanckich marek na działanie polskiego rządu na uchodźstwie. Jest przecież wyraźny wspólny mianownik między wieszczem Mickiewiczem, wołającym o „fundusz na odzianie Ojczyzny”, a żołnierzem od Andersa czy Maczka, który – wierny przysiędze – walczy dalej, już nie na placu boju, ale jako płatnik Skarbu Narodowego. Jest ciągłość pomiędzy wzywającymi do gromadzenia funduszy na rzecz Sprawy Polskiej Maurycym Moch-nackim i Bolesławem Limanowskim, a współczesnymi właścicielami „paszportów Wolnego Polaka” – legitymacji Skarbu Narodowego, czy to będzie nowy emigrant ze Szwecji czy kombatant z Stanów Zjednoczonych.

Zmieniły się czasy i formy walki o Niepodległość. Nie zmienił się wszakże cel. Odległy jest już czas, inne warunki, niż te, gdy powstańczy Rząd Narodowy w 1863 powołał Skarb Narodowy, który wydawał „bilety skarbowe” i „obligacje tymczasowe Ogólnej Pożyczki Narodowej” – te same jednak, co wówczas, zamiary dźwignięcia Polski wolnej. Dziś, modyfikując nieco pisownię i słownictwo, powtórzyć możemy za polskim rządem z okresu Powstania Styczniowego – też nieuznanym przez obcych – „dla bezzwłocznego zaopatrzenia Skarbu Narodowego w potrzebny fundusz do wykonania prac – wyzwolenia kraju polskiego spod obecnej przemocy na celu mających, postanawia się nałożyć podatek od dochodu pod tytułem Ofiary Narodowej, jednorazowo uiścić się winien do kas narodowych właściwych...”.

I jakże aktualnie brzmią po 100 latach słowa Zygmunta Miłkowskiego – Teodora Tomasza Jeża: „Toczymy walkę z nieprzebijającym w środkach i sposobach przeciwnikiem, który nam bój na śmierć, nie na życie wydał. Pieniądz jest nerwem wojny”. T.T. Jeż, żołnierz 1863, będąc na emigracji w Szwajcarii, rzucił ponadczasową, jak się miało okazać – ideę Skarbu Narodowego i potrafił ją zrealizować; „bierzem sobie za zadanie: założenie skarbu narodowego na cel odbudowania Polski. Cel to wielki – zadanie nie łatwe...”. Ten pisarz, polityk, działacz społeczny był zwolennikiem „polityki czynnej” i wykorzystywania nowych rozwiązań na rzecz nienowej idei: „... pora nareszcie (...) postarać się gorliwie o przywrócenie sprawie polskiej tego znaczenia i szacunku, jakie ona posiadała (...) . Nie zrobi tego za nas nikt. My sami musimy rękawy zakasać, roboty sięjąć i dla ułatwienia sobie roboty – Skarb Narodowy – postawić” (1887). Skarb rzeczywiście powstał – wysiłkiem głównie niezamożnych emigrantów. Charakterystyczne, że wówczas, jak i później, i dzisiaj, płatnikami S.N. byli i są ludzie, których milionerami nazwać trudno. Lepiej czują „Sprawę”? Są bardziej wrażliwi na narodowe potrzeby? Współcześnie więc brzmią słowa wybitnego pisarza, jednego z londyńskich „niezłomnych”, zmarłego na emigracji Ferdynanda Goetla, który wspominając swą pracę jako sekretarza w powołanym w 1912 przez Józefa Piłsudskiego Polskim Skarbie Wojskowym (ówczesny odpowiednik Skarbu Narodowego) tak pisał: „Skarb rósł i robił swoje. Najsilniej wsparły go niezamożne warstwy narodu”.

Idea Skarbu Narodowego (nawet jeśli nieco inaczej się nazywał, chodziło wszakże o to samo) popierana była przez naszych największych artystów, aby wspomnieć tylko tych z początków XX wieku: Ignacego Paderewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego. Na apel tego pierwszego, wystosowany wraz z wielkim politykiem, późniejszym reprezentantem Polski na konferencję Wersalską 1918-1919, Romanem Dmowskim, do Polaków w Ameryce Północnej o wsparcie ówczesnej formy Skarbu Narodowego, wpłynęło w przeciągu zaledwie roku prawie 4,5 miliona dolarów – na tamte czasy suma ogromna...

Polityczny pomysł funkcjonowania Skarbu Narodowego powracał zawsze w czasach trudnych, w czasach walk o niepodległość. Był więc przeto często obecny w naszej najnowszej historii ojczyzny. Tak też było po zdradzie jałtańskiej. Rok 1945 przyniósł światu koniec wojny, ale nam utratę niepodległości i zabór połowy polskiego terytorium – Kresów Wschodnich RP. „Niech żywi nie tracą nadziei” – pisał wszak nasz wieszcz. Polscy emigranci nie stracili. Urzędował dalej Prezydent RP i legalny polski rząd. Powoli kończyły się jednak wojenne fundusze. Stąd też już w 1948 byli żołnierze AK na swoim zjeździe w Londynie oświadczyli: „Stwierdzamy konieczność utworzenia Skarbu Narodowego, opodatkowania obywateli polskich na uchodźstwie, zabezpieczenia obywatelskiej gospodarki tego skarbu”. Ponadczasowo brzmią słowa o opodatkowaniu się Polaków-emigrantów, tak samo jak zdania z pierwszej odezwy Skarbu Narodowego, podpisanej przez dowódcę II Korpusu Polskiego, gen. Władysława Andersa: „Wojna nie skończyła się. Dla nas Polaków jest to ten sam konflikt z września 1939 r. spowodowany najazdem Niemiec i Rosji na Polskę. To wojna o ciało i duszę Narodu. Musimy stać na straży honoru i interesów Ojczyzny oraz głosić prawdę o Polsce, przeciwstawiając się fałszom głoszonym na świecie przez komunistów. Walka o niepodległość wymaga zasobów pieniężnych. Szukać ich trzeba przede wszystkim we własnych szeregach, bo jeśli nam pomogą obce czynniki, nie uczynią tego za darmo”. Ostatnie słowa stały się maksymą polskiej emigracji politycznej, która w odróżnieniu od emigracji z innych krajów naszego rejonu, nie przyjmowała i nie przyjmuje cudzych pieniędzy.

Pierwsza odezwa powojennego Skarbu Narodowego nosiła tytuł „1945-1950”. Jej przesłanie nie straciło, mimo upływu 40 lat, na aktualności: „powszechna zbiórka będzie wobec obcych dowodem naszej nieugiętej postawy, czynem naszego protestu. Wśród nas samych będzie wyrazem naszej solidarności i wiernej służby dla Polski”. Odwołanie się do własnego, narodowego potencjału energii i ofiarności uodporni nas na koniunktury zewnętrzne i nie-polskie wpływy – tak można by podsumować wymowę i tej odezwy, i samej idei Skarbu Narodowego: „na własne siły przede wszystkim musimy liczyć w dalszej walce o wolność, o całość i niepodległość Ojczyzny”.

Skarb Narodowy poza realną funkcją dostarczyciela funduszy dla niezależnej polskiej działalności politycznej, prowadzonej przez obóz legalistyczny, usabiany przez osobę Prezydenta Rzeczypospolitej, Rząd Polski na uchodźstwie i Radę Narodową RP, ma także istotną funkcję motywacyjną – personalizuje on obowiązek służenia Ojczyźnie. Podkreśla się wyraźnie, że każdy Polak na emigracji winien czuć się odpowiedzialny za losy całej wspólnoty. A więc wszyscy, każdy z nas, nie tylko przywódcy, decydują o roli emigracji w walce Kraju i dla Kraju. Tak, jak sformułował to prezydent August Zaleski w roku 1970: „udział w świadczeniach na rzecz Skarbu Narodowego jest obowiązkiem każdego Polaka, któremu Wolność, Całość i Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej leżą na sercu”. Indywidualny udział w Skarbie Narodowym staje się w ten sposób swoistym probierzem patriotyzmu, zaś legitymacja SN – „paszportem Wolnego Polaka”, deklaracją polityczną, ale i moralną. „Wierzę – mówił gen. Anders, od założenia Skarbu Narodowego do swojej śmierci przewodniczący jego Głównej Komisji – że wszyscy Polacy na uchodźstwie będą się nią legitymować. Albowiem jest ta legitymacja widomym znakiem przynależności do polskiej rodziny uchodźczej, do szeregów Polski Walczącej o wolność, całość i prawa Rzeczypospolitej”.

Mija 40 lat od ponownego powołania do życia Skarbu Narodowego, od narodzin kolejnej, przystosowanej do miejsca i czasu, jego wersji. Liczba krajów, w których polscy emigranci założyli ogniwa SN sięga niemal 50. Skarb zakładali ci, którzy wywalczyli Polsce niepodległość w 1918, potem główny ciężar podjęli Ci wychowani już przez wolną II Rzeczypospolitą. Dziś w Skarbie Naro-

Pierwsza odezwa powojennego Skarbu Narodowego nosiła tytuł „1945-1950”. Jej przesłanie nie straciło, mimo upływu 40 lat, na aktualności: „powszechna zbiórka będzie wobec obcych dowodem naszej nieugiętej postawy, czynem naszego protestu. Wśród nas samych będzie wyrazem naszej solidarności i wiernej służby dla Polski”. Odwołanie się do własnego, narodowego potencjału energii i ofiarności uodporni nas na koniunktury zewnętrzne i niepolskie wpływy – tak można by podsumować wymowę i tej odezwy, i samej idei Skarbu Narodowego: „na własne siły przede wszystkim musimy liczyć w dalszej walce o wolność, o całość i niepodległość Ojczyzny”.

Skarb Narodowy poza realną funkcją dostarczyciela funduszy dla niezależnej polskiej działalności politycznej, prowadzonej przez obóz legalistyczny, usabiany przez osobę Prezydenta Rzeczypospolitej, Rząd Polski na uchodźstwie i Radę Narodową RP, ma także istotną funkcję motywacyjną – personalizuje on obowiązek służenia Ojczyźnie. Podkreśla się wyraźnie, że każdy Polak na emigracji winien czuć się odpowiedzialny za losy całej wspólnoty. A więc wszyscy, każdy z nas, nie tylko przywódcy, decydują o roli emigracji w walce Kraju i dla Kraju. Tak, jak sformułował to prezydent August Zaleski w roku 1970: „udział w świadczeniach na rzecz Skarbu Narodowego jest obowiązkiem każdego Polaka, któremu Wolność, Całość i Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej leżą na sercu”. Indywidualny udział w Skarbie Narodowym staje się w ten sposób swoistym probierzem patriotyzmu, zaś legitymacja SN – „paszportem Wolnego Polaka”, deklaracją polityczną, ale i moralną. „Wierzę – mówił gen. Anders, od założenia Skarbu Narodowego do swojej śmierci przewodniczący jego Głównej Komisji – że wszyscy Polacy na uchodźstwie będą się nią legitymować. Albowiem jest ta legitymacja widomym znakiem przynależności do polskiej rodziny uchodźczej, do szeregów Polski Walczącej o wolność, całość i prawa Rzeczypospolitej”.

Mija 40 lat od ponownego powołania do życia Skarbu Narodowego, od narodzin kolejnej, przystosowanej do miejsca i czasu, jego wersji. Liczba krajów, w których polscy emigranci założyli ogniwa SN sięga niemal 50. Skarb zakładali ci, którzy wywalczyli Polsce niepodległość w 1918, potem główny ciężar podjęli Ci wychowani już przez wolną II Rzeczypospolitą. Dziś w Skarbie Naro-

dowym spotykają się w coraz większym stopniu najnowsi emigranci. Nieprzypadkowo, dochody owego współczesnego „funduszu na odzianie Ojczyzny” – jak chciał wieszcz Adam – najbardziej ostatnio wzrosły w Szwecji i Niemczech Zachodnich, a więc tam, gdzie skupia się najwięcej nowych „emigrejtanów”. Starzy płatnicy, żołnierze Najjaśniejszej Rzeczypospolitej odchodzą powoli na „wieczną wartę”. Na ich miejsce, na pewno jeszcze w niedostatecznym stopniu, przychodzi emigracja „solidarnościowa”. Skarb trwa. Trwa, bo jest potrzebny Polsce. Trwa, bo cele, jakie sobie postawił: wspomaganie działalności na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, pozostają aktualne.

Dopóki nie będzie na mapie Europy suwerennej Rzeczypospolitej, dopóty funkcjonować będzie Skarb Narodowy. I im większy będzie miał on zasięg, im więcej płatników i ofiarodawców, im większe fundusze – tym większe stwarzał będzie podstawy do kreowania samodzielnej polityki polskiej zmierzającej realnie, a nie werbalnie – do odzyskania Państwa Polskiego.

W tym właśnie tkwi rola Skarbu Narodowego, w tym zawarta jest rola niepodległościowej emigracji.

Tymczasem sytuacja w Polsce zmienia się, Polacy zdobywają coraz większe obszary wolności politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturalnych. Polski marsz ku wolności trwa. Tylko że wciąż nie mamy niepodległego Państwa.

Polacy na wielu płaszczyznach budują swoją niepodległość. Narod coraz pełniej realizuje swoje przyrodzone prawo do wolności. Wciąż jednakże absolutnie nie można mówić o pełnej suwerenności narodowej i państwowej. Stąd spojrzenie walczących o te wartości w Kraju zawsze zwracać się będzie w stronę emigracji. Emigracja bowiem w pełni wyrażać może i wyraża to wszystko, co kryje się za hasłem „Wolnej, Catej, Niepodległej, Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej”.

Niektórzy mówią, że w dobie obecnych przemian w Polsce, emigracja traci na znaczeniu. Czy rzeczywiście? Nie, tak nie jest. Emigracja była, jest i będzie potrzebna, choćby wyłącznie dlatego, że Kraj pozbawiony jest wolności. Polska emigracja polityczna funkcjonować będzie dopóty, dopóki nasza Ojczyzna nie będzie mogła decydować o własnym losie. Emigracja niepodległościowa, owa „żywa protestacja” narodu, jak pisał Maury-

cy Mochnacki przeszło półtora wieku temu, dzisiaj symbolizowana jest przez, a jednocześnie skupia się wokół Prezydenta Rzeczypospolitej, Rządu Polskiego, Rady Narodowej RP i Skarbu Narodowego.

Instrumentem politycznego działania naszej emigracji, tej „pojałtańskiej” i tej „solidarnościowej” jest Skarb Narodowy. Z jego i tylko jego funduszy utrzymywany jest jedyny, legalny Rząd Polski, urzędujący w Londynie, a mający swych przedstawicieli w ok. 20 krajach świata.

Gdyby ułożyć najkrótszy katalog korzyści płynących z funkcjonowania Skarbu Narodowego, tych istniejących i tych potencjalnych, wymienić by trzeba:

1) niezależność polskiej polityki od wpływów zewnętrznych (obcych) i „robienie” tej polityki wyłącznie za własne, polskie pieniądze;

2) propagowanie wśród emigracji idei niepodległościowych, uosabianych przez urząd Prezydenta i Rząd RP;

3) wspieranie Kraju: politycznie, materialnie, moralnie i propagandowo;

4) konkretna pomoc dla ugrupowań i organizacji politycznych (niepodległościowych) młodzieżowych, studenckich, dla niezależnej oświaty, kultury i nauki, dla podziemnej działalności wydawniczej, dla represjonowanych po strajkach czy demonstracjach;

5) rola integracyjna wśród emigracji; stwarzanie propozycji konkretnej pracy na rzecz Niepodległości Polski, pracy zbliżającej różne pokolenia emigracyjne i poszczególne części polskiej diaspory w różnych krajach;

6) stworzenie realnej alternatywy politycznej dla najnowszej emigracji, wykazanie jej ciągłości państwowości polskiej;

7) wykorzystanie potencjału politycznego młodej emigracji (jak to w pewnej mierze dzieje się w Szwecji), często niezauważanej przez „starą” emigrację;

8) propagowanie „polskości politycznej”, wychodząc poza folklor i pielęgnowanie obyczajów, służącej narodowemu interesowi polskiemu.

Nasza emigracja jest hojna na polskie cele. Świadczy na potrzeby i „zewnętrzne” – Kraju, i „wewnętrzne” – diaspory. Łoży na instytucje i cele społeczne, kulturalne, polityczne, muzealne, charytatywne.

W tej pięknej ofiarności winna jednak obowiązywać hierarchia ważności. Skarb Narodowy powinien, musi być na pierwszym miejscu tej długiej listy. Ze względu na najistotniejsze polskie interesy polityczne (nie bójmy się tych słów) Skarb Narodowy musi mieć zdecydowany priorytet. Jest to niezbędne, jeśli nasza polityka, na razie emigracyjna, ma być efektywna i skuteczna, licząca się i wpływająca na bieg wydarzeń w Kraju i poza nim.

Sytuacja międzynarodowa, stwarzająca dla Polski zarówno zagrożenia, jak i szanse, wymaga wzrostu roli naszej emigracji politycznej. Na to jednak trzeba funduszy. I nie jest to – podkreślmy – kwestia dobrej woli poszczególnych emigrantów czy środowisk; jest to polityczna konieczność i polityczna deklaracja. Konieczność finansowego oparcia dla niezależnej polskiej polityki. Deklaracja – za suwerennością naszego narodu, za niepodległością naszego państwa, za Polską.

40 lat dziejów Skarbu Narodowego potwierdza wagę jego istnienia. Przynosi też polityczny nakaz jego kontynuacji i poszerzania. Jest to bowiem dalej, jak pisał w 1974 r. Prezydent Rzeczypospolitej, Stanisław Ostrowski (były prezydent miasta Lwowa), „jedna z podstawowych dziedzin naszych niepodległościowych wysiłków. Bez własnych bowiem środków finansowych nie bylibyśmy byli w stanie spełniać tej roli, jaka przypadła nam w udziale w służeniu sprawie polskiej poza granicami Kraju”.

Skarb Narodowy wchodzi w następny etap swej pracy. Miejmy nadzieję, że będzie on jak najkrótszy. Co oznacza to życzenie – wiadomo... Ale zanim wrócimy do Polski, wciąż musimy od siebie żądać ofiarności na Skarb. Ofiarności w postaci społecznej pracy, składek, darów, składanych – mówiąc słowami pisarza, a jednocześnie działacza Skarbu, Wacława Grubińskiego – „do Skarbu Narodowego na pracę rządu emigracyjnego, który walczy o odzyskanie niepodległości Polski. Walka to mozolna, długotrwała, ale przy nieustępliwości Polaków musi być zwycięska”.

Tej walce, tej sprawie, temu zwycięstwu – które przyjdzie, wierzę w to głęboko – służy nasz Skarb Narodowy.

KRÓTKI ZARYS HISTORII I DZIAŁALNOŚCI SKARBU NARODOWEGO

W LATACH 1949-1989

Wydanie Dekretu Prezydenta RP „O utworzeniu Skarbu Narodowego”, z dn. 14 X 1949 r., poprzedziły przygotowania w formie konsultacji Rządu RP z Radą Narodową RP, których rezultatem było przedłożenie przez Mikołaja Dolanowskiego na 14 posiedzeniu Rady, dn. 8 września 1949 r., wniosku o odrodzenie znanego z historii Polski funduszu społecznego, pod nazwą „Skarb Narodowy”, mającego za zadanie zbieranie środków materialnych na prowadzenie niezależnej od wpływów zewnętrznych akcji niepodległościowej.

Rada Narodowa przyjęła wniosek jednogłośnie i postanowiła przedstawić go Prezydentowi RP, Augustowi Zaleskiemu, za pośrednictwem Premiera Rządu, Tadeusza Tomaszewskiego. Dekret został ogłoszony w Dzienniku Ustaw RP, No 3/49.

Po zakończeniu negocjacji organizacyjnych i ustaleniu składu osobowego Głównej Komisji Skarbu Narodowego, pierwsze posiedzenie Komisji odbyło się 16 stycznia 1950 r., w którym wzięli udział: gen. Władysław Anders, Tomasz Arciszewski, Tadeusz Bielecki, ks. Włodzimierz Cieński, Tytus Filipowicz, Mikołaj Dolanowski/Hryniewski, Jerzy Kuncewicz, Stanisław Dołęga-Mordzewski, Zygmunt Nowakowski, gen. Zygmunt Podhorski, prof. Henryk Paszkiewicz i Kazimierz Okulicz. Rząd reprezentowali: min. Skarbu T. Katelbach i min. Emigracji A. Pająk, oraz radca prawny Konsul Karol Poznański. Na tym zebraniu dokonano wyboru Przewodniczącego Głównej Komisji, którym został gen. W. Anders, piastując ten obowiązek do śmierci w 1970 r. Gen. Roman Odzierzyński był p.o. przewodniczącego w zastępstwie gen. Andersa. Obowiązki urzędującego wiceprezesa pełnił M. Dolanowski, do 23.8.1972.

Zebnanie Głównej Komisji Skarbu Narodowego pod Przewodnictwem gen. Władysława Andersa w 1950 r.

W okresie kryzysu politycznego, trwającego od czerwca 1954 r. do 18 lipca 1972 r., istniały dwa Skarby Narodowe, a to: „macierzysty”, pod przewodnictwem gen. W. Andersa i egidą Egzekutywy Zjednoczenia Narodowego, urzędujący we własnych domach 42/43 Emperors Gate, Londyn SW7, oraz „rządowy”, pod przewodnictwem Waclawa Grubińskiego, z siedzibą w „Zamku”, 43 Eaton Place, Londyn SW1.

W skład Komisji „Zamkowej” wchodził: Prezes – ks. Dziekan Jan Brandys, Członkowie: dr J. Baranowska, dr T. Bugajski, T. Deiholos, S. Dołęga-Modrzewski, gen. K. Fabrycy, H. Hanke, Z. Jaszczółt, adm. K. Korytowski, gen. M. Karaszewicz-Tokarzewski, S. Lubodziecki, W. Motz, M. Murawski, E. Moczyński, M. Nowicki, K. Okulicz, R. Bulicz, A. Pająk, S. Paleolog, S. Pomianowski, gen. W. Przeździecki, J. Ścibor, R. Voit.

Połączenie i zharmonizowanie działalności obu Skarbów Narodowych nastąpiło po objęciu stanowiska Prezydenta RP przez dr. Stanisława Ostrowskiego, dnia 18 lipca 1972 roku. W skład scalonej Głównej Komisji wchodził: Przewodniczący: Mikołaj Dolanowski, Prezydium: dr Lidia Ciołkoszowa, Stefan Soboniewski, Zygmunt Szadkowski, Bohdan Wendorff, Franciszek Wilk, Jerzy J. Zaleski. Członkowie: J. Baliński Jundziłł, dr J. Baranowska, M. Chmielewski, W. Grubiński, J. Kazimierski, S. Kolańczyk, M.C. Leśniakowa, W. Martin, gen. S. Kopański, dr B. Lubicz-Nawrocki, S. Nowak, gen. R. Odzierzyński, Marsz. B. Podoski, Amb. E. Raczyński, Z. Sochacka-Galewska, A. Ścibor-Rylski, A. Urbański, J. Wawrzekiewicz, J. Zawadzki.

* * *

Światowa sieć Ogniw Skarbu Narodowego w pierwszym 10-leciu (1950-1960) obejmowała 31 krajów, gdzie posiadaliśmy 50 ogniw Skarbu, a mianowicie:

w Europie: Austria, Belgia, Dania, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Niemcy Zach., Norwegia, Portugalia, Szwajcaria, Szwecja, W. Brytania, Włochy.

w Afryce: Abisynia, Algier, Egipt, Kenia, Kongo Belg., Maroko, Natal, Rodezja, Sudan, Tanganika, Transwal, Uganda, Unia Pol. Afrykańska.

w Azji: Indie, Japonia, Liban, Pakistan, Turcja.

w Australii: Adelaide, Melbourne, Viktoria, Perth, Sydney.

w Nowej Zelandii,

w Ameryce Płd: Argentyna, Brazylia, Chile, Columbia, Ecuador, Paragwaj, Peru, Urugwaj.

w Ameryce Płn.: Kanada, Meksyk, USA: Boston, Buffalo, Chicago, Cleveland, Denver, Detroit, G. Rapids, Lawrance, Milwaukee, N. York, N. Britain, Passaic, Philadelphia, Perth Amboy, Pittsburgh, Rochester, San Francisco, South Bend, Syracuse, Toledo.

Z upływem czasu i zmianą warunków bytowania emigracji żołniersko politycznej szereg placówek Skarbu zanikło, ale na ich miejsce powstawały nowe w nowych krajach czy miejscowościach osiedlania.

Zmiany w zasięgu Ogniw Skarbu Narodowego układały się jak następuje:

X – lecie do roku 1959 50 samodzielnych ogniw w 31 krajach

XX – lecie do roku 1969 70 samodzielnych ogniw w 48 krajach

XXX – lecie do roku 1979 100 samodzielnych ogniw w 17 krajach

XL – lecie do roku 1989 126 samodzielnych ogniw w 20 krajach.

Dzisiejszy stan przedstawia się jak następuje:

Europa:

Wielka Brytania	Komisja	1
	Lokalne Komitety	51
	Pełnomocnicy	28
	<hr/>	<hr/>
	Razem	80
Austria:	Delegatury 2	
Belgia:	Komisja 1	
Dania:	Komisja 1,	Delegatura 1
Francja:	Komisja 1,	Delegatura 1
Hiszpania:		Delegatura 1
Holandia:	Komisja 1	

Niemcy:	Komisja 1,	Delegatury 2
Norwegia:	Komisja 1	
Szwajcaria:	Komisja 1	
Szwecja:	Komisja 1,	Komitety lokalne 2
Włochy:		Delagatura 1

Razem: 18 Komisji i Delegatur

Ameryka Północna:

Kanada: Komisja na Kanadę 1

Lokalne Komitety:

Edmonton, Hamilton, Montreal, Kitchener/Waterloo,
Oshawa, Ottawa, St. Catharines, Toronto, Vancouver,
Winnipeg

Delegaci:

Bracebridge, Brantford, Guelph, Calgary, London, Re-
gina, Sudbury, Thunder Bay, Welland, Windsor.

Razem: 21 Komisji, Komitetów i Delegatur.

USA: Komitety i Delegatury:

Boston, Buffalo, Chicago, Battle Creek, Cleveland, Detro-
it, Denver, Florida, Hartford, Los Angeles, Milwau-
kee, Newington, New Jersey, New York, Philadelphia, Ro-
chester, San Francisco, Seattle, Stevens Pt., Toledo, Uti-
ca

Razem: 21 Komisji i Delagatur.

Australia:

Komisje:

Canberra (SPK), Queensland, Płd. Australia, Zach.
Australia, Nowa Poł. Walia, Tasmania, Victoria

Razem: 7

Komitety Lokalne:

Adelaide, Ballarat, Geelong, Melbourne

Razem: 4

Razem: 11 Komisji i Komitetów

Nowa Zelandia: 1
Afryka:
Republika Poł. Afryki 1
Zimbabwe 1
Ameryka Łacińska:
Argentyna: 1
Brazylia: 1
Meksyk: 1
Wenezuela: 1

Razem: 158 Komisji, Komitetów i Delegatur.

Główna Komisja Skarbu Narodowego podejmowała szereg czynności, zarówno dla celów propagandowych, jak kulturalnych, a często dochodowych, z których należy wymienić w porządku chronologicznym:

I. W latach 50-tych:

Rozprowadzono po świecie 1050 ściennych map Polski, 1800 modlitewników dla dzieci, 3000 godeł państwowych, 137000 kartek świątecznych z polskimi motywami artystycznymi, 36000 elementarzy i czytanek polskich dla dzieci, około 5000 podręczników szkolnych, 2000 albumów historycznych.

Dnia 22 X 1953 roku Główna Komisja rozpatrzyła ofertę na nabycie domów No 42/43 Emperors Gate, Londyn SW7, na 10-letnią dzierżawę (lease), za cenę £1.000, co później na posiedzeniu dn. 8 IV 1954 zostało ponownie rozważone z postanowieniem nabycia tych domów na własność (freehold), za dodatkowe £3.000, przy czym przyjęto kosztorys na reperację nabytych domów, około £2.000. Na tę transakcję zamierzano użyć pieniądze z tzw. „Rezerwy SN”, ale później zaciągnięto pożyczkę hipoteczną na ten cel w sumie £10.000. Administrację nabytych domów powierzono nowo utworzonej spółce „Danina Polska Ltd”.

Po przeprowadzeniu koniecznych remontów część domów była wynajmowana prywatnym lokatorom, a kilka pokoi i sala konferencyjna były użytkowane na biura Skarbu i na posiedzenia. Ponieważ jednak gospodarowanie domami nie okazało się rentowym, a koszty utrzymania budynków wzrastały niepomierne, po-

stanowiono w 1982 roku domy sprzedać za bardzo korzystną cenę £210.000.

Po spłaceniu pożyczki hipotecznej i wszelkich zobowiązań ciężących na nieruchomości, pozostało £165.000, która to suma została zainwestowana w banku.

II. W latach 60-tych:

Z okazji 150-letniej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki wybito medal pamiątkowy projektu rzeźbiarzy Mary i Ernesta Gilick z 1917 roku, w ilościach: złotych 11, srebrnych 200, brązowych 350. Medale te zostały rozproszdzone głównie w Stanach Zjednoczonych, lecz pewien zapas srebrnych i brązowych pozostaje do dalszej dyspozycji. Czysty dochód ze sprzedaży medali wyniósł dotąd £11.282 – i zasilil fundusze Skarbu.

Dla ofiarodawców na Skarb Narodowy ze Stanów Zjednoczonych wprowadzono tzw. „Bony Dolarowe” ozdobione wizerunkami: K. Pułaskiego za \$100.– J. Piłsudskiego za \$50.– i I. Paderewskiego za \$25.– prócz tego za mniejsze sumy \$1,5 i 10. W pewnym óśrodkach bony te były bardzo popularne.

W 1967 roku został uchwalony zwyczaj nagradzania regularnych płatników Skarbu Narodowego Medalami SN trzech stopni, co określił „Regulamin”, wprowadzony w życie 17 IV 1967 r. Do 31 XII 1988 r. nadano 8356 medali.

Medal nadaje Główna Komisja Skarbu Narodowego RP z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwej Komisji, Komitetu lub Delegata Skarbu Narodowego RP. Medal nadawany jest za szczególne zasługi w zakresie świadczeń i pracy na rzecz Skarbu Narodowego RP płatnikom, ofiarodawcom i działaczom Skarbu Narodowego RP.

W ocenie zasług powinny być wzięte pod uwagę:

- a) Rozmiar świadczeń i pracy.
- b) Stopień poświęcenia kandydata w zależności od jego warunków osobistych.
- c) Regularność świadczeń i pracy.

Medal może być nadawany instytucjom i stowarzyszeniom za działalność w charakterze zbiorowego płatnika, ofiarodawcy lub działacza Skarbu Narodowego RP. Medal może być nadawany płatnikom, ofiarodawcom lub działaczom Skarbu Narodowego RP również pośmiertnie. Odznaczeni otrzymują dyplom wydany i

podpisany przez Prezydenta i Sekretarza Głównej Komisji Skarbu Narodowego RP. Medal może być nadawany płatnikom SNRP:

- brązowy: za świadczenia na SNRP **przez łączny okres najmniej 3-tych lat**;
- srebrny: za świadczenia na SNRP za okres następnych 5-ciu lat;
- złoty: za okres dalszych 5-ciu lat.

Złoty medal może być nadawany wielokrotnie po dalszych okresach 3-letnich.

Wielokrotność medalu uwidocznioma jest poprzecznymi metalowymi okuciami.

2. Czasokresy podane wyżej w punkcie 1, skracają się do połowy za działalność w charakterze członka Komisji, Komitetu, Delegata i Pełnomocnika SNRP.

W połowie 1955 roku została założona przez Główną Komisję ZŁOTA KSIĘGA EMIGRACJI, do której postanowiono wpisywać dary na Skarb Narodowy przekraczające £10, lub równowartość tej sumy w innych walutach.

Wpis zawiera imię i nazwisko ofiarodawcy, miejsce zamieszkania (miasto i kraj), sumę wpłaconą i na specjalne życzenie, wskazanie intencji, w której dokonano wpłaty.

W latach 1955 do 20 XI 1978 minimum daru było określone na £10.– co, na skutek powszechnej inflacji, podniesiono do £25.– Ta granica została ponownie podniesiona dn. 1 VII 1987 do £40 lub równowartości w obcych walutach: dol. USA – \$75, Kanady \$90, Australii \$100 itp.

Wpisanie daru do Złotej Księgi Emigracji jest potwierdzane „Dyplomem”, który otrzymuje ofiarodawca. W latach 1955 do końca 1988 wpisano do Złotej Księgi 3391 darów, określonych w przybliżeniu na £225.598, co stanowiło około 13.5% wpływów na SN w ciągu ostatnich 39 lat.

III. W latach 70-tych i 80-tych:

Z okazji wyboru Kardynała Wojtyły na Tron Papieski, z inicjatywy Głównej Komisji SN został wybity pamiątkowy medal z podobizną Papieża Jana Pawła II, a na rewersie z Jego herbem, zaprojektowany przez rzeźbiarza Stefana Barana, polskiego artystę z Londynu.

Medal został wybity przez firmę Spink&Son, Ltd. w Londynie w ilościach: złotych 6, srebrnych 160, brązowych 130. Stroną formalną zamówienia i sprzedaży zajmowała się siostrzana instytucja Skarbu Narodowego: Danina Polska Ltd. Wszystkie medale zostały natychmiast sprzedane, z tym że jeden złoty medal został ofiarowany Ojcu Świętemu jako dar od Skarbu Narodowego, jego płatników, działaczy i władz, na specjalnej uroczystej audiencji w Stolicy Apostolskiej, dnia 29 maja 1980 roku. Równocześnie wręczono Ojcu Świętemu czek na sumę £2.100, zebranych od płatników Skarbu Narodowego, do Jego dyspozycji. Ten dar Papież przeznaczył na budowę projektowanego wówczas „Domu Polskiego Jana Pawła II”, a dziś na tablicy w „Domu Pielgrzyma Jana Pawła II” w Rzymie jest wryty napis upamiętniający „dar Płatników Skarbu Narodowego”.

Złoty medal i dar w formie czeku został wręczony Papieżowi przez prezesa Głównej Komisji SN Marię C. Leśniakową, w asyście wiceprezesa Ludwika Łubieńskiego i przedstawicieli członków Skarbu Narodowego.

Medal Papieża Jana Pawła II.

Skarb Narodowy
Główna Komisja

Londyn
1 Listopada 1979

Jego Świątobliwość Ojciec Święty
Jan Paweł II

Objęcie najwyższej na ziemi godności Ojca Świętego przez Waszą Świątobliwość stało się dla rzeszy polskich wydarzeniem nie dającym się z niczym innym porównać.

Pragnąc ten wiekopomny akt ucieci--rodacy świadczący na Skarb Narodowy--płatnicy, działacze, członkowie władz--proszą Waszą Świątobliwość o przyjęcie medalu z Jego podobizną. Niech medal ten będzie trwałym dowodem oddania i uczuć, jakie liczne rzesze rodaków, rozszaniętych na kontynentach wolnego świata, składają u Twoich stóp.

W. Trzeciak
Dyrektor
R. Trzeciak

Prezes
Krzysztof Franek-Osmecki
K. Franek-Osmecki

Maria, s. Kosińska
W. Prezes
M. Kosińska

Dyplom Hołdowniczy Skarbu Narodowego dla Papieża.

Wręczenie Ojcu Świętemu Złotego Medalu i Daru Płatników Skarbu Narodowego przez przewodniczącą M.C. Leśniakową i wice-przewodniczącego L. Łubieńskiego.

W początkach lat 80-tych Biuro Głównej Komisji SN prócz obowiązków ujętych w przepisach Skarbu zajmowało się na zlecenie Rządu RP zbieraniem darów na: a) Apel Lady Airey of Abingdon, który przyniósł przeszło £11.000, co zostało przez wspomnianą Lady rozdzielone na fundusze: „Save the Children Fund” i „Medical Aid for Poland” i Skarb Narodowy. b) Pośredniczyło również w zbieraniu darów na „Food for Poland” i „Medical Aid for Poland”.

Na plenarnym posiedzeniu Głównej Komisji SN, w dniu 5 maja 1989 roku, Prezes Rady Ministrów Rządu RP, prof. dr Edward Szczepanik, przedstawił następujące wnioski związane z projekto-

waną nowelizacją Dekretu Prezydenta RP z dnia 14 X 1949 roku „O utworzeniu Skarbu Narodowego”, które zostały przyjęte jednogłośnie do przedstawienia Radzie Narodowej RP, zgodnie z procedurą:

I. „Wpływy ze składek i darów na Skarb Narodowy dzieli się w sposób następujący: 75% przekazuje się do dyspozycji Rządu RP, a 25% po potrąceniu kosztów administracyjnych Ogniw i Głównej Komisji, będzie stanowić Rezerwę Skarbu Narodowego”.

II. „Rezerwa Skarbu Narodowego otrzymuje nazwę: Fundusz Niepodległości Skarbu Narodowego”. Kapitał tego Funduszu może być użyty tylko na wniosek Rządu RP, uchwalony przez Radę Narodową RP i zatwierdzony przez Prezydenta RP, na cele wyjątkowe związane bezpośrednio z przywróceniem Polsce niepodległości”.

FORMY ZBIERANIA FUNDUSZÓW I WYNIKI FINANSOWE

ZA OKRES 1949 DO 1988 WŁĄCZNIE

I. Podstawową formą jest zbieranie zadeklarowanych składek od płatników zarejestrowanych w Ogniwach Skarbu Narodowego, zaopatrzonych w Legitymacje Skarbu Narodowego.

II. Dobrowolne dary napływające okolicznościowo w odpowiedzi na apele Prezydenta RP i władz Skarbu z okazji „Października – Miesiąca Skarbu Narodowego”, lub dla uczczenia rocznic, urodzin, śmierci itp.

III. Kwesty do puszek przy okazji licznych zebrań w klubach, teatrach, przed kościołami (za zezwoleniem proboszcza).

IV. Imprezy towarzysko-kulturalne: a więc w Londynie – roczny Bal Emigracji, w Stanach Zjednoczonych – bankiety i do-
roczne zjazdy. To samo jest praktykowane w Australii.

V. Dotacje Kół SPK, Stow. Lotników, Stow. Marynarki Wojennej i Handlowej, Kół Pułkowych, przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych itp.

VI. Zapisy testamentowe.

Rezultaty finansowe za 39 lat pracy Skarbu Narodowego przedstawiają się, jak następuje (cyfry zaokrąglone do 1 tysiąca):

	zebrano £	wpłacono do Rządu RP £
9 lat do 1958	182.000	121.000
10 lat do 1968	183.000	129.000
10 lat do 1978	456.000	359.000
10 lat do 1988	851.000	596.000
	<hr/>	<hr/>
Razem za 39 lat	1.672.000	1.205.000
Za okres ostatniego 10-lecia	zebrano	przez Ogniwą SN
£851.162, z czego:		
wpłacono do Rządu RP	70.00%	£595.813
wydano:		
na lokale biurowe i koszty		
administracyjno-propagandowe	8.87%	75.499
osobowe	5.50%	46.814
przeniesiono do rezerwy	15.63%	133.036
	<hr/>	<hr/>
Razem:	100.00%	851.162

W roku 1988 zebrano przez Ogniwą sumę £115.802, na którą składały się zebrane w:

	£	%
Wielkiej Brytanii	43.105	38
Stanach Zjednoczonych	26.290	22
Kanadzie	19.310	17
Australii	10.429	9
Kontynent Europy	6.988	6
Pozostałe	9.680	8

**IMIENNY SKŁAD WŁADZ GŁÓWNEJ KOMISJI
SKARBU NARODOWEGO
ORAZ OGNIW TERYTORIALNYCH SKARBU:**

**GŁÓWNA KOMISJA SKARBU NARODOWEGO:
OD 1950 DO 1989**

Przewodniczący:

Generał Władysław Anders w okresie 10.1.1950 do 12.5.1970

Generał Roman Odzierzyński w okresie 12.5.1970 do 23.8.1972

Mikołaj Dolanowski w okresie 23.8.1972 do 23.3.1978

Stefan Soboniewski w okresie 6.4.1978 do 1.8.1979

Kazimierz Iranek-Osmecki w okresie 1.8.1979 do 31.10.1979

Maria C. Leśniakowa w okresie od 31.10.1979 do 28.8.1981

Ludwik Łubieński w okresie 28.8.1981 do dziś.

BIURO I SEKRETARIAT GŁÓWNEJ KOMISJI:

Sekretarz Generalny: Jerzy J. Zaleski 1950-1953

Dyrektor Biura:

Kazimierz Iranek-Osmecki 1953-1978

Kazimierz Trzeciak 1978-1988

Ryszard Rozwadowski 1988 do dziś

Sekretarz Generalny: Kazimierz Trzeciak 1988 do dziś

Księgowa: Janina Ciepichał 1987 do dziś

**PLENARNY SKŁAD GŁÓWNEJ KOMISJI SN
W 1989 ROKU:**

A. Członkowie z wyboru Rady Narodowej RP (z podaniem roku rozpoczęcia współpracy w Gł. Komisji)

Teresa Affeltowicz (1979)

Mirosław Andryszewski (1986)

Władysław Chudy (1988)

Lidia Ciołkoszowa (1967)

Bolesław Grzybowski (1986)
Andrzej Kołodziej (1988)
Ludwik Łubieński (1981)
Halina Martinowa (1977)
Stanisław Michałowski (1979)
Adam Ostrowski (1977)
Wacław Swiszcowski (1987)
Czesław Zychowicz (1986)

B. Członkowie z nominacji Prezydenta RP:

Jan Busiakiewicz, kmdr. (1988)
Zdzisław Kołodziej (1988)
Artur Rynkiewicz (1976)
Stefan Soboniewski (1954)
Zygmunt Szadkowski (1957)
Jerzy W. Szymaniak (1981)

SKŁAD GŁÓWNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ
W ROKU 1989:

Z wyboru Rady Narodowej RP

Przewodnicząca: Jadwiga Morozewicz (1976)

Zastępca: Jan Gawlikowski (1984)

Sekretarz: Czesława Chrzóstowska (1985)

Członkowie:

Jan Arciszewski (1986)

Jan Kazimierski (1986)

Główna Komisja Skarbu Narodowego 1989 r.

**IMIENNY WYKAZ WŁADZ
KOMISJI, KOMITETÓW, DELEGATUR
I PEŁNOMOCNIKÓW SKARBU NARODOWEGO
W ROKU 1989**

Przy nazwiskach podano tytuł/stanowisko poszczególnych osób
oznaczające

- 1/ przewodniczący/prezes
- 2/ skarbnik
- 3/ sekretarz

Afryka:

Zimbabwe – Delegat SN Emil S. Mentel

Afryka Poł. – vacat 1/ 2/ 3/

Australia:

Canberra – przy kole SPK 1/ Franciszek Hądzek, 2/Tadeusz Nowak, 3/ Marian Zapaśnik

Nowa Płd. Walia – 1/ Jan Połec, 2/ Wacław Piętka, 3/ Antoni Kowalak

Płd. Australia – 1/ Jerzy Misiak, 2/ Ludoksja Rakowska, 3/ Zygmunt Bernaś

Queensland,

Brisbane – 1/ Antoni Malawkin, 2/ Stanisław Haller, 3/ S. Haller

Victoria – 1/ Bolesław Trzaskowski, 2/ Danuta Trzaskowska, 3/
Tadeusz Podniewski

Zach. Australia – 1/ Andrzej Kryński, 2/ Zygmunt Słowiński

Komitety Lokalne:

Adelaide – 1/ Stanisław Duluk

Balarat – 1/ Zdzisław Burcoń, 2/ Edward Piłat, 3/ Kazimierz Mroczkowski

Melbourne – 1/ Katarzyna Anasiewicz, 2/ Bogdan Boczyński, 3/
Krzysztof Binkowski

Kanada:

Komisja na Kanadę – 1/ Antoni Budrewicz, 2/ Czesław Łaszkiewicz, 3/ Marek M. Jagła

Delegat do Gł. Komisji: Alfred Sas Korczyński

Komitety Lokalne:

Edmonton – 1/ Kazimierz Ratusz, 2/ Leokadia Krzysik, 3/ Janina Obst

Hamilton – 1/ Józef Kuliberda, 2/ Piotr Fedorowicz, 3/ Stanisław Smoliński

Kitchener-Waterloo – 1/ Antoni Caputa

Montreal – 1/ Leopold Kurcz

Oshawa – 1/ Jan Drygała, 2/ Jan Leszek Bajorek

Ottawa – 1/ Jerzy Korwin, 2/ Wincenty Żurowski, 3/ Tadeusz

Pachulski

St. Catharines – 1/ Janusz T. Bućko

Toronto – 1/ Zbigniew Giera, 2/ Jan Kwaczek

Vancouver – 1/ B. Jaroszyński

Winnipeg – 1/ Adam Mossakowski

Kanada – Delegaci SN:

Bracebridge

Edward Dzierżek

Brantford

Franciszek Kraska

Guelph

Kazimierz Sakowicz

Calgary

Jan Ferensowicz

London, Ont.

Tadeusz Twarowski

Regina

Henryk Lebioda

Sudbury

Karol E. Błaszczyk

Thunder Bay

Ryszard Mierzwiński

Welland

Władysław Denega

Windsor

Jan Garlicki

Europa:

Austria: Delegaci SN:

Wiedeń – Wojciech Witkowski

Linz – Franciszek Sikora

Belgia:

1/ Alina Pomorska, 2/ Mieczysław Dulak, 3/ Józefa Zubeł

- Dania:
1/ dr Katarzyna Filipowicz Polańska, 2/ dr Ewa Groschal, 3/
Eligiusz Sobocki
Delegat SN – Mieczysław Szewczyk
- Francja:
1/ Ks. prałat Witold Kiedrowski, 2/ Józef Kossowski, 3/ Ra-
fał Gan-Ganowicz
- Hiszpania: Delegat – Antoni Gajda-Pałaszewski
- Holandia:
1/ Stanisław Nowosielski, 2/ Józef Kowalski, 3/ Stanisław
Werner
- Włochy:
Delegat SN – dr Mieczysław Borysowicz
Pełnomocnik w Torino – Jan Jaworski
- Niemcy Zach.:
- Komisja w Witten: 1/Barbara Gorczyńska, 2/ Renata Bąk,
3/ Ludwik Butkiewicz
Delegat w Monachium – Janusz Urbanowicz
Delegat w Radio Wolnej Europy – Małgorzata Kocznorow-
ska
- Norwegia:
Delegat – Jacek Juniszewski z asyst.: dr Barbara Tybulewicz
Olsnes, Gabriela Bogusławska
- Szwajcaria:
1/ Jan Kosmicki, 2/ Marian F. Respond, 3/ Andrzej Biegano-
wski
- Szwecja:
1/ Jan Koba, 2/ Jarosław Pieniężny, 3/ Marek Trokenheim
Komitety Lokalne:
Goteborg – Z. Zacharek
Vasteras – A. Sobiecki
- Ameryka Łacińska:
- Argentyna:
1/ Zbigniew Poraj Piątkowski, 2/ Anatol Gryszkiewicz, 3/
Stanisław Kowalik
- Brazylia:
Delegat w Sao Paulo: Aleksander Czartoryski
Delegat w Curitiba: Zuzanna Ciągniwoda

Mexico (Meksyk): Delegat inż. Jerzy Skoryna

Venezuela: Delegat Barbara Rachfał

Stany Zjednoczone AP:

Komitety:

Boston:

1/ Włodzimierz J. Pisarski, 2/ Stefan Śnieżko, 3/ Bolesław Ślusarz

Buffalo: 1/ Karol Tomaszewski

California:

Los Angeles:

1/ Krystyna Zielkiewicz, 2/ Janusz Łabicki, 3/ Zbigniew S. Kowalski

San Francisco:

1/ Józef Xsiężopolski, 2/ Aloizy Wolski, 3/ Władysław Piotrowicz

Chicago:

1/ Stanisław Jaworski, 2/ Wiliam Morka, 3/ dr Józef de Virion

Detroit:

1/ Waclaw Borowiec, 2/ Stanisław Szczygielski, 3/ Józef Turek

Harford:

1/ Bolesław Babula, 2/ Tadeusz Hamulak, 3/ Jan Bik

New Jersey:

Honorowy Prezes Władysław Sosulski

1/ Krzysztof Nowak, 2/ Stefan Sulikowski, 3/ Wincenty Iwański

New York:

1/ dr Jan Ostromęcki, 2/ płk Wojciech Kołaczkowski, 3/ Jan Durkalec

Philadelphia:

1/ Jan Mach, 2/ Edwin Pelczarski, 3/ Bolesław Staniec

Stevens Point:

1/ Stanisław Zarzycki, 2/ Kazimierz Serwas, 3/ prof. Bogusław Gałęski

Toledo:

1/ Michał Wnukowski, 2/ i 3/ Henryk Kasprzak

Utica:

1/ Stanisław Borowiec, 2/ Feliks Franaszek, 3/ Anna Grzesik

Florida:

Prezes Honorowy prof. dr Stefan Kurasik

1/ Wanda Zbik, 2/ Stanisław Ligman, 3/ Michał Mioduś

Delegaci Skarbu Narodowego:

Milwaukee: – Jerzy Sadowski

Płd. Michigan: – Zygmunt Woliński

Los Angeles: – Witold i Barbara Brabec

Colorado: – Kazimierz Jodkowski

Rochester: – Włodzimierz Jabłoński

Cleveland: – Klemens Bylicki

Newington: – Janusz H. Maślanicz

Seattle: – Wilhelm Pacewicz

Springfield: – dr Kazimierz Makuch

Washington: – Antoni S. Koper.

WIELKA BRYTANIA

Komisja Skarbu Narodowego na W. Brytanię

Przewodniczący: Zbigniew W. Epler

Wiceprezysi: Władysław Łapiński, Stanisław Rusiecki

Sekretarz: Irena Grocholewska

Skarbnik: Władysław Sypel

Lokalne Komitety Skarbu Narodowego – Prezysi

ACTON-HAMMERSMITH

AMERSHAM Organ. Patronująca SPK

ASHTON-U-LYNE

BALHAM

BIRMINGHAM

BLACKBURN

BRADFORD

BLACKPOOL

BRIGHTON

BRISTOL

inż. Władysław Hawran

Tadeusz Makowski

Bolesław Jay-Jakimowicz

Beniamin Żarków

inż. Jan Maślonka

Bogdan Kurzawa

Józef Wierzbicki

Jan Martens

Stanisław Musioł

Franciszek Zbijowski

BURY	Jan Olewicz
BARNSELY-DONCASTER	Tadeusz Rodziewicz
CAMBRIDGE	Leon Brodzki
CHELTENHAM Org. Patronująca SPK	Czesław Maryszczak
COVENTRY	Tadeusz Bromberg
CREWE	Stanisław Piechociński
CROYDON	Adam Zniderec
DERBY	Stanisław Niesiołowski
DEVONIA-HIGHGATE	mgr Danuta Lechnowa
DUNDEE	Józef Janik
EALING	inż. Władysław Chudy
EDINBURGH Org. Patronująca SPK	
FALKIRK	Marian Alexander
FOREST GATE	Irena Miluska
GLASGOW	Lucjan Wojtczak
HUDDERSFIELD	Irena Krzyżanowska
HIGH WYCOMBE	Leopold Hanchen
HALIFAX	Zygmunt K. Kafel
KIRKCALDY	Józef Korabiowski
KIDDERMINSTER	Władysław Siwini
KOMITET MŁODYCH	Tomasz Skiba
LOUGHBOROUGH	Jan Żurawski
LEICESTER	Bolesław Dobski
LUTON-DUNSTABLE	Jan Chruściak
MANCHESTER	Bolesław Majchrzakowski
MANSFIELD	Tadeusz Starzyński
NOTTINGHAM	Fuad Szehidewicz
OLDHAM	Adam Poczeczyński
OXFORD	Halina Winkler
PENRHOS	Zygmunt Strzelecki
PETERBOROUGH	Stanisław Faliński
PRESTON-CHORLEY	Bohdan Osmakiewicz
PUTNEY	Wojciech Fudakowski
READING	Bolesław Maciejewski
ROCHDALE	Jan Soroka
SHEFFIELD	Maria Palmer
SLOUGH	Alina Zbikowska
STAFFORD	inż. Zygmunt M. Kawecki
SWINDON	Gerard Korolewicz
SOUTHAMPTON	Henryk Domański
WILLESDEN	mgr Zbigniew Kowalski

WOLVERHAMPTON
WORCESTER
WELLINGBOROUGH

Bolesław Misiura
Tadeusz Pruszyński
Alfons Sołujan

Samodzielni Pełnomocnicy Skarbu Narodowego

BORKOWSKI Ignacy	Newport
BOBROWSKI Józef	Tisbury
BEKER Władysław	Northwich
CZERNUSZEWICZ Jerzy	Hull
DOPIERAŁA Leokadiusz	Perth
DRZEWIECKI Marian	Stoke-on-Trent
GRZYBEK Władysław	Lincoln
GREINER Stefan	Londyn
HOSTYŃSKI Bronisław	Redditch
KACZMAREK Zofia	Londyn
KOZŁOWSKI Henryk	Bedford
KUBICKA Krystyna	Londyn
KUZMA Bartłomiej	Grimsby
LIPIŃSKA Anna	Fawley Court
ŁAPIŃSKI Władysław	Londyn
MEKERESZ Tadeusz	Morecambe
NOWAK Christopher	Northampton
OGRABISZ Tadeusz	Cardiff
OLEWICZ Rudolf	Dyfed-Walia
RYZOP Bolesław	Trowbridge
SIERAKOWSKI Zygmunt	Trowbridge
SOCHACKI Jan	Londyn
SZAGANOWA Zofia	Londyn
TOBIASIEWICZ Tadeusz	St. Albans
TRELIŃSKI Jerzy	Rugby
WRZYSZCZ Marian	Melton Mowbray
ks. prał. ZABŁUDOWSKI Bolesław	York
ZIELIŃSKI Tadeusz	Devon

POLISH GOVERNMENT IN EXILE

London 1989

**POLISH GOVERNMENT
IN EXILE**

**43 Eaton Place, London SW1 8BX
London 1989**

INTERNATIONAL JOURNAL OF LAW AND ECONOMICS

CONTENTS

1. Historical background	5
2. Unique features	9
3. Aims and scope	13
4. Structure and role	15
5. Government representatives outside Great Britain	17
6. Supreme Auditing Board	18
7. National Council	18
8. Polish National Fund	19
9. Aid for Poland Fund	20
10. Council for Aid to Polish Refugees	20
11. Back-up base	21
12. Activities	22
13. Notable achievements since 1972	23
14. Personalities	24
15. Conclusion	28

1. HISTORICAL BACKGROUND

Since the end of the Second World War the Polish Government in Exile in London has maintained the constitutional continuity of the wartime Government of the Republic of Poland, allied with the Western Democracies against Nazi Germany.

Poland regained freedom and independence in 1918, after 123 years of partition between Russia, Prussia and Austria. The re-born state developed very close ties of every kind with the Western democracies. Its stand against German aggression in 1939 was based on assurances inherent in the Agreement of Mutual Assistance between Poland and the United Kingdom of August 25, 1939, in the Political and Military Alliance with France of 1921 and in the Agreement with France signed on September 4, 1939. Poland's Pact of Non-aggression with the Soviet Union (1932, later extended to 1945) and a Declaration of Non-aggression with Nazi Germany (1934) were ineffective and of no significance because of the imperialist ambitions of both these Powers.

On August 23, 1939 Soviet Russia and Nazi Germany concluded a Pact of Non-aggression which held for a time thanks to the then secret Ribbentrop-Molotov Protocol in which they divided Poland between themselves. The Protocol, which came to light only after the war, made the USSR a *de facto* ally of Nazi Germany and allowed Hitler to start the Second World War by invading Poland on September 1, 1939. On September 3, 1939 Great Britain, France and Australia declared war on Nazi Germany.

On September 17, 1939 the Red Army entered Poland and occupied "their" part. The war in Poland then came to a speedy

end. Poland's authorities left the Country to carry on the fight from abroad. Based at first in France and from June 1940 in London, Poland's legitimate Government was making an ever increasing contribution to the war effort. It commanded the largest underground army of the war and the third largest fighting army in the West.

After Hitler's attack on the Soviet Union in June 1941, the British Government chose to support the second aggressor of the war who was thought to be a lesser evil. The new situation compelled the Polish Government to make a fresh start with the Soviets. A Polish-Soviet agreement signed on July 30, 1941 annulled Soviet-German treaties relating to Poland, restored diplomatic relations, committed both sides to mutual assistance and co-operation in war, and provided for the formation of a Polish Army in the USSR, which was to fight alongside the Red Army.

The manpower for that Army was to come from the 1.5 million Poles deported to the Soviet Union from Eastern Poland after its occupation by the Red Army in 1939. However, the rapid advance of German armies allowed Gen. Anders, hitherto a prisoner of war, to assemble and train only a small part of the deportees and even those could not be equipped for combat from Soviet stocks. They were evacuated from the Soviet Union in the second half of 1942 and via the Middle East joined the Allied front in Italy as the 2nd Polish Corps. Known better as the Gen. Anders Army it made an important contribution to the Allied victory in that theatre of war. Their finest hour was the Battle of Monte Cassino, May 1944.

On the Eastern Front, after the change in the fortunes of war during the winter 1942/43 in favour of the Soviet Union, the Soviet leadership became painfully aware that, as regards the likely post-war situation in Poland, things were not moving in their favour.

In occupied Poland an "underground state" controlled by the Polish Government in London had come into existence. In addition to the almost half a million strong underground Home Army, it had its own civilian state structure and territorial administration headed by the Office the Plenipotentiary of the Polish Government. Contact with London was maintained by means of couriers and radiocommunications. There was a quasi parliament and agencies looking after education, justice and similar needs of the people.

The robust Polish Underground Movement of that period was looking to the West. The communist element in it was insignificant and ineffective. Soviet leaders had reasons to believe that Red Army offensives by themselves would conquer territory but could not change the political position. To do this, it was necessary to combine military operations with a huge political offensive aimed at eliminating Western influence in Poland, seen as the main obstacle to their expansionist plans in post-war Europe.

Already in the Spring of 1943 the Soviets began to organise a communist "Polish Army in the Soviet Union", partly as a counterpoise to the Polish Armed Forces in the West but mainly as an instrument of coercion in the planned political offensive in Poland. For that purpose the Army was endowed with a large political apparatus (political commissars), whose role was to indoctrinate the officers and men for so-called "big political actions". These were carried out on Polish territory for the surrogate Polish Committee of National Liberation and the reactivated Polish Communist Party under the protective shield of the advancing Red Army.

The actions were in fact implementing two main Soviet objectives:

1. The installation of the Soviet political, economic and social system in 'liberated' Poland.
2. The liquidation of the Home Army and elimination of any organised opposition to the communist take-over in Poland.

The achievement of these objectives meant that the return of the Polish Government in London with its infrastructure and armed forces became practically impossible.

Every effort was made to achieve these objectives while hostilities were still in progress. At the same time a myth was created that all this was being done by the Poles themselves. The skilful use of the above techniques reduced effective opposition in Poland and outside. A heavy blow to the Home Army had been delivered already in 1944 when the Red Army stood idly by during the Warsaw Uprising.

The most important prerequisite for Soviet political success in Poland was the cutting of the lifeline between the Polish Government in London and the Polish underground. The key issue here was the question of legitimacy and its transfer from the Polish

Government to the Soviet puppet régime installed in Poland. For this, the consent of the Western Allies was needed. It was obtained in July 1945, after a long diplomatic battle, which was won by Stalin.

To begin with, on April 26, 1943, the Soviet Union broke off diplomatic relations with the Polish Government in London. The alleged reason was that the latter proposed an investigation by the International Red Cross of the mass graves of Polish officers, murdered by Soviet security organs and discovered by the Germans in the Katyn Forest. Poland's Western Allies chose not to support the Polish Government in London in establishing the truth there and then. The Soviets promptly began to form a quasi-Polish army and government.

Then came the Teheran (Nov/Dec 1943) and Yalta (Feb 1945) Agreements made by Roosevelt, Churchill and Stalin. At Teheran, Eastern Europe — including Poland — was made a Soviet sphere of influence and Eastern Poland a part of the Soviet Union. This fact was withheld from the Polish Government in London, which learned about it almost a year later. By that time Poland's territory had been occupied by the Red Army and was controlled by a Polish Committee of National Liberation, a body personally nominated by Stalin. In January 1945 the Committee was recognised by the Supreme Soviet as the Provisional Polish Government. The British Government stated at that time that it continued to recognise the Polish Government in London.

At Yalta, early in February 1945, the three leaders — Churchill, Roosevelt and Stalin — agreed, *inter alia* that:

- the Provisional Government would be reorganised on a broader basis to include democratic leaders from Poland itself and from abroad; it would be called "Polish Provisional Government of National Unity";
- it shall be obliged to hold free and unfettered elections as soon as possible on the basis of universal suffrage and secret ballot;
- when properly constituted it would be recognised by the governments of Great Britain, United States and USSR.

The above terms meant that the Western Powers accepted the territorial shape, population and government of Poland as determined by the Soviet Union, without participation and knowledge of the Polish Government in London which they were still

recognising. Consequently, on February 13, 1945 the Polish Government in London declared that the decisions of the Three Powers Conference concerning Poland cannot be recognised and cannot bind the Polish Nation.

The Provisional Government of National Unity was formed in June 1945. It included one solitary former member of the Polish Government in London, Stanislaw Mikolajczyk. The Western Allies accepted this as an adequate broadening of its base. On July 6, 1945 they recognised it as the new Government of Poland. The act was equivalent to the withdrawal of recognition from the Polish Government in London. The latter did protest against this betrayal.

The stipulated elections did not take place until January 1947, after the remnants of the wartime underground had been crushed by the Polish (red) Army and its offspring, the Internal Security Troops. Even then the opposition, having grouped around Mikolajczyk's Polish Peasant Party, had a chance of winning the elections. To prevent this, in the run-up to and during the elections, the communist authorities employed 60 thousand troops to secure victory for the so-called "Democratic Bloc". The Soviets never intended to hold free elections in Poland. Hence, at Yalta, Stalin did not agree to a Western proposal that they should be held under international supervision. Ever since, the communist régimes in Warsaw have been illegitimate.

2. UNIQUE FEATURES

The Polish Government in Exile occupies a unique position among political institutions and organisations in the world. Its unique features allowed it to function as a legitimate Government of Poland from 1945 onwards.

Rationale

The fundamental reason for the existence of the Polish Government in Exile lies in the fact that the Allied victory over Nazi Germany resulted in the Soviet enslavement of Poland. To the men and women of the Polish Armed Forces in the West this was utterly illogical and a monstrous injustice which could not

possibly last. They also saw in it an early sign of the Soviet threat to vital interests of the Western Allies. That is why the Exile Government did not go into liquidation.

Legitimacy and Continuity

The London Polish Government in Exile is the legitimate successor of the pre-war and wartime governments of the Republic of Poland. Therefore, it is not, as most exile governments are, a government formed abroad in opposition to the regime in power in the home country.

On September 30, 1939 Ignacy Mościcki, President of the Republic of Poland who was interned in Rumania, handed over his Office to Władysław Raczkiewicz, a prominent Polish politician who managed to get to France. This was done in accordance with art.24 of the Polish Constitution of 1935 which states that in time of war the term of the President's office shall be prolonged to three months after the conclusion of peace and that the President by a special act appoints his successor in case the office falls vacant before the conclusion of peace. Art.24 thus preserves the continuity of the office of the President of the Republic of Poland, the source of constitutional authority and the continuity of successive Polish governments.

On June 29, 1945 President Raczkiewicz in an address to the Polish nation said:

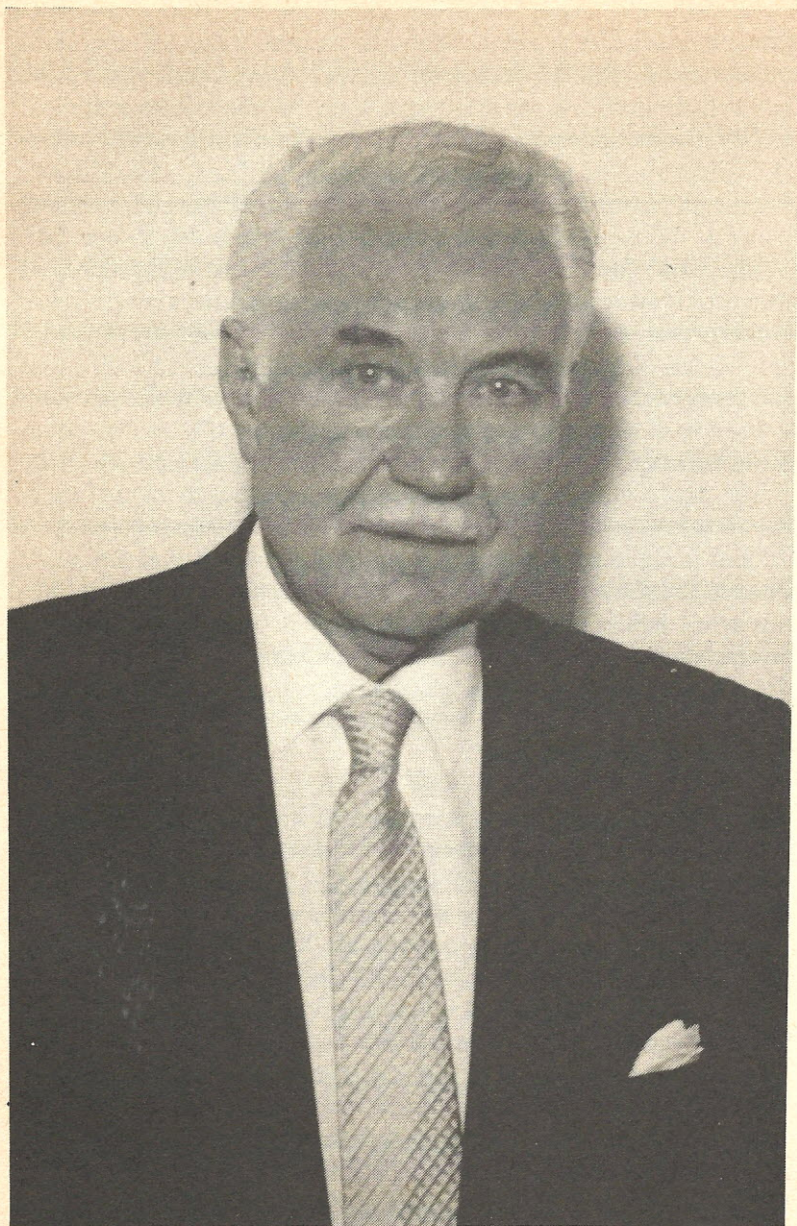
“The Law of the Republic obliges me, after the conclusion of peace, to hand over the office of the President of the Republic to a successor chosen by the people in democratic elections free from any force or threat. I shall do so directly after the Nation has been able to make such a choice”.

The Nation has never been able to make that choice.

The holders of the President's office during and since the Second World War were: Władysław Raczkiewicz (30.9.1939–6.6.1947), August Zaleski (6.6.1947–7.4.1972), Stanisław Ostrowski (7.4.1972–8.4.1979), Edward Raczyński (8.4.1979–8.4.1986), Kazimierz Sabbat (8.4.1986–19.7.1989) and Ryszard Kaczorowski (19.7.1989–).

Universal Presence

The term “in Exile” goes back to wartime, when the legitimate

RYSZARD KACZOROWSKI
The sixth President (in exile) of the Republic of Poland.

Government of the Republic of Poland, together with other governments from German-occupied Europe, was accommodated in London in order to continue the fight. To the Underground in Poland it was known simply as the "London Government". After the withdrawal of recognition it adopted the "exile" adjective to denote the continued occupation of the homeland. The official name is "Polish Government in Exile". Its seat is still in London.

The Exile Government has no official access to the territory of Poland. However, exile does not mean isolation. The Exile Government, fully involved in the affairs of Poland itself, is also very much at home in the rest of the world. The latter fact was not ignored by the Warsaw communist regimes. Although they referred to it as the "so-called emigre government", an institution of no consequence, their daily attacks proved the opposite.

The Exile Government is universal in character in the sense that Poles anywhere in the world who have the true interests of Poland at heart know that this is the only government of Poland they have. This amounts to recognition, although the degree of actual commitment and support from individuals and groups depends on their current perception of its capacity to shoulder the responsibilities of government.

Redoubt of "Indomitables"

The London Polish Government would not exist and could not function but for a large group of "Indomitables" who form its core. These are men and women who having reached retirement age now fill various posts in its formal and informal organisation structures on a part-time, unpaid basis. They treat this service as their contribution to a future free Poland.

They are the "Indomitables" because for almost half a century they managed to hold up the vision of a Poland free from Soviet domination against all the efforts of enemies and well intentioned advice of misguided friends.

Most of them are ex-combatants of the Polish Armed Forces in the West or of the Home Army. Many had first-hand experience of the Soviet system, when in the early part of the war they had been deported to Soviet Russia and were able to leave as soldiers of Gen. Anders Army. They are apt to refer to the Soviet Union as "the inhuman land".

For their involvement in this work the Indomitables pay a very high price: they are not free to visit Poland. The Warsaw regime's line is that those who work against the interests of "People's" Poland have no "human right" to see their homeland. Their leaders were deprived of Polish citizenship.

Political Parties

In conditions which prevent regular general elections it is naturally very difficult to give to political parties a fair stake in government. Eventually, in September 1972, political parties of the "freedom camp" ironed out their earlier differences and accepted a set of principal objectives with an appointment procedure to government posts, which from then onwards bind the "Unified Political Centre".

Four of the political parties which now form the Centre have a very long tradition in Poland's political life (Polish Socialist Party, formed in 1892; Polish Peasant Party, 1895; Christian Democratic Party, 1898; Workers' Party, 1937). The remaining are of more recent origin and were formed in London (Polish Independence League, 1947; Independent Social Group, 1949; Independent Social Movement, 1954).

3. AIMS AND SCOPE

The political parties' agreement of 1972 stated four principal aims of the Unified Political Centre:

- restore Poland's freedom;
- ensure for its people observance of basic human rights as well as political, economic, social and cultural democracy;
- repudiate the Teheran and Yalta agreements; consolidate Poland's Western frontier on the Oder and Neisse;
- create in Central-Eastern Europe a political and economic climate which would secure for Poland lasting security, development and well-being, and enable it to enter a united Europe.

The implementation of the above aims takes place in three sectors of work:

- the Polish diaspora or large number of Polish communities outside Poland;
- the international scene;
- Poland itself.

This order reflects the natural division of effort between Poles in Poland and those who live abroad.

In June 1986, on the occasion of the last but one Exile Government, headed by Prof. Edward Szczepanik, being sworn in, the President of the Republic of Poland, late Kazimierz Sabbat restated the main aims to be pursued in each of these sectors.

In the Polish diaspora sector:

- mobilise its numerous centres of activity for a co-ordinated struggle for freedom of the homeland;
- introduce new emigrants from Poland to work for freedom;
- transfer responsibility for that work from the ex-combatant to the younger generation.

The list of other activities in this Sector includes stressing the importance of contributions to the Polish National Fund; ensuring continuity by linking various generations and "emigre waves" in concrete political actions; developing in the young a love of Polish language, history, culture and traditions; close co-operation with political and social organisations of the freedom camp; informing about Government activities and the importance of the legitimacy argument; counteracting the Warsaw communist régime's disinformation efforts.

On the international arena:

- remind the Free World that the Exile Government represents the true interests of the Polish people and is living proof of their determination to be free;
- see that the Polish cause, together with that of neighbouring countries, ranks as an international problem of crucial importance to peace and security in Europe, and is not treated as an internal matter of the Soviet Union;
- win political and economic assistance for Polish freedom activities;
- co-operate with freedom groups from other countries in Central and Eastern Europe.

Poland itself:

- be a constant reminder of sovereignty and continuity of

the Exile Government, thereby stressing the alien roots, illegality and lack of mandate of Warsaw communist régimes;

- keep up a good knowledge of the general situation and developments in all spheres of the nation's life;
- maintain a "presence" there;
- provide moral and material help to freedom organisations.

In June 1988, at a seminar for recent emigrés now resident in Germany and Sweden, Prof. Edward Szczepanik said:

- The Soviet dictatorship is nearing its end and its fall is inevitable. Our main aim is to speed up the process by supporting democratic freedom movements in the whole area of Soviet domination in Europe.
- We fight not only for our basic national right to freedom, democracy and culture, but also for human rights in respect of freedom of expression, choice of place of work, private property, free use of one's earnings, freedom of association and freedom to travel.
- We fight against economic and social inequality, in particular against class, party and other privileges enjoyed by the "red mafia".
- We campaign for the right of every Pole to fulfil his political, economic, social and cultural aspirations and especially the right of the young generation to build a decent future in their own country.

4. STRUCTURE and ROLE

The formal structure of the Exile Government comprises several elements: The President of the Republic, the Chancellery, the Prime Minister, Ministers and Under-Secretaries, Supreme Auditing Board, the National Council and the National Fund. The framework is based on the Polish Constitution of 1935.

The President of the Republic

The President is the Head of State. As said earlier, accession is from the post of President Designate. The President, after consultations with leaders of political parties, nominates the

Prime Minister and on his recommendation also Ministers and Under-secretaries. Ministers, too, are recommended after consultations with leaders of political parties who are also members of the National Council. The procedure underlines the coalition character of the Government. The Prime Minister and Ministers are politically responsible to the President of the Republic and may be dismissed by him at any time.

The President is the embodiment of sovereignty and continuity of State authority. He is, therefore, also the guardian of the symbols of them. He has a considerable volume of representation duties, in which he is helped by the Head of Chancellery, who is responsible for protocol, legality of procedures, correspondence, documentation and archives.

Two important aspects of the President's work are visits to countries with large Polish emigré communities and receiving visits from these quarters. He is also the first port of call for opposition personalities in Poland who visit the United Kingdom.

The Prime Minister

The Prime Minister determines the general policy of the Government, presides at meetings of the Council of Ministers and at meetings of Co-ordination Teams. Council of Ministers meetings are held, as a rule, once a fortnight. Much of the Prime Minister's time is taken up by working visits in and outside Great Britain. The same applies to other top personnel. In the special conditions of work dictated by the "de-recognised status", it has been found that visits and personal contacts have a mobilising effect and produce results.

Ministers control the activities of their separate departments or are given special assignments. Under-secretaries, area desk officers and experts provide assistance.

Existing ministries are normally concerned with one of three Sectors of work. Thus the Diaspora Sector is covered by three ministries:

- Ministry for Emigré Affairs deals with emigré matters as a whole and with Poles born outside Poland;
- Ministry of Education and Culture is responsible for primary, secondary and higher education and for developing Polish culture;

- Ministry for Military Matters deals with ex-combatant organisations, military service documentation and archives of the Polish war effort during the Second World War.

The Government's agenda in the International Sector of work is in the care of the Ministry of Foreign Affairs. It has the following tasks:

- influencing international political opinion either directly or through Government Representatives and other organisations;
- maintaining relations with representatives of other subjugated nations;
- Poles in the Soviet Union;
- publishing in English (Quarterly *Polish Affairs*, memoranda, etc.).

The Ministry for Homeland Affairs deals with issues that concern Poland directly, i.e.:

- maintenance of communications;
- gathering and analysis of information for assessing the situation in Poland;
- help to Poland.

The Ministry of Information provides information about Government activities through:

- press and other media;
- public relations;
- publishing the monthly *Rzeczpospolita Polska (Republic of Poland)*, Bulletin of the Polish Press Agency and occasional papers.

General support is provided by the Ministry of Finance, which also handles internal administration matters. The Ministry of Justice deals, in the main, with legislative and legal matters. It publishes the *Dziennik Ustaw RP (Law Gazette)*.

5. GOVERNMENT REPRESENTATIVES OUTSIDE GREAT BRITAIN

Outside Great Britain the Exile Government has its own representatives who form organisation networks with levels of authority determined by local conditions. Thus, there may be delegates

and their deputies at State (Country) level, delegates at State (in federation), provincial or regional level, delegates at district level and finally liaison officers. Government ministers participate in the appointment of these representatives. They are all unpaid posts.

Top level representatives, i.e. delegates at state (country) level now operate in the following countries: Argentine, Australia, Austria, Belgium, Brazil, Canada, Chile, Denmark, France, German Federal Republic, Holland, Italy, Mexico, New Zealand, South African Republic and Zimbabwe, Sweden, Switzerland, USA and Venezuela.

6. SUPREME AUDITING BOARD

This body, based on art.77 of the 1935 Constitution, audits the Government finances. It submits an annual report for approval by the National Council. The Board's Chairman and its members are nominated by the President of the Republic. The Board is independent of the Government.

7. NATIONAL COUNCIL

The Parliament of the Republic of Poland was dissolved by President Racziewicz in Paris, in November 1939. In its place a National Council was formed, but only as an advisory body to the President. After the 1972 Unified Political Centre agreement, a new National Council was constituted in May 1973 by presidential decree. The new Council aims to substitute the Parliament as it exercises parliamentary control over the Government, with the right to approve drafts of presidential decrees, vote on the state budget and effect financial control.

The National Council's term of office is five years. A vote of no confidence in the Government is taken by a straight majority of at least half of the Council members present. The President calls the Council to the inaugural meeting of a new term; he may dissolve the Council before the end of term at the request of the Government. The Council elects its Chairman. As a rule, its meetings are open and are held on the initiative of its Presidium, of the

Government or on demand by one-eighth of the total number of Council members.

A presidential decree passed by the National Council in October 1977 contains new rules on the Council's composition. It now consists of:

- (a) members delegated by political parties and groups;
- (b) members elected by the Polish community in Great Britain and in some European countries;
- (c) members called by the President of the Republic from among Polish religious denominations;
- (d) representatives of social, ex-combatant, scientific and youth organisations;
- (e) other members called by the President.

The Council works in Commissions, which reflect the main-streams of work of the Government. They are chaired by representatives of the political parties of the Unified Political Centre.

In countries with substantial Polish emigré communities the Council may establish its Branches. Such Branches now exist in the United States of America (since 1981), in Canada (1982), and in the Federal Republic of Germany (1983). Where they do not exist members of independence organisations may be called to sit on the central Council.

8. POLISH NATIONAL FUND

The withdrawal of recognition of the war-time legitimate Polish Government and the handing over by the Allies to the Warsaw régime of the Polish State Bank gold reserves deprived the Exile Government of financial means to carry on the work for Poland's independence. A presidential decree of October 14, 1949 established the Polish National Fund to ensure collection of the necessary finance.

Implementing the Decree, the National Council elected the Polish National Fund Main Commission of 12 members, who represented various political orientations. In an appeal to the Polish emigré community Gen. Wladyslaw Anders, its first Chairman, said simply that the money would have to come from ex-combatants. The Exile Government says that "Contributing to the National Fund is the easiest form of participation in independence work".

The Fund's head office is in London. In Great Britain there are 50 local committees and 28 individual representatives. In 11 countries of Western Europe function 16 Polish National Fund links, in the USA - 24, in Canada - 17, in Australia - 12, in the Argentine and Brazil - 2, in New Zealand, South Africa, Venezuela and Zimbabwe - 1 each.

According to the Decree, 75% of the intake goes to the Government and 25% to the Fund's reserve. There are Audit Commissions at all levels of the Fund's organisation.

9. AID FOR POLAND FUND

The Fund was formed after workers' revolts in Poland in 1976. It is managed by representatives of political parties and of main emigré social organisations. Contributions come from Polish communities in the Free World. The Fund's Presidium consists of the President of the Republic, the Prime Minister and the Minister for Homeland Affairs. They make regular donations for political and cultural work of freedom groups in Poland. The Fund's Committee consists of 12 members.

10. COUNCIL FOR AID TO POLISH REFUGEES

The Council was formed on the initiative of the Exile Government in February 1982 to deal with the problems of the huge wave of emigrants from Poland after the introduction of Martial Law in December 1981. It intervenes with national authorities and international organisations responsible for transit camps and onward movement of emigrants to countries of settlement. It arranges for reading matter to be sent to camps by various Polish cultural institutions. In exceptional situations, immediate help may be given to individual people. Since October 1986 the Council is represented at the HQ of the British Refugee Council as the spokesman for Polish organisations. The Executive Committee of the Council consists of a Chairman and six members.

The last two institutions do not, in fact, form part of the formal Exile Government structure. They are included here because the Government has the facilities to transfer the funds collected by them to where they are most needed.

11. BACK-UP BASE

There is an obvious disparity between the Exile Government aims (para.3) and its capacity for direct work (para.4). To minimise the gap, the Government has formed a number of institutions and organisations, which in time became independent but continued to work in close co-operation with the Government as a kind of "quasi government bodies". Among the best known in this category are:

- The Institute for the Study of Problems of the Homeland (formed 1951);
- The Polish University Abroad (1952);
- The Polish Cultural Foundation (1968).

Relatively new is the Central Bureau for International Relations of Free Poles (1987), which facilitates regular contacts with the authorities of countries with large Polish communities. For that reason, Government Representatives in these countries serve as Secretaries of the Bureau. Its central direction rests with the Minister of Foreign Affairs.

However, the above institutions and organisations form only a small part of the huge back-up base which can be mobilised for the Government's Polish independent programme. The base consists of millions of emigrés and their descendants who cherish their Polish origin. Hundreds of thousands of them are well educated, hold prominent positions and prosper economically. That group has grown fast in the post-war years, especially since the birth of Solidarity.

The Exile Government has had considerable success in using the potential of the base. Proof is the large number of organisations which now co-operate with it in Polish independence work. Among them are:

- World Council of Free Poles
- World Federation of Polish Ex-combatant Organisations
- Polish Scouting Movement
- Federation of Poles in Great Britain
- Polish Institute and Sikorski Museum (London)
- J. Pilsudski Institute (London)
- Polish Social and Cultural Association (London)
- Polish Saturday Schools
- Polish Catholic Parish Associations

The Government is aware that a great deal more can be done by intensifying the indirect work of inspiring, motivating, guiding and, in particular, through selections and training of leaders. At the same time it is acutely conscious of the fact that in some countries there is a real danger of assimilation and loss of Polish identity.

12. ACTIVITIES

The Polish language monthly *Republic of Poland*, organ of the Government founded in 1956, provides a very comprehensive record of the Exile Government's activities. Every issue contains: 1. A chronicle of government meetings, subjects discussed and actions taken, 2. Chronicle of the President's engagements, 3. Chronicle of developments in Poland, prepared by four well-known research organisations.

Occasional features which appeared in issues of 1988 were:

- declarations, messages, statements and appeals issued by the President, Government or National Council on the occasion of major events or anniversaries and also lists of awards and decorations;
- programme of Government's work for 1988 presented by the Prime Minister to the National Council;
- report by the Min. of Foreign Affairs, Dr Zygmunt Szkopiak on the international situation and the Government's foreign policy, given to the National Council;
- report on the Summer 1988 situation in Poland by the Min. for Homeland Affairs, Ryszard Kaczorowski to the National Council;
- report on meeting of Kornel Morawiecki and Andrzej Gwiazda, two prominent opposition leaders in Poland, with British Members of Parliament in the House of Commons and on Morawiecki meeting the Director of the Eastern Europe Department of the British F.O.;
- materials from political parties and groups in Poland and the West;
- report on conference of Exile Government Delegates from 13 countries of the Free World held in the UK from 5-10 September 1988;

- programme of celebrations in 1988/9 to commemorate the 70th anniversary of gaining independence and the 50th of Hitler's and Stalin's attack on Poland.

Like other serious political monthlies, the *Republic of Poland* carries articles from prominent writers in Poland and the West on Polish independence issues.

The Government also publishes *Polish Affairs*, a quarterly magazine in English. It contains articles on Poland's position in the context of East-West relations and of the foreign policy of the Western Powers.

13. NOTABLE ACHIEVEMENTS SINCE 1972

In the Polish emigré sector:

- Unification of the Freedom Camp (September 17, 1972)
- National Council Statute (May 29, 1973)
- New rules on composition of National Council (October 8, 1977)
- Elections to National Council and Congress of UK Poles (1978)
- World Congress of Unity with Poland's Struggle (London, September 9, 1979)
- Founding the Council for Aid to Polish Refugees (1982)
- Elections to National Council and Congress of UK Poles (1983)
- Congress of Polish Culture Abroad (London, 14–20 September, 1985)
- Rally of Polish freedom workers from Europe and Australia (Ramsau, 1–7 September, 1987).

In the International sphere:

Memoranda in Defence of Poland's Freedom — for preparatory meetings to Conference on Security and Co-operation in Europe (Geneva 1973–75, Vienna 1974, Helsinki 1975) and for review meetings of the Final Act of the Helsinki Conference (Belgrade 1977, Madrid 1980, 1982, 1983, Stockholm 1984, Ottawa 1985, Bern 1986, Vienna 1986, 1987).

Polish-Ukrainian Declaration on Political Co-operation (November 28, 1979).

Founding British "Solidarity with Poland" Campaign (January, 1981).

Appeal to the Free World in Defence of Solidarity (December 18, 1981).

Rally for Poland (London, Royal Albert Hall, January 4, 1982).

Memorandum on German Revisionism (August 1, 1983).

Action condemning the Yalta Agreements on 40th anniversary; public protest meetings; Early Day Motion in the British Parliament (February, 1985).

Polish-Czechoslovak Declaration on Political Co-operation (January 16, 1986).

Publishing the White Book on the Yalta Agreements (March 1986).

Forming the Central Bureau for International Relations of Free Poles (1987).

Estonian-Polish Declaration on Mutual Co-operation (November, 1988).

Memorandum on the Liberation of Poland from Soviet Domination (February, 1989).

Memorandum on the Fate of Poles in the USSR (1939-89), (June, 1989).

In the Help to Poland sector:

Government Declaration in support of 59 Polish intellectuals protesting against changes in the Constitution of People's Poland (February 9, 1976).

National Council resolution on the same matter (February 28, 1976).

Fund to help Polish Workers (1976).

Fund for Freedom of Expression (1977).

Fund Aid for Poland (1979).

Restoring the Institute for the Study of Homeland Matters (1979).

National Council Resolution on blank spaces in the history of Polish-Soviet relations (July 4, 1987).

14. PERSONALITIES

President — Ryszard KACZOROWSKI

Prime Minister — Edward SZCZEPANIK

Chairman of National Council — Zygmunt SZADKOWSKI

Chairman of Polish National Fund — Ludwik ŻUBIEŃSKI

Ministers

Walery CHOROSZEWSKI — Information
Tadeusz DRZEWICKI — without portfolio
Leonidas KLISZEWICZ — Education and Culture
Jerzy MORAWICZ — Military Matters
Jerzy OSTOJA-KOZNIEWSKI — Finance
Ferdynand PASIECZNIK — Secretary of the Council of Ministers
Zbigniew SCHOLTZ — Emigré Affairs
Zygmunt SZKOPIAK — Foreign Affairs
Stanisław WISZNIEWSKI — Justice
Ryszard ZAKRZEWSKI — Homeland Affairs
Jerzy ZALESKI — without portfolio

Undersecretaries

Wanda DZIEDZIC — Education and Culture
Roman LEWICKI — Homeland Affairs
Walter SZCZEPANSKI — Emigré Affairs
Bohdan WENDORFF — Justice, Head of Chancellery

Government Representatives outside Great Britain

Argentina	— vacant
Australia	— Eugeniusz HARDY
Austria	— vacant
Benelux	— Bohdan MROZOWSKI
Brazil	— Feliks PIOTROWSKI
Canada	— Józef LITYŃSKI
Chile	— Raoul NALECZ-MALACHOWSKI
France	— Jerzy URSYN-NIEMCEWICZ
German Fed. Rep.	— Wincenty BRONIWOJ-ORLINSKI
Italy	— vacant
Mexico	— Jerzy SKORYNA-LIPSKI
New Zealand	— Zbigniew PIOTRKOWSKI
South African Rep. and Zimbabwe	— vacant
Spain	— Piotr POTOCKI
Sweden	— Zofia ZAK-STADFORS
Switzerland	— Marian RESPOND
USA	— Aleksander KAJKOWSKI
Venezuela	— Feliks ZUBR

The Polish Government in Exile as sworn in on November 6, 1989. Standing from left to right: Jerzy Ostoja-Kozniewski, Jerzy Morawicz, Zygmunt Szkopiak, Stanisław Wiszniewski, Edward Szczepanik (Prime Minister), Ryszard Zakrzewski, Jerzy Zaleski, Leonidas Kliszewicz, Tadeusz Drzewicki, Walery Choroszewski, Ferdynand Pasiecznik, Zbigniew Scholtz.

15. CONCLUSION

The agreements concluded at Yalta in February 1945 between Roosevelt, Churchill and Stalin are rightly considered the main reason for the precarious position in which Europe found itself during the whole of the post-war period. The now widely shared view that it was the nuclear deterrent of the Western Powers that prevented further Soviet expansion into Europe is sufficient proof of the ruinous effects of Yalta on the stability in Europe. All concessions made in good faith by the Western Powers at Yalta and later proved abortive and, in the end, very costly. It is in the interest of the Western Powers to repudiate the Yalta Agreements and their effects.

They proved disastrous for the whole of Central-Eastern Europe because the linchpin of Yalta, the division of Europe into "spheres of influence" allowed the Soviets to impose on the nations of over 100 million people a totally alien and unacceptable communist system. More so, to individualistic and freedom-loving Poles who by that time already had a fairly accurate perception of Stalinist reality. The West did not believe the Poles.

It was only natural that, when the Polish people in an armed struggle resisted the imposition of communism on their country, their legitimate Government in London could not accept de-recognition by the Western Powers which resulted from the Yalta deal. In the form of the Polish Government in Exile, it continued and will continue to speak for the Polish nation at home and abroad until the day when the President of the Republic of Poland hands over on Polish soil the seals and symbols of sovereignty to the Polish Sejm, elected in free and unfettered, general and democratic elections.

Until then, as before, the brunt of the struggle for independence will be borne by the Polish people in Poland. By daily acts of defiance and periodic outburst of anger they already managed to remove from direct or indirect communist control substantial areas of Polish life. The 1989 "round table" exercise has shown that the Warsaw communist régime was compelled to make concessions, albeit in chosen areas only. The leaders of "Solidarity" and of other opposition groups had to accept undemocratic elections to parliament and leave defence, security and related matters fully in the hands of the communists. Thus

the Polish people are unable to effectively deal with the root causes of Poland's disastrous crisis.

However, the opposition in Poland knows, that without Free World pressure there can be no change in the above situation. It rightly expects the Government in Exile to use its access to world opinion.

The Government's in Exile paramount duty at present is to ensure that the Polish cause, and that of other enslaved nations of Central-Eastern Europe, become an essential part of East-West negotiations aiming at settling regional conflicts. For years by now the Western Democracies have had a clear ascendancy over the Soviet Bloc. Yet matters which are of crucial importance to Central-Eastern Europe are hardly ever on the agenda of East-West negotiations. Since the end of the Second World War the Western Democracies have been applying policies which were harmful to their own long-term interests in that part of Europe and were resented by the peoples of the Region. In the main, these policies manifested themselves in:

- keeping aloof of periodic troubles between the Soviet Union and the enslaved nations, because, according to the Soviet concept of "spheres of influence", such developments were an internal matter of the Soviet Bloc;
- tolerating the Brezhnev doctrine as a right to intervene when the Soviet system was threatened in any one country of the Bloc;
- taking the Helsinki agreements on human rights as a Soviet Bloc commitment to wind up the police state.

There are no grounds to continue these policies. The Western Powers also have formal reasons for demanding a revision of earlier agreements and arrangements. The above quoted examples show that concessions to the Soviets were in the past "justified" by a Stalinist interpretation of basic terms of the agreements. Removing the bad effects of these concessions, should begin with adopting from now on the interpretation generally accepted in the Free World. If this were done, the present situation in Central-Eastern Europe would be found incompatible with the one the Western Allied delegations had in mind at Yalta. The same would apply to the demand for free elections in Poland.

MEMORANDUM
ON THE FATE OF POLES
IN THE SOVIET UNION

POLISH GOVERNMENT IN EXILE
London 1989

MEMORANDUM
ON THE FATE OF POLES IN
THE SOVIET UNION

Contrary to world-wide attention given to the problems of Jews, Germans, Tartars and, recently, Armenians, the plight of some 4 million Poles in the USSR has been virtually neglected. The purpose of this Memorandum is to make their fate an international issue and to provide an incentive for international action.

Consequences of the Second World War for the Polish citizens

On 1 September 1939 the German armies attacked Poland. By so doing Hitler's Germany broke a bilateral Non-Aggression Pact entered into by Poland and Germany in 1934. The invasion had been made possible by a secret agreement to partition of Poland between Germany and the Soviet Union, signed in Moscow on 23 August 1939 by Molotov and Ribbentrop.

On 17 September 1939 the USSR invaded Eastern Poland, committing an act of military aggression in contravention of all international treaties then in force. The overwhelming Soviet invasion disrupted further mobilisation of the Polish army and invalidated Polish defence plans against Germany. At least 250,000 Polish soldiers became Soviet prisoners-of-war. Soon after, in 1940–41 the NKVD arrested and deported from Soviet occupied Poland about 1.5 million Polish citizens as “anti-Soviet and socially unadaptable elements”.

Soviet deportations of Poles in 1940–41

The Soviet authorities carried out *four mass deportations* in 1940–41. The *first deportation*, on 2 February 1940, affected 220,000 men, women and children, who were sent to the Archangel region. The *second deportation* took place on 13 April 1940. Some 320,000 persons, most of them women and children, were deported to Kazakhstan and dispersed there. The *third deportation*, conducted between June and July 1940, involved 240,000 persons who were distributed mostly in the Siberian republics. The *fourth*

deportation of some 300,000 persons, who were forcibly “settled” in unknown regions, took place in June 1941 before Hitler’s attack. Among all the deportees there were 380,000 children under 14 years of age, of whom one third died from hunger, severe cold and diseases. According to estimates of the Polish Ambassador, Professor Kot, over 450,000 Poles died in the USSR and about 200,000 could not be found in 1942.

Moreover, the Soviet authorities, in contravention of international law, conscripted men between 18 and 50 years of age in the occupied Eastern Poland and as a result 150,000 Polish citizens had to serve in the Red Army.

Adding to the above estimates prisoners of war and about 250,000 of individual arrests and deportations, during the first 20 months of Soviet occupation about 1.7 million Polish citizens were deprived of freedom, many of whom perished as a result of the inhuman conditions they were forced to live in.

The 1941 Soviet “amnesty” for imprisoned Poles

Soon after the outbreak of the German-Soviet war on 22 June 1941, the Polish Government in London, urged by the British Government, signed a Polish-Soviet Agreement on 30 July 1941. In its wake, Stalin granted an “amnesty” to all Polish citizens in the Soviet Union, who had been deprived of their freedom by the Soviets. However, Stalin’s promise has never been carried out in full. Polish nationals, who were fit for work in hard labour camps and in so-called “resettlements”, were prevented by the NKVD from joining the Polish Army organised in the USSR by Gen. Anders. 14,500 Polish officers were “missing” from the prisoner-of-war camps in Kozielsk, Ostashkov and Starobielsk. About 4,500 from the Kozielsk camp were murdered in 1940 by the NKVD in Katyn; those from Ostashkov and Starobielsk have not been found.

In 1942, the Polish Army, totalling 114,462 soldiers and their families, was evacuated to Persia. Later on, it fought the Germans in Italy and Western Europe. However, about 93% of the Polish captives and deportees, including some 100,000 children, had to remain in the Soviet Union, in appalling conditions.

Further deportations of Poles since 1944

Following the German defeat in the USSR, the Soviet Army re-entered Polish territories in the middle of 1944. As a result of this second occupation, several million Poles, including 50,000 soldiers of the Polish Underground Army (Home Army), were deported to distant Soviet republics, even as far as Sakhalin and Kamchatka.

Repatriation of Poles from the USSR to Poland

According to the Polish People's Republic statistics, which are not reliable, 1.6 million Poles returned to Poland in several repatriation waves between 1945 and 1959; among them about 400,000 Poles were reported as returned from the distant Asiatic republics. In fact, however, only 50,000 were repatriated from these republics; mostly workers and small-holdings' farmers.

Poles still living in the USSR

It has been estimated that the Polish minority in the USSR amounted to about 4 million in 1987.* However, the Soviet 1979 census reported only 1,151,000 Poles. It is possible that about 2.8 million people withheld their true nationality and for fear of persecution, declared other nationalities such as Ukrainian, Byelorussian, Russian, Lithuanian and others.

Treatment of Poles in the Soviet Union

In the distant eastern republics of Soviet Union, Poles are the most underprivileged minority. They are assiduously discriminated against. They are deprived of the right to learn

* The sources of this estimate are presented in Appendix 1.

their own language in state schools, to develop their own national culture, to observe publicly and privately their religious rites, as well as maintain links with their families in Poland or to visit them. Moreover, they are short of Polish books and periodicals. Above all, they are deprived of the right to return to Poland.

The Soviet policy towards Poles in the USSR contravenes the following international agreements:**

- The United Nations Charter (1945);
- The United Nations Universal Declaration of Human Rights (1948);
- European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1953);
- The Protocol No.4 to the (European) Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1963);
- The United Nations International Covenant on Civil and Political Rights (1966);
- The Proclamation of Teheran (1968);
- The Helsinki Agreements (1975).

Polish campaign on behalf of Poles in the USSR

On a number of occasions the Polish Government in Exile, the Polish American Congress and the Polish Canadian Congress, have expressed their deep concern regarding Poles in the USSR and lodged several appeals with prominent politicians of Western countries.

In 1957 the Polish (United Kingdom) Association of Ex-Political Prisoners in the USSR, headed by Professor Z. Stahl, together with other Polish organisations, demanded the release of Polish political prisoners and exiles still held in the Soviet Union. The Polish Service of Radio Free Europe produced detailed information about Poles still held in the

** The relevant details of these agreements are quoted in Appendix 2.

Soviet Union and, in the years 1955-60, it helped to lead a campaign for their repatriation to Poland.

In 1972, the Primate of Poland, Cardinal Wyszynski, sent a memorandum to a number of members of the Polish politburo expressing his great concern for the fate of Poles in the USSR. His memorandum has never been acknowledged. He also urged Poles in exile to speak out loudly and to campaign constantly in defence of Poles in the Soviet Union. In 1974 a number of prominent intellectuals in Poland organised a petition which was confiscated by the Polish state police.

In 1988, the present Primate of Poland, Cardinal Glemp, visited Poles in the occupied eastern territories, gave them moral support and reminded them that they are not forgotten. Opposition movements in Poland, including "Solidarity", have demanded cultural, religious and educational freedoms as well as other rights for Poles in the Soviet Union. Recently, even the ruling communist authorities have expressed concern at the plight of these Poles.

At present, the Polish American Congress, the Polish Canadian Congress and all major Polish organisations in Australia, France, Sweden, the United Kingdom and other countries are organising all sorts of help for the deprived USSR Polish minority.

It is believed that the Church authorities in Poland, with the support of the Vatican, will join the above bodies in this mutual action.

International assistance

The last conference concerning the review of the resolutions of the 1975 Helsinki Conference on Security and Co-operation in Europe, was held in Vienna in 1986 to 1988. To the participants of this Conference, the Polish Government in Exile and the Polish Ex-Combatants Association in Great Britain submitted Memorandum concerning the

serious problems of Poles in the USSR. Thus, this neglected issue received, for the first time, international attention.

The Polish Government in Exile hopes that the tragic problem of Poles in the Soviet Union will be raised at forthcoming international conferences concerning human rights, including implementation of the principles of the Helsinki Final Act.

In particular, we request that Poles in the Soviet Union be given:

- freedom of association at local, regional and national level,
- freedom of education in the Polish language at all levels (primary, secondary and university),
- freedom of cultural activities (libraries, museums, theatres, radio, films, TV),
- freedom to publish and import books and periodicals in Polish,
- freedom of religious practices in the Polish language,
- freedom of travel to Poland, resettlement or repatriation,
- freedom of emigration to other countries.

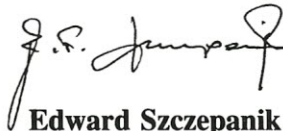
Granting these various forms of freedom to Poles in the USSR should be regarded as a test of the sincerity of Gorbachev's policy of "glasnost" and of the practical meaning of numerous international declarations.

*President of the
Republic of Poland*

Kazimierz Sabbat

*Prime Minister,
Polish Government in Exile*

Edward Szczepanik

London, June 1989

APPENDIX 1

ESTIMATES OF POLES IN THE USSR

(b) Estimates by J. Siedlecki*

(1) Poles called the "Autochthons" who remained in the USSR after the Treaty of Riga (agreed by Poland and the USSR in 1921) numbered about 1.5 million. Since they were opposing Soviet collectivisation and defending their rights under Paragraph 8 of the Treaty, they were deported to Siberia and the Soviet Asian republics in 1928 and 1934-37, where some 800,000 persons perished. Those who survived to 1987 are estimated at ...	700,000
(2) Poles living in 1987 in former Polish territories incorporated into the USSR under the Teheran (1943) and Yalta (1945) agreements	2,270,000
(3) Poles still interned in the USSR or living under strict KGB surveillance in distant Soviet republics	300,000
(4) Polish exiles in the USSR, so called "posielency"	530,000
In total, Poles in the USSR in 1987	3,800,000

(b) Other estimates of Poles in the USSR

According to recent independent estimates by the Association of Polish Ex-Prisoners and Ex-Exiles from the USSR, now living in Poland, the total number of Poles who still remain in the USSR is 4,120,000 persons. Among them, in distant Soviet republics (Siberia, Kazakhstan, Uzbekistan, Russian Republic, Sakhalin, Kamchatka and others) there are nearly 1.5 million Poles who have no right ever to return to their native country.

(c) Estimate by J. Plater-Gajewski

Jan Plater-Gajewski, a spokesman for the rights of Poles in Kazakhstan, scion of a famous Polish family prominent in the 19th century in resistance movements against the Russian

* J. Siedlecki, *Losy Polaków w ZSRR w latach 1939-1986* (The Fate of Poles in the USSR in 1939-1986). Grvf Publications, second edition, London 1988.

occupation of Poland, estimates that the Polish minority in the Soviet Union numbers about 9.5 million. However, that number includes descendants of those deported to and imprisoned in Russia in the 18th, 19th and 20th centuries. Not all of them retain links with Polish culture.

APPENDIX 2

EXTRACTS FROM INTERNATIONAL DECLARATIONS ON CULTURAL FREEDOM

The United Nations Charter (1945) Chapter I, Article 1, states that the purpose of the United Nations is: "To achieve international co-operation in solving international problems of an economical, social, cultural, or humanitarian character and in promoting and encouraging respect for human rights and for fundamental freedoms for all without distinction as to sex, language or religion ..." (pt.3)

The United Nations Universal Declaration of Human Rights (1948) Article 2 states: "Everyone is entitled to all rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status".

European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1953) Article 9(1) states: "Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance."

The Protocol No.4 to the (European) Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1963) Article 2, pt.2 stipulates: "Everyone shall be free to leave any country, including his own".

The United Nations International Covenant on Civil and Political Rights (1966) Article 27 stipulates: “In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with the other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practice their own religion, or to use their own language”.

The Proclamation of Teheran (1968) from April 22 to May 13, 1968 to review the progress made in the twenty years since the adaptation of the Universal Declaration of Human Rights and to formulate a programme for the future. Pt.10 states: “Massive denials of human rights, arising out of aggression for any armed conflict with their tragic consequences, and resulting in untold human misery engender reactions which could engulf the world in ever growing hostilities. It is the obligation of the international community to co-operate in eradicating such scourges”.

Principle VII of the Helsinki Agreement (1975), stipulates that : “The participating States will respect human rights and fundamental freedoms, including the freedom of thought, conscience, religion or belief, for all without distinction as to race, sex, language or religion”.

Part 1, subsection (a) (Contacts and Regular Meeting on the Basis of Family Ties) contains the following decision: “In order to promote further development of contacts on the basis of family ties the participating States will favourably consider application to travel with the purpose of allowing persons to enter or leave their territory temporarily, and on regular basis if desired, in order to visit members of their families”.

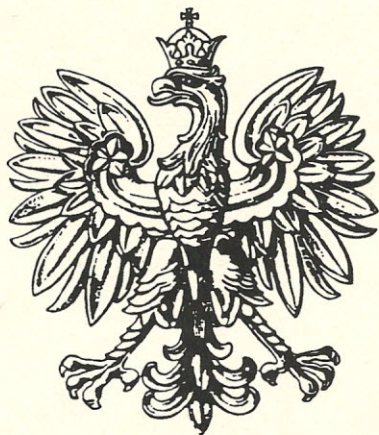
Subsection (b), (Reunification of Families) states: “The participating States will deal in a positive and humanitarian spirit with the applications of persons who wish to be reunited with members of their family, with special attention being given to requests of an urgent character — such as requests submitted by persons who are ill or old”.

WŁADZE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA UCHODŹSTWIE

RZĄD RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NA UCHODŹSTWIE
LONDYN 1990

WŁADZE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA UCHODŹSTWIE

RZĄD RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NA UCHODŹSTWIE
LONDYN 1990

WŁADZE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NA UCHODŹSTWIE

**© Polish Government in Exile
43 Eaton Place, London SW1 8BX**

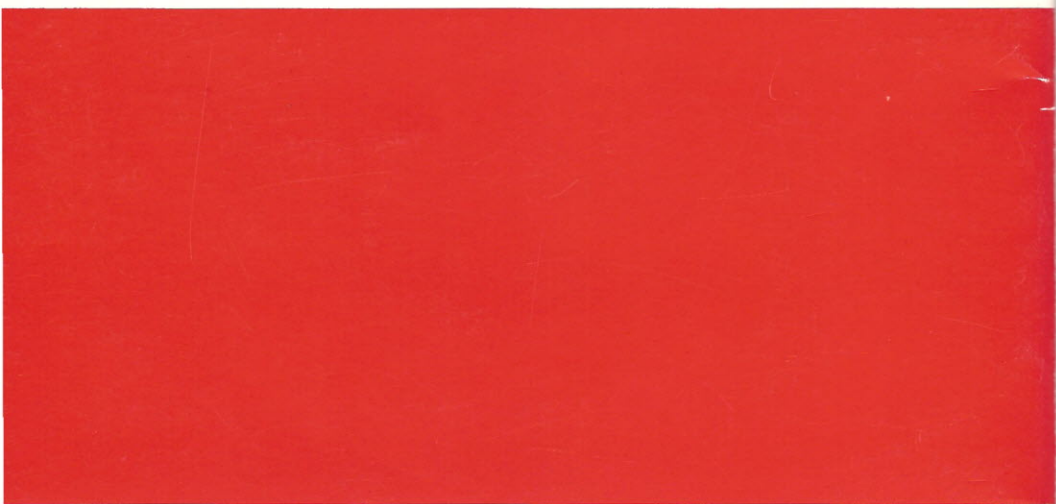
ISBN 0 9502857 9 X

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the written permission of the copyright owners.

Printed in Great Britain by Caldra House Ltd.
23 Coleridge Street, Hove, Sussex BN3 5AB

Treść

	Strona
I Potrzeba i celowość Władz Rzeczypospolitej na Uchodźstwie	5
II Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	8
III Podstawy legalizmu Władz RP na Uchodźstwie	10
IV Zadania i zasady konstytucyjne i organizacyjne Rządu RP	14
V Skład personalny Rządu RP	20
VI Przedstawicielstwa Rządu RP w krajach wolnego świata	33
VII Najwyższa Izba Kontroli	36
VIII Rada Narodowa RP	37
IX Skarb Narodowy	43
X Fundusz Pomocy Krajowi	48
XI Rada Pomocy Uchodźcom Polskim	49
XII Główne osiągnięcia Rządu RP w latach 1972-1990 ...	50
Adres i telefony Władz RP	53

GŁÓWNA KOMISJA SKARBU NARODOWEGO

43 Eaton Place
London SW1X 8BX

Skarb Narodowy został powołany do życia na podstawie Dekretu Prezydenta RP z dnia 14 października 1949 roku w celu zapewnienia władzom Rzeczypospolitej na emigracji niezbędnych środków materialnych na prowadzenie niezależnej akcji zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego.

Generał Anders przewodniczący Głównej Komisji Skarbu Narodowego, który tę godność piastował do ostatniego dnia swego życia, te słowa użył w swej pierwszej odezwie do społeczeństwa polskiego na emigracji 14 października 1949 roku: „zostaliśmy na obczyźnie by o Polskę walczyć i do niej wrócić. Wojna dla nas się nie skończyła. Ona nadal trwa. Musimy stać na straży honoru i interesów Ojczyzny oraz głosić prawdę o Polsce przeciwstawiając się fałszom szerzonym po świecie przez komunistów”.

Jak bardzo doceniał Generał historyczną rolę Skarbu Narodowego, niech będą przykładem jego własne słowa wypowiedziane w 1956 roku w audycji na kraj przez rozgłośnię Radia Wolnej Europy. Powiedział wtedy: „To nie my, nie nasze pokolenie jest wynalazcą tego sposobu zdobywania środków na akcję niepodległościową. To historia nasza, która zna już podobne wypadki masowego uchodźstwa z kraju zajętego przez wroga, jest naszą nauczycielką i przykładem. Już Tadeusz Kościuszko podczas Insurekcji odwołał się do ofiarności Narodu. Potem pisał o tym Adam Mickiewicz w 1833 roku. Maurycy Mochnacki i Bolesław Limanowski podjęli akcję Skarbu Narodowego. Podczas Powstania Styczniowego Rząd Narodowy powołał do życia Skarb Narodowy. Ideę tą podniósł na emigracji, w Szwajcarii i Londynie Zygmunt Miłkowski. A w czasach nam najbliższych Józef Piłsudski w 1908 roku ogłosił zbiórkę na Skarb Narodowy. W czasie pierwszej wojny światowej Sejm w Stanach Zjednoczonych na płomienny apel Ignacego Paderewskiego i Romana Dmowskiego uchwalił stworzenie Skarbu Narodowego do dyspozycji Polskiego Komitetu w Paryżu.”

Obszarem działalności Skarbu są kraje, w których znajdują się skulpiska polskie. W bieżącym roku istnieje w wolnym świecie 158 ogniw Skarbu Narodowego a mianowicie: w W. Brytanii 87, w Europie Zach., 13, w Stan. Zjedn. 22, w Kanadzie 18, w Australii 13 i po jednym przedstawicielu w Argentynie, Brazylii, Wenezueli, Meksyku, Afryce Południowej i w Nowej Zelandii. Są to Komitety lokalne wybierane na miejscu, Delegatury lub pełnomocnicy. Na każdym szczeblu ogniw S.N. istnieją komisje rewizyjne. Terytorialne Komisje przekazują wpływy do Głównej Komisji S.N. w Londynie. Nad wpływami z całego świata czuwa Główna Komisja Rewizyjna S.N.

Skarb Narodowy nie dysponuje zebranymi pieniędzmi, a przekazuje je Rządowi RP na Uchodźstwie do realizacji światowej akcji niepodległościowej.

Rząd wydaje pieniądze na wewnętrzną i zewnętrzną akcję niepodległościową, zgodnie z ustalonym rocznym budżetem, zatwierdzonym przez Radę Narodową i kontrolowanym przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Warto specjalnie podkreślić rolę Stowarzyszenia Polskich Kombatan-tów i jego Kół na całym świecie, które za przykładem Zarządu Federacji SPK poza zbiórkami wśród członków raz na rok, przekazują większe donacje.

Harcerstwo też rozumie znaczenie i wagę Skarbu Narodowego, ja-ko że druhny i druhowie biorą udział w zbiórkach przed kościołami. Wielbni księża duszpasterze włączają się też do akcji ogłaszając w biu-letynach lub z ambon daty i miejsca zbiórek na Skarb Narodowy głów-nie w miesiącu październiku, który jest mieisacem zbiórki na ten cel.

Poza stałymi płatnikami, którzy sami się opodatkowują miesięcznie lub rocznie są i inne sposoby zbierania pieniędzy – dochody dają: bale, podwieczorki przy mikrofonie, herbatki towarzyskie, filmy, bridge i tombole, zbiórka makulatury, rozdawanie ulotek, zbiórki do puszek w domach prywatnych lub restauracjach, wieczory piosenek i imprezy sportowe. Apeluje się też stale o zapisy testamentowe, ostrze-gając, że bez sporządzenia testamentu dobro polskie może wpaść w obce ręce.

Poza akcją Rządu RP na obczyźnie stałe uświadamiania rządów na Zachodzie jaka jest sytuacja w Polsce, braniem udziału w wielu międ-zynarodowych konferencjach, przygotowaniem materiałów i wy-dawnictw dla parlamentów na Zachodzie i parlamentu Europejskiego w Strasburgu w obronie praw człowieka, regularnie idzie też od Rządu pomoc wprost do kraju na różne potrzeby. Czy to pomoc dla powo-dzian wiele lat temu, czy też w czasie wypadków w Poznaniu i na Wy-brzeżu.

Ostatnio w związku z 40-leciem nieszczęsnej konferencji w Jałcie, Skarb Narodowy zbierał dodatkowo pieniądze na akcję publicystyczną i dokumentalną by przekonać Zachód o konieczności odwołania posta-nowień powziętych w Jałcie, które oddały pół Europy pod jarzmo sowieckie.

Na zakończenie niech nam będzie wolno zacytować urywek z wiersza znanego poety i pisarza Mariana Hemara napisanego w 1961 roku. „Nieraz przychodzi mi do głowy, Myśl taka, że Skarb Narodowy w obecnej naszej sytuacji ma w sobie coś z mobilizacji.

Niechaj nas taka myśl nie płoszy, chociaż to raczej skromnie brzmi, że to mobilizacja groszy, a nie mobilizacja krwi...”.

GŁÓWNA KOMISJA SKARBU NARODOWEGO

43 Eaton Place
London SW1X 8BX

CO POWINNO SIE WIEDZIEC O SKARBIE NARODOWYM?

Komitet Lokalny jest źródłem informacji o wszelkiej działalności Skarbu. Bo:

każdy Komitet Lokalny otrzymuje okresowe zestawienie finansowe, ulotki i broszury informujące o pracy Skarbu w całym świecie.

KTO KONTROLUJE PIENIADZE ZBIERANE PRZEZ SKARB?

Płatnik wybiera swoje władze i przez nie kontroluje wpływy Skarbu. Na każdym szczeblu ogniw Skarbu Narodowego istnieją komisje rewizyjne. Terytorjalne Komisje przekazują wpływy do Głównej Komisji Skarbu Narodowego w Londynie. Nad wpływami z całego świata czuwa Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego i Najwyższa Izba Kontroli. Żaden grosz zginąć nie może.

NA CO SKARB WYDAJE PIENIADZE?

Skarb Narodowy nie wydaje pieniędzy. Skarb nie dysponuje zebranymi pieniędzmi. Skarb przekazuje pieniądze Rządowi R.P. na uchodźstwie.

NA CO RZĄD WYDAJE PIENIADZE?

Rząd wydaje pieniądze na wewnętrzną i zewnętrzną akcję niepodległościową. Akcja wewnętrzna obejmuje uchodźstwo niepodległościowe w wolnym świecie. Akcja zewnętrzna umożliwia Rządowi mówienie o sprawie polskiej wśród obcych.

Rząd przedkłada projekt rocznego budżetu Radzie Narodowej do zatwierdzenia. Rząd składa Radzie Narodowej roczne sprawozdanie jak kiedy i gdzie wydał przekazane mu przez Skarb pieniądze.

Najwyższa Izba Kontroli sprawdza zgodność wydatków rządowych z budżetem.

TYLKO WŁASNE PIENIADZE ZAPEWNIAJĄ NIEZALEŻNOŚĆ MYŚLI I DZIAŁALNOŚCI POLSKIEJ.

Ofiarą na Skarb Narodowy wypowiadamy słowo którego w Polsce używać nie wolno:

NIEPODLEGŁOŚĆ.

Adres Ogniw
Skarbu Narodowego:

Główna Komisja Skarbu Narodowego

43 Eaton Place
London SW1X 8BX
Tel: 01-235 2764

ZESTAWIENIE ZNANYCH FORM ZBIERANIA

Które poza stałą zadeklarowaną wpłatą stosowane są z powodzeniem w różnych terenach.

1. Osobiste kontakty z potencjalnym płatnikiem.

2. Kwesta przy każdej sposobności.

3. Imprezy: bale, herbatki towarzyskie, żywe dzienniki, bingo, filmy, podwieczorki przy mikrofonie, "jumble sale", bridge, tombole.

4. Przy pomocy młodzieży:

zbiórki do puszek
rozdawanie ulotek
wieczory piosenek
imprezy sportowe.

5. Namawianie lokalnych organizacji i przedsiębiorstw handlowych do opłat, które będą kwitowane przez Główną Komisję Skarbu Narodowego zapisami do Złotej Księgi lub dyplomami.

6. Ostrzeganie, że bez zapisów testamentowych dobro polskie może wpaść w obce ręce.

7. Wykorzystywanie propagandowe biuletynów organizacyjnych.

8. Częste pisanie do prasy polskiej do Londynu sprawozdań z działalności ogniw terenowych Skarbu Narodowego.

9. Częste pisanie do prasy polskiej w terenie własnego działania.

DO POLAKÓW NA EMIGRACJI.

Nieraz przychodzi
Mi do głowy
Myśl taka,
że SKARB NARODOWY,
W obecnej
Naszej sytuacji,
Ma w sobie coś
Z MOBILIZACJI.

---.---

OFIARUJ CHOCIAŻ

Niechaj nas taka
Myśl nie płoszy,
Chociaż to raczej
Skromnie brzmi.
Że to
MOBILIZACJA GROSZY,
A nie
MOBILIZACJA KRWI.

/Marian Hemar 1961/

---.---

OFIARUJ CHOCIAŻ

MOBILIZACJA GROSZY.

1. SYTUACJA KRAJU STAJE SIĘ CORAZ BARDZIEJ KRYTYCZNA - NIE TYLKO EKONOMICZNIE ALE I POLITYCZNIE.
2. KRAJ MOWI " BEZ WASZYCH PACZEK PRZETRZYMAJEMY , ALE BEZ WASZEJ AKCJI POLITYCZNEJ W SWIECIE ZGINIEMY"
3. AKCJA POLITYCZNA POTRZEBUJE PIENIĘDZY !.KAŻDY GROSZ ZŁOŻONY NA SKARB NARODOWY POMOŻE SPRAWIE POLSKIEJ.
4. MOBILIZUJEMY WIĘC POLSKIE GROSZE ! W MOBILIZACJI WINNI ZNALEZĆ SIĘ WSZYSCY POLACY NA OBCYZYNIE !
5. OFIARUJCIE-NA ILE WAS STAC. ALE OFIARUJCIE WSZYSCY !!!
6. ZAPISZCIE SIĘ NA CZŁONKÓW SKARB U NARODOWEGO !
7. OKAZJCIE SWĄ MIŁOŚĆ DO KRAJU PODPISUJAC PONIŻSZĄ DEKLARACJĘ!

DEKLARACJA

Doceniając ważność pomocy Sprawie Polskiej wpisuję się na członka
SKARB U NARODOWEGO

Ofiarowując jednorazowo.£.....

i wpłacając rocznie sumę £.....

/podpis/

Imię,nazwisko,adres i telefon:.....

.....

.....

Miejscowość.....

Data.....

III ŚWIATOWY ZJAZD
WOLNYCH POLAKÓW
W LONDYNIE

14~18 WRZEŚNIA 1989

**III ŚWIATOWY ZJAZD
WOLNYCH POLAKÓW
W LONDYNIE
14-18 WRZEŚNIA 1989 r.**

**III ŚWIATOWY ZJAZD
WOLNYCH POLAKÓW
W LONDYNIE**

14-18 WRZEŚNIA 1989 r.

LONDYN 1991

ISBN 1 872286 20 8

Printed in Great Britain by Caldra House Ltd.
23 Coleridge Street, Hove, Sussex BN3 5AB

SPIS RZECZY

Przedmowa — <i>Artur Rynkiewicz</i>	5
Komitet Organizacyjny III Światowego Zjazdu Wolnych Polaków	7
Rząd RP na Uchodźstwie — zwołanie Zjazdu	10
Przemówienie inauguracyjne — <i>Prezes RM</i> <i>prof. dr Edward Szczepanik</i>	15
Przemówienie Prezydenta RP <i>Ryszard Kaczorowski</i>	17

PRZEMÓWIENIA DELEGATÓW I REPREZENTANTÓW

<i>Piotr Baumgart</i>	19
<i>Stanisław Berkiet</i> a	21
<i>Wojciech Bogaczyk</i>	22
<i>Wincenty Broniówj-Orliński</i>	24
<i>Marcin Dybowski</i>	25
<i>Katarzyna Filipowicz-Polańska</i>	25
<i>Maciej Frankiewicz</i>	26
<i>Lothar Herber</i>	27
<i>Aleksander Kajkowski</i>	28
<i>Tadeusz Kowalczyk</i>	29
<i>Ks. bp Zbigniew Kraszewski</i>	31
<i>Jerzy Kwieciński</i>	33
<i>Krzysztof Łańcucki</i>	35
<i>Jerzy Miodoński</i>	35
<i>Krystyna Mochlińska</i>	36
<i>Piotr Naimski</i>	37
<i>Stanisław Orłowski</i>	38
<i>Edward Owczarczak</i>	39
<i>Stanisław Plewako</i>	39
<i>Ion Ratiu</i>	42
<i>Artur Rynkiewicz</i>	43
<i>Zbigniew Scholtz</i>	43
<i>Jerzy Skorzyzna-Lipski</i>	44
<i>Tomasz Strzembosz</i>	45
<i>Ks. bp Szczepan Wesoly</i>	45
<i>Dariusz Wójcik</i>	46
<i>Zofia Zak-Stadford</i>	47
<i>Konstanty Zelenko</i>	48

REFERATY

Sprawy wewnętrzne emigracji — <i>Stefan Soboniewski</i>	49
Polska 1989 (po 45 latach komunizmu) — <i>Jakub Karpiński</i>	53
Sytuacja polityczna na świecie po zmianach, jakie zaszły w ostatnich latach — <i>Józef Lityński</i>	60

DEPESZE

Do papieża Jana Pawła II	67
Do Prymasa Polski kard. Józefa Glempa	68
Do kard. Władysława Rubin	68
Rezolucja	69
Uchwały	70
Zamknięcie Zjazdu — <i>prof. dr Edward Szczepanik</i>	75
Lista uczestników	81
Protokół z obrad	86

INFORMATOR

Polonijny
'91

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

INFORMATOR

Polonijny **'91**

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Krakowskie Przedmieście 64

00-322 WARSZAWA

tel.: 635-04-40; telex: 825564; fax: 268775

NOTATKI

POLAND
THE NEW BUSINESS FRONTIER

MINISTRY OF FOREIGN ECONOMIC RELATIONS
00-507 Warszawa, Pl. Trzech Krzyży 5